

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022**

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022**

Spracovateľ: Regionálna rozvojová agentúra Kysuce

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022**

OBSAH

ÚVOD	4
VÝZNAM PHSR	4
1. ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE 2015 - 2022	7
1.1 Erb, pečať a vlajka obce - trojica jej najdôležitejších symbolov	10
1.2 História obce Čierne	11
1.2.1 Nová farnosť Čierne	13
1.3 Geologické, geomorfologické a pedologické pomery v obci Čierne.....	14
1.4 Klimatické pomery.....	14
1.5 Hydrologické pomery	15
1.6 Životné prostredie v obci Čierne	16
1.6.1 Životné prostredie - flóra na území obce Čierne	20
1.6.2 Životné prostredie - fauna na území obce Čierne	21
1.6.3 Mykoflóra na území obce Čierne	22
1.7 Demografický vývoj obce Čierne	23
1.7.1 Prognóza demografického vývoja	25
1.7.2 Prognóza demografického vývoja ŽSK	27
1.7.3 Prognóza demografického vývoja obce Čierne do roku 2035.....	29
1.8 Štruktúra obyvateľstva podľa vekových skupín, vzdelanostná, náboženská a národnostná štruktúra obyvateľov v obci Čierne	34
1.9 Ekonomika a jej vývoj v obci Čierne.....	42
1.9.1 Miera nezamestnanosti a štruktúra ekonomických aktivít obyvateľov obce Čierne	42
1.9.2 Trh práce a podmienky na podnikanie v obci Čierne	51
1.9.3 Priestory a podmienky na podnikanie v obci Čierne	51
1.10 Vzdelávanie v obci Čierne.....	57
1.10.1 ZŠ Čierne - Ústredie	57
1.10.2 MŠ Čierne - Ústredie	59
1.10.3 ZŠ s MŠ Čierne - Vyšný koniec	64

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022**

1.11	Kultúra na území obce Čierne.....	67
1.11.1	Kultúrne spolky a pamiatky obce Čierne	69
1.11.2	Šport v obci Čierne - Fenomén, ktorý rozdeľuje a spája	78
1.11.3	Cestovný ruch na území obce Čierne	82
1.12	Sociálne služby v obci Čierne.....	88
1.13	Bývanie a služby občanom obce Čierne.....	91
1.14	Dopravná a technická infraštruktúra obce Čierne.....	92
1.14.1	Vodovod v obci Čierne	97
1.14.2	Kanalizačná sieť v obci Čierne	99
1.14.3	Plynofikácia obce Čierne	101
1.15	Samospráva obce Čierne	102
1.15.1	Orgány samosprávy obce Čierne	102
1.15.2	Hospodárenie a rozpočet obce Čierne	104
1.15.3	Územné plánovanie v obci Čierne	111
1.15.4	Strategické plánovanie v obci Čierne	112
1.15.5	Zostavenie hospodárskeho výsledku obce Čierne	112
1.15.6	Majetok obce Čierne a jeho spravovanie	113
1.16	Analýza vonkajšieho prostredia Slovenskej republiky	115
1.17	Analýza vonkajšieho prostredia Žilinského samosprávneho kraja	116
2	SWOT ANALÝZA OBCE ČIERNE	125
3	ROZVOJOVÁ STRATÉGIA OBCE ČIERNE	140
3.1	Strategická vízia obce Čierne	140
3.2	Zhodnotenie zámerov a cieľov v strategických oblastiach Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čierne 2007 - 2013	141
3.3	Programová a realizačná časť PHSR obce Čierne	153
3.4	Finančná časť PHSR obce Čierne	172

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

ÚVOD

V súvislosti s novým programovým obdobím Európskej únie na roky 2014 - 2020 je nevyhnutné aktualizovať základné programové dokumenty, prostredníctvom ktorých je možné čerpať finančné prostriedky z Európskych štrukturálnych fondov na podporu rozvojových projektov a aktivít.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie. Je to programový dokument, spracovaný na základe zákona č. 539/ 2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

Program je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami sociálneho a ekonomického rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čierne je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojom pláne a v súlade s metodikou na vypracovanie príslušného programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja pre obce na roky 2014 - 2022.

VÝZNAM PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHSR) obce Čierne je základným výkonným a programovým dokumentom na úrovni obce v rámci partnerstva lokálnej samosprávy, podnikateľského sektora a mimovládnych organizácií z územia obce.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja:

- navrhuje systematickú a funkčnú stratégiu trvalo udržateľného rozvoja obce zameranú na realizáciu všestranného ekonomického a sociálneho rozvoja,
- čerpá najmä zo znalosti miestnych aktérov a odborníkov, ktorí najlepšie poznajú miestne problémy, potreby a rozvojové možnosti obce,

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

- umožňuje partnerom spoluúčast' na programovaní, realizácii a kontrole stratégie ekonomického a sociálneho rozvoja obce,
- pomáha zvyšovať všeobecné povedomie o potrebách obce a celého regiónu.

A) Potrebu zabezpečenia PHSR ustanovuje zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z., ktorý ukladá obciam povinnosť spracovať Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej len PHSR) ako nástroja, pomocou ktorého sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja. PHSR sa spracováva spravidla na 7 rokov s dlhodobým výhľadom na 10 - 14 rokov. PHSR koncepcne, systémovo analyzuje a určuje budúcnosť rozvoja spolu s činnosťami, investičnými projektmi so zdrojovým krytím na jej zabezpečenie. Vytvára rámec, ktorého naplnenie bude zárukou, že PHSR nebude zbytočne rozsiahlym a len popisným zoznamom nereálnych zámerov (zoznamom vecí, na ktoré obec nemá peniaze), ale skutočným strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť rast životnej úrovne na konkrétnom území.

B) Je dôležitou podmienkou pre získavanie externých zdrojov, napríklad z EÚ, štátneho rozpočtu a pod., nakoľko možnosť žiadať o nenávratný finančný príspevok z týchto zdrojov je podmienená dokladovaním súladu projektového zámeru s prioritami schváleného PHSR danej obce.

C) Je nástrojom zachovávanía kontinuity rozvojových zámerov obce a efektívneho využívania vlastných zdrojov a potenciálu.

Účelom PHSR je vytvorenie rozvojového programu územia (obce), ktorý vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jeho obyvateľov a zároveň je v súlade s prijatými nadradenými koncepciami vyššej úrovne. Cieľom PHSR je spracovanie takého súhrnu cieľov a opatrení, ktoré napomáhajú zabezpečeniu trvalo udržateľného rozvoja územia (obce), a ktoré smerujú k uspokojovaniu potreby súčasnej generácie bez toho, aby ohrozil možnosti uspokojovania potrieb budúcich generácií.

Obec Čierne má na svojom území značný potenciál, má veľmi dobrú geografickú polohu s autonómnym postavením a zároveň s relatívnou blízkosťou k centru regiónu. Má viacero silných stránok, ktoré už v tomto období vplývajú na jej ďalší rozvoj.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

V záujme ďalšieho postupu pri skvalitňovaní života v obci je potrebné popísať jej súčasnú východiskovú pozíciu, analyzovať jednotlivé oblasti života, stanoviť možnosti a príležitosti, definovať strategickú víziu, zámery, ciele a konkrétne aktivity, ktoré v krátkodobom, strednodobom i dlhodobom horizonte vytvoria podmienky na ďalší rozvoj obce Čierne. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čierne má takúto úlohu plniť v súlade s Územným plánom obce.

PHSR obce Čierne na roky 2015 - 2022 stanovuje vízie a strategické ciele, navrhuje konkrétne aktivity pre ich dosiahnutie, uvádza merateľné ukazovatele a určuje opatrenia v oblasti: vzdelávania, kultúry, športu, voľného času a mládeže, sociálnych služieb a zdravotníctva, bývania a služieb občanom, bezpečnosti a poriadku, marketingu, cestovného ruchu a ekonomického rozvoja, dopravy a technickej infraštruktúry, životného prostredia a samosprávy. Na základe vytvoreného dokumentu je možné programovať územný a integrovaný rozvoj trvalo udržateľným spôsobom, pripraviť územie obce a budovať jeho kapacity pre absorpciu nových technológií, služieb a rôznych ponúk a príležitostí pre zvýšenie kvality života obyvateľov na území obce Čierne.

Predmetný dokument bol pripravený v intenciách „Metodiky pre vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Obce / Obcí / VÚC“ podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. z februára 2015.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1. ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE 2015 - 2022

Vzhľadom na svoju veľkosť, je obec Čierne úzko spätá so svojím okolím a je od neho závislá. Obec nemôže presadzovať individuálny prístup k regionálnemu rozvoju, ale musí dôkladne analyzovať svoje prostredie a plánovať svoj rozvoj v súlade s obmedzeniami a možnosťami okolia. Nie je možné, aby obec Čierne poskytovala svojim obyvateľom všetky služby verejného charakteru, pretože by to mohlo byť vzhľadom na počet obyvateľov neekonomické a tieto služby by nedosahovali požadovaných kvalít. Obec Čierne sa preto musí orientovať na služby obyvateľstvu, ktoré sú v obci vykonávané lepšie a výhodnejšie ako v okolitých sídelných centrách (blízke mesto). Avšak stále zostáva priestor pre stanovenie vlastných priorít a hľadanie nástrojov pre ich naplnenie.

Poloha je ďalším kľúčovým faktorom rozvoja obce Čierne, a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, má mimoriadny vplyv na ekonomiku.

Obec Čierne leží v severozápadnej časti Slovenska v regióne Horné Kysuce. Územie obce sa nachádza severným smerom od Čadce vo vzdialenosti 8,5 km, v údolí rieky Čierňanky. Z administratívneho hľadiska patrí do Žilinského kraja, okresu Čadca. Z hľadiska kategorizácie územno-štatistickej jednotky EUROSTAT vystupuje ako úroveň NUTS V.

Obec Čierne sa svojou hranicou chotára tiahne Jablunkovským medzihorím a je totožná s hranicou so Sliezskom a Poľskom. Hranice Slovenska, Česka a Poľska sa pri obci Čierne stretávajú v jednom bode, tzv. Trojmedzí. Juh chotára sa rozkladá na predhoríach Kysuckých Beskýd, kde dosahuje najvyšší bod Tri kopce (výška 824 m). Obec Čierne susedí zo západu s obcou Svrčinovec a z východu s obcou Skalité, taktiež susedí s českou obcou Hřčava na severe a Poľskou republikou (gmina Istebna).

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022**

Tabuľka 1 Poloha obce Čierne

Základná charakteristika obce Čierne(k 31.12.2014)	
Kód obce	509159
Názov okresu	Čadca
Názov kraja	Žilinský
Štatút obce	obec
PSČ	023 13
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1 645
Nadmorská výška obce v m n. m.	454
Celková výmera územia obce [ha]	20 840 000
Počet obyvateľov obce	4 405
Hustota obyvateľstva na km ²	211,37

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Obec má vybudovanú takmer kompletnú infraštruktúru. Obcou prechádza cesta I/12, na ktoré sú napojené miestne komunikácie. Komunikácie z časti prešli rekonštrukciou. Obec má vybudovanú kanalizáciu, vodovod aj plynofikáciu.

Obec má aj železničné prepojenie s mestom Čadca elektrifikovanou traťou Čadca - Zwardoň. Hlavnú komunikačnú os cestnej dopravy na území obce Čierne však predstavuje cesta I. triedy I/12, ktorá vznikla po prekategORIZOVANÍ časti II. triedy 487 v úseku Svrčinovec - Skalité. Súbežne s touto cestou je naplánovaná výstavba diaľnice D3, kysucká diaľnica, ktorá po dokončení napojí mesto Žilinu a hraničný prechod Skalité do Poľska.

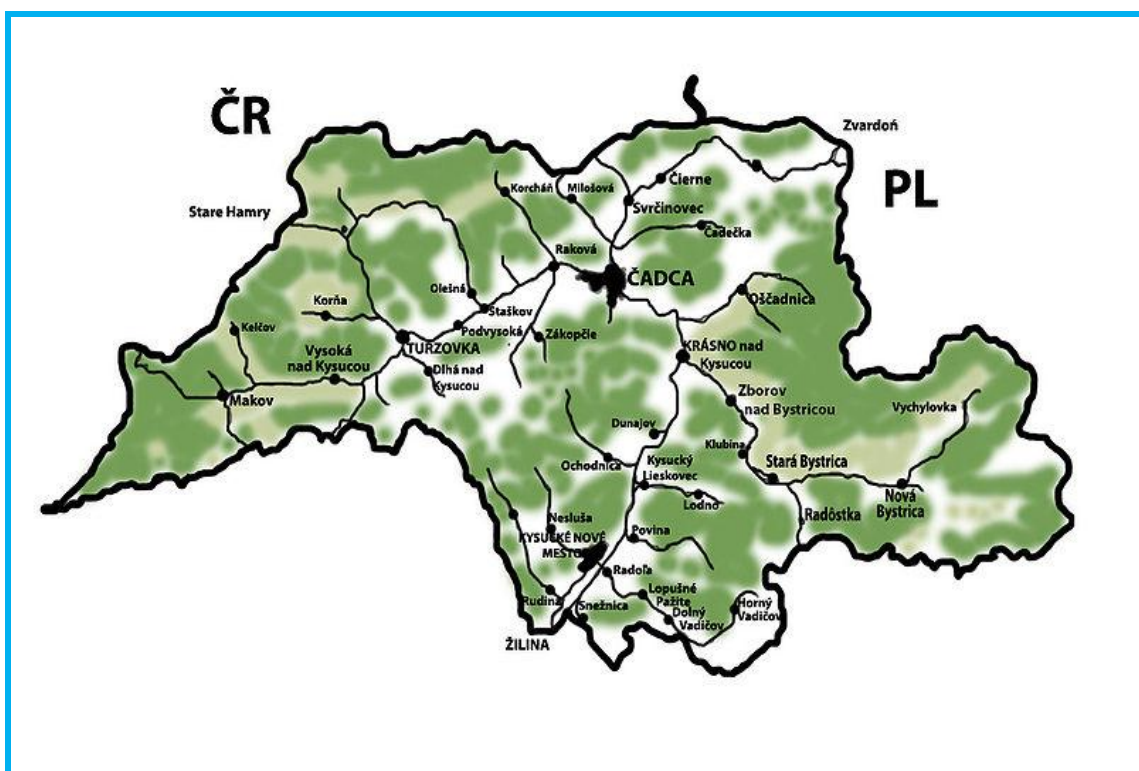
Na území obce Čierne sa nachádzajú cesty I., III. triedy a miestne komunikácie v celkovej dĺžke 56,7 km. Z celkovej dĺžky komunikácií tvoria cesty I. triedy 6,7 km, cesty III. triedy 3 km. Cesty II. triedy sa na území obce Čierne nenachádzajú. Do siete miestnych komunikácií má obec Čierne zaradené komunikácie v celkovej dĺžke 47 km. Na základe pas portu, ktorý bol v obci Čierne robený v auguste 2014, je celková dĺžka nemotorových komunikácií viac ako 5 km.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Po štátnych cestách I. a II. triedy vedú linky autobusovej hromadnej dopravy (diaľkovej a prímestskej). Štátne cesty I. a II. triedy na území obce Čierne tvoria hlavnú komunikačnú kostru, na ktorú sa napája sieť obslužných komunikácií. Dopravný systém obsluhy územia sa v maximálnej miere prispôboval postupne vznikajúcej zástavbe v obci. Tak vznikol systém prístupových komunikácií k objektom, ktorých parametre a technický stav v mnohých prípadoch umožňujú zložitú dopravnú obsluhu.

Hlavné trasy pešieho pohybu umožňujú prístup k jednotlivým oblastiam občianskej vybavenosti, rekreácie, športu, zástavkám autobusovej hromadnej dopravy, k železničnej stanici a železničnej zástavke. Tieto trasy je potrebné v obci Čierne postupne realizovať ako samostatné spevnené pešie komunikácie.

Obrázok 1 Poloha obce Čierne voči susedným obciam

Prameň: https://sk.wikipedia.org/wiki/Kysuce#/media/File:Mapa_kysuc.jpg.

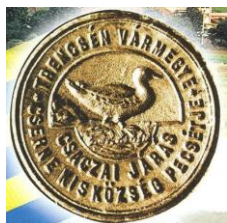
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.1 Erb, pečať a vlajka obce - trojica jej najdôležitejších symbolov

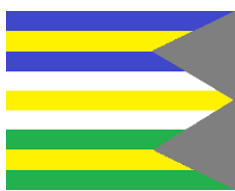
Erb obce Čierne: v modrom štíte na zelenej oblej pažiti stojaca strieborná hus v zlatej zbroji, vľavo za ňou vyrastajúca strieborná trojľalia na zlatej listnatej stopke.

Pečať obce: Pečať obce Čierne je okrúhla, uprostred s obecným symbolom a kruhopisom OBEC ČIERNE. Pečať má priemer 35 mm, čo je v súlade s domácimi zvyklosťami a predpismi o používaní pečiatok s obecnými symbolmi.

Na najstaršom známom pečatidle z 18. Storočia je hus obrátená doprava. Odtlačok tohto pečatidla s kruhopisom SIGILUM PAGI CZERNE sa nachádza na písomnosti zo 17. apríla 1835.

Text kruhopisu nás upozorňuje na to, že predloha odtlačku je najmenej o storočie strašia. Pečatidlo a pečiatka z konca 19. Storočia má hus obrátenú doľava s textom TRENCSEN VÁRMEGYE a CSACZAI JÁRÁS CSERNE KISKOZSÉG PECSÉTJE. V súčasnosti obec používa v znaku hus plávajúcu doľava, farby sú žltá, tmavomodrá a zelená.

Vlajka obce Čierne: pozostáva z deviatich pozdĺžnych pruhov vo farbách modrej, žltej, modrej, bielej, žltej, bielej a zelenej žltej zelenej, ukončená je tromi cípmi, to je dvomi zostrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.2 História obce Čierne

V údolí rieky Čierňanky, prameniacej v Jablunkovskom medzihorí pod sedlom Príslop, neďaleko súčasnej slovensko-poľskej štátnej hranice, ležia tri dediny - Svrčinovec, Čierne pri Čadci a Skalité. Všetky tri boli založené počas kopaničiarskeho osídľovania horných Kysúc v prvej polovici 17. storočia.

Územie okolo Čierňanky sa prvýkrát písomne, hoci nie výslovne, uvádza v listine Budinskej kapituly, ktorá obsahuje metáciu Varínskeho hradného panstva. Priamu, výslovnú stredovekú zmienku nachádzame v známej metačnej listine chotára Krásna nad Kysucou z roku 1417, kde sa spomína potok pod názvom - Swrokpataka (Smolný potok). Práve tento Smolný potok sa v doterajšej historiografii považuje za dnešnú rieku Čierňanku.

Obec Čierne patrí k mladým dedinským lokalitám, ktorej písomná zmienka pochádza z roku 1645. Chotár obce Čierne patril od počiatku vzniku Uhorského štátu v 11. storočí k hraničnému územiu so susedným poľským kráľovstvom. Obec Čierne vznikla druhou vlnou valašského osídľovania, ktorú niektorí nazývajú aj kopaničiarskym osídľovaním.

Obec Čierne patrí k mladým dedinským lokalitám. Prvá písomná zmienka o obci Čierne pochádza z roku 1645. Najvýznamnejší údaj o počiatku obce Čierne poskytuje urbár Budatínskeho panstva z roku 1690, kde v stati o poddanskej obci Čierne sa uvádza „Anno 1645, jak se počala stavat' dedina“.

Obce v povodí rieky Čierňanky majú veľmi zaujímavú a pohnutú históriu, hoci patria v rámci Kysúc k tým mladším (ak neberieme do úvahy tie lokality, ktoré vznikli v „modernej dobe“- Makov, Korňa, Klokočov, Dlhá nad Kysucou). Prakticky od svojho vzniku dlhé desaťročia čelili rôznym sporom a násilnostiam zo strany Tešínskeho kniežatstva, ale aj zo strany poddaných susedného panstva. Objektívne treba priznať, že tunajšie obyvateľstvo robilo odvetné akcie na sliezskom území. V žiadnom prípade to nebola jednostranná záležitosť. Strategická pohraničná poloha ich priam predurčovala na vytvorenie akéhosi „naráznikového“ pásma. Zásadne ovplyvnila ich dejiny, ale nie výlučne v negatívnom zmysle. K pozitívam patrili napr. možnosti vzájomného obchodu. V rámci histórie troch pohraničných lokalít je zaujímavým dejinným paradoxom, že kým v najstaršej z nich - Svrčinovci bol ako posledný postavený kostol i zriadená farnosť, najmladšia - Skalité mala jeden z najstarších kostolov na Kysuciach a taktiež starú faru.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1638, kedy sa obec spomína medzi majetkami Budatínskeho panstva. Čierne sa muselo začať pretvárať na samostatnú obec len niekedy v tomto čase, pretože v roku 1637 sa vo vyšetrovaní sliezskeho vpádu, spomína iba ako miesto Ust Czerne. Na Čierne sa vzťahovala aj sťažnosť tešínskych poddaných z roku 1641, ktorí sa svojej vrchnosti ponosovali na to, že na pol druhej míle od Čadce hore prúdom Čadce sa v tom čase stavala nová dedina. Túto sťažnosť treba, vo svetle známych písomností, chápať vo význame rozširovania už existujúcej obce Čierne. Podľa svedeckých výpovedí z neskoršieho obdobia bol prvým obyvateľom Čierneho nejaký Kužma. Z roku 1648 poznáme aj richtára Adama Kulimu. Zaujímavou skutočnosťou je, že Čierne sa nenachádzalo v roku 1658 v urbári Budatínskeho panstva, hoci predtým svoju sťažnosť adresovali práve jeho majiteľovi Gašparovi Suňogovi. Naopak, v roku 1662 sa obec uvádza medzi príslušnosťami hradného panstva Strečno, kde sa píše, že je novopostavená.

Od roku 1638, kedy sa Čierne prvýkrát spomína ako dedina do roku 1662 je časový interval 24 rokov. Na tak dlhé obdobie jednotlivé lokality nedostávali oslobodenia od povinností. Pravdou však je, že obec nemusela dostať lehotu hneď pri založení obce, ale až neskôr. Pravdepodobne Čierne dostalo túto lehotu až po roku 1640.

V roku 1652 potvrdili príslušnosť Čierneho k Budatínu niekoľkí svedkovia z dediny Lúky pri Divine, ktorí tam ako služobníci panstva rúbali drevo a pripravovali krokvy. O rok neskôr prišla stoličná komisia priamo do dediny, aby sa presvedčila o škodách napáchaných tešínskym poddaným Mackom Šuškom z Písku. V záležitosti vpádov a násilnosti zo strany svojich sliezkych susedov adresovali poníženú žiadosť svojmu zemepánovi Gašparovi Suňogovi richtári a poddaní z obcí Čadca, Raková, Staškov, Horelica, Svrčinovec, Čierne a Skalité, opäť v roku 1654. Budatínsky urbár z roku 1690 už uvádza aj Čierne, ale bez povinností a s konštatovaním, že dedina sa začala stavať v roku 1645, čo nie je celkom presné. Ak porovnáme mená osadníkov z oboch urbárov zistíme, že až polovica mien uvedených v roku 1662 sa zhoduje s menami z roku 1690. Ohodnotenie panstva Strečno z roku 1696 sa zmieňuje o 30 sedliackych usadlostiach, z ktorých až 11 bolo opustených. Hodnota obce, resp. jej strečnianskeho podielu bola určená v tom čase na 4033 zlatých.

Osobnosti obce: Doc. Ing. Alojz Gomola CSc. (1939 - 1989) študoval na ČVUT a Karlovej univerzite v Prahe. Pôsobil ako vysokoškolský učiteľ na katedre mechaniky a časti strojov VŠDS v Žiline a taktiež na zahraničných technických univerzitách v Delfte a Haagu (Holandsko) a Kansas City (USA).

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Vo svojej vedeckej činnosti sa zaoberal aplikáciou metódy konečných prvkov na riešenie problémov z technickej praxe a mechanikou tuhých a poddajných telies a prostredí. Je autorom veľkého množstva vedeckých prác.

Alojz Strýček (1916 - 2013), profesor, prekladateľ, misionár. Po absolvovaní gymnázia, odišiel študovať do Ríma, kde vstúpil do jezuitského noviciátu. Naučil sa po rusky, v roku 1944 prijal kňazskú vysviacku. Ako kapitán Americkej armády sa neskôr staral o zajatých Nemcov. Za zásluhy pri oslobodzovaní Belgicka dostal belgické kráľovské vyznamenanie. Po skončení vojny odišiel do Francúzska, kde prijal francúzske štátne občianstvo. Bol vynikajúcim filológom - rusistom.

1.2.1 Nová farnosť Čierne

Obec Čierne bola a je po celé stáročia katolíckou obcou. Z tohto pohľadu sú nám nejasné len jej začiatky. Valasi boli pravoslávneho vierovyznania a nevedno, či k nám prišli priamo z východných oblastí alebo sa už predtým zdržiavali v blízkosti nášho územia. Mohli sa pohybovať v katolíckych, alebo aj luteránskych oblastiach.

Po prvýkrát sa Čierne uvádza ako filiálka čadčianskej farnosti v Kanonickej vizitácii v roku 1674. V Kanonickej vizitácii z roku 1728 sa Čierne ako súčasť čadčianskej farnosti na jednom mieste uvádza pod názvom Livine. V tom čase bola čadčianska farnosť veľmi náročná na pastoračnú činnosť. Nielen pre počet veriacich, ale najmä pre jej územnú rozlohu. Veď do farnosti patrili filiálky Podvysoká, Staškov, Raková, Čadca, Horelica, Oščadnica, Skalité, Čierne a Svrčinovec. Bolo už len otázkou času, kedy sa táto rozsiahla farnosť rozdelí. Stalo sa tak v roku 1749, kedy ustanovili farnosť v Skalitom s filiálkami Čierne a Oščadnica a v Zákopčí s filiálkami Staškov a Podvysoká.

Čierne bolo filiálkou Skalitého do roku 1796. V tom istom roku bola totiž ustanovená farnosť v Čiernom, ku ktorej pripojili filiálku Svrčinovec, dovtedy patriacu farnosti v Čadci. Do roku 1796 chodili Čierňania do kostola v Skalitom. V tom istom roku však starý kostol v Skalitom rozobrali a spolu s veriacimi zo Svrčinovca ho znova postavili v Čiernom. Prvým farárom bol Ján Špeldan. Bohoslužby sa však v tomto drevenom kostolíku konali len do roku 1875, potom ho museli zatvoriť, lebo bol v dezolátnom stave a hrozilo jeho zrútenie. V roku 1888 bol postavený v obci Čierne nový murovaný kostolík. Kostol sv. Ignáca z Loyoly je postavený v neogotickom štýle. Novopostavený kostol slávnostne konsekroval nitriansky biskup Augustín Roškováni dňa 4. augusta 1888. Vnútorne zariadenie preniesli veriaci zo starého dreveného kostolíka. Dnes je administrátorom farnosti ThLic. Radovan Petrek.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.3 Geologické, geomorfologické a pedologické pomery v obci Čierne

Geologické pomery charakterizujú základné geologické štruktúrne jednotky riešeného územia. Horniny odrážajú dlhodobý vývoj územia a zároveň vo veľkej miere ovplyvňujú aj iné zložky krajiny a tiež súčasné možnosti jej hospodárskeho využitia tak pre technické ako aj bioprodukčné činnosti (ako pôdotvorný substrát).

Podľa regionálneho geomorfologického členenia Slovenska leží katastrálne územie obce Čierne v oblasti Slovensko-moravských a Stredných Beskýd, ktoré sú súčasťou provincie Západných Karpát. Západná časť patrí do celku Javorníky (SZ do oddielu Vysoké Javorníky a pododdielu Rakovská hornatina, JZ do oddielu Nízke Javorníky a pododdielu Ochodnická vrchovina). Východná časť patrí do celku Kysuckej vrchoviny. Reliéf okolo rieky Kysuca má charakter kotliny a eróznej brázdy, okolo rieky Bystrica úvalinovej doliny.

Geologický podklad úzkeho pásu okolo rieky Čierňanky a jej prítokov - Čadečky, Čierneho a Markovho potoka, tvoria nivné sedimenty a splachy, ostatnej časti katastru flyšové vývoje s premenlivým podielom pieskovcov, ílovcov a slieňovcov vo vnútrokarpatskom paleogéne v Magurskej a Račianskej jednotke. Z hľadiska inžinierskej geológie v okolí Čierňanky prevládajú štrkové zeminy (s pridanými vložkami zlepenčov a pieskovcov) zväčša s hlinitým povrchom, na ostatnom území skalné a poloskalné horniny, ílovce, slieňovce a pieskovce. K negatívnym javom typickým pre flyšové pásmo patria zosuvy a erózie pôdy.

Dominantným pôdnym krytom v rámci obce Čierne sú fluvizeme (pozdĺž rieky Čierňanky a jej prítokov) a kambizeme, ako okolitý pôdny kryt na tunajších pohoriach.

1.4 Klimatické pomery

Značný vplyv na klimatické pomery územia má geografická poloha a nadmorská výška. Územie je súčasťou širšej oblasti ležiacej na rozhraní oceánskych a kontinentálnych vplyvov, kde sa v priebehu roka viackrát vystriedajú vzduchové hmoty rozličných vlastností.

Klimatické pomery obce Čierne ovplyvňuje jej geografická poloha a nadmorská výška. Vzhľadom na členitosť reliéfu obce Čierne sú veterné pomery rozdielne. Orientácia obce umožňuje prúdenie západného a severozápadného vetra. Bezveterných dní je v obci približne tretina v roku. Územie obce, podľa klimatickej mapy, patrí do mierne teplej až mierne chladnej oblasti. Do mierne teplej oblasti patria doliny a priľahlé svahy do výšky 800 m, do chladnej oblasti patria vrcholové časti okolitých hôr.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Priemerná teplota na území obce v júli dosahuje 16 - 17 °C, priemerná teplota v januári je (-4) - (-6) °C, priemerná ročná teplota 5 - 7 °C, priemerná ročná amplitúda teplôt je 21 - 21,5 °C. Počet letných dní je 30 - 40 ročne. So stúpajúcou nadmorskou výškou klesá priemerná ročná teplota o 0,6 °C na každých 100 m.

Z hľadiska výskytu zrážok patrí Čierne k mokrým častiam Slovenska, čo súvisí so západným vlhkým vetrom. Celkový dlhodobý priemer úhrnu zrážok je okolo 1 000 mm za rok. V ostatných rokoch sa úhrn zrážok znižuje. Maximum zrážkovej činnosti pripadá na letné mesiace v období letných búrok, minimum v zimných mesiacoch. Počet dní so snehovou pokrývkou je ročne 80 - 120, v najvyšších polohách až do 180 dní.

1.5 Hydrologické pomery

Obcou Čierne preteká rieka Čierňanka. Má dĺžku 21 km a je ľavostranným prítokom rieky Kysuca. Zaberá povodie 158 km², priemerný sklon toku je 14 ‰, na dolnom toku 4,6 ‰, priemerný prietok dosahuje v ústí 2,82 m³/s a špecifický odtok je 17,91 l/km²/s. Horný tok, po sútoku s Čadečkou, sa často označuje ako Skalíťanka. Severná hranica povodia Čierňanky je zároveň súčasťou Hlavného európskeho rozvodia.

Rieka Čierňanka pramení v Jablunkovskom medzihorí pod sedlom Príslop v nadmorskej výške približne 660 m n. m., neďaleko slovensko-poľskej štátnej hranice. Čierny potok a Markov potok sú prítoky rieky Čierňanky na území obce Čierne.

Obrázok 2 Tok rieky Čierňanka obcou Čierne

Prameň: <https://www.google.sk/search?q=tok+rieky+%C4%8Cier%C5%88anka&biw=1173&bih>.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.6 Životné prostredie v obci Čierne

Žilinský kraj je región s najväčším plošným podielom území v rôznom stupni ochrany v rámci SR. Prírodné bohatstvo v Žilinskom kraji sa priamo odzrkadľuje aj v počte a plochách chránených území. Ide o lokality, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu a biotopy národného významu, biotopy druhov európskeho významu, biotopy druhov národného významu a biotopy vtákov vrátane sťahovavých druhov, na ktorých ochranu sa vyhlasujú chránené územia, významné krajinné prvky alebo územia medzinárodného významu. Zo štrnástich CHK na území SR pokrývajú časť územia ŽSK tri oblasti. Z nich CHKO Horná Orava a CHKO Kysuce sa celé rozkladajú iba na území ŽSK.

Na území okresu Čadca, na ktorom sa rozprestiera aj územie obce Čierne, sa nenachádza žiaden národný park. Avšak na jeho území sa nachádza chránená krajinná oblasť Kysuce, ktorá v okrese Čadca pozostáva z dvoch samostatných častí, a to západnej Javorníckej a východnej Beskydskej. Do beskydskej časti malou mierou zasahuje aj Chránené vtáčie územie Malá Fatra, ktoré je súčasťou NP Malá Fatra a Chránené vtáčie územie Horná Orava, ktoré je súčasťou Chránenej krajiny oblasti Horná Orava. Na území okresu sa taktiež nachádza 16 maloplošných chránených území a 12 území európskeho významu. Celková plocha veľkoplošných chránených území je 552,10 km², čo je cca 72,6% podiel na celkovej rozlohe okresu. V porovnaní s celokrajským priemerom, kde podiel chránených území na celkovej rozlohe územia činí 52,9 % možno konštatovať, že okres Čadca patrí medzi okresy v Žilinskom kraji s nadpriemerným podielom chránených území na svojej rozlohe.

Tabuľka 2 Veľkoplošné chránené územia v okrese Čadca a v okrese Žilina

Kategória	Názov chráneného územia	Stupeň ochrany	Výmera (ha)	
			celková	z toho v okrese
NP	NP Malá Fatra	3	22 630	8 422
Ochranné pásmo NP	NP Malá Fatra - OP	2	23 262	10 355
CHKO(okres Čadca)	CHKO Kysuce	2	65 462	55 210
CHKO (okres Žilina)	CHKO Kysuce	2	68 997	1 619
CHKO	CHKO Strážovské vrchy	2	30 979	4 532

Prameň: <http://www.sazp.sk/>, stav k 31.12.2013.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Pri zabezpečovaní primárnych a sekundárnych potrieb človeka veľmi často dochádza k narušeniu alebo k ničeniu prírody a celého životného prostredia. Človek nemá žiadne právo na ničenie diela, ktoré sám nevytvoril, má však povinnosť napraviť všetko to, čo za dlhé roky zničil, aby v dôsledku jeho konania nedošlo k ekologickej kríze, tzn. k extrémnemu stavu, pri ktorom dochádza k zrúteniu prírodných ekosystémov, k zlyhaniu zdrojov potravín, k vyčerpaniu zdrojov biosféry a nakoniec k zániku celých spoločenstiev vrátane človeka.

Za jeden z hlavných nástrojov pre uskutočňovanie trvalo udržateľného rozvoja miest či obcí je považované posudzovanie vplyvov na životné prostredie. Predstavuje účinný preventívny systém v starostlivosti o životné prostredie. Je tiež účinným nástrojom umožňujúcim zabrániť realizácii činností, ktoré by neprípustne a často nenávratne poškodili životné prostredie, alebo aspoň vybrať z variantov konkrétneho všeobecne prospešného projektu variant s najmenšími negatívnymi vplyvmi na životné prostredie.

Tento nástroj umožňuje všetkým občanom podieľať sa na rozhodovaní o činnostiach, ktoré sa bezprostredne dotýkajú prostredia, v ktorom žijú a budú žiť ich potomkovia. Preto každá obec aj mesto, teda aj obec Čierne, má v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie veľmi dôležité postavenie.

Základnou úlohou obce a jeho obyvateľov z hľadiska zabezpečenia trvalej prosperity je doceliť vysokú kvalitu základných zložiek životného prostredia - ovzdušia, vody, pôdy, horninového prostredia a organizmov, čoho predpokladom je minimalizácia negatívnych vplyvov a garancia funkčných a efektívnych systémov na ich ochranu a využívanie, riadených štátnym i podnikateľským sektorom.

K vážnym poškodzovateľom životného prostredia patrí bez pochýb drastický úbytok lesných porastov, a to nielen na území mikroregiónu, ale na celom území našej planéty. Táto činnosť má už dnes za následok nevyčísliteľné škody. Ťažba dreva zásadne mení krajinný ráz celej krajiny a aj samotné zloženie lesa. Ťažba dreva predstavuje nezvratný proces a zároveň jeden z najväčších zásahov a vplyvov na životné prostredie. Prirodzený les sa nedá ničím nahradiť, a aj napriek tomu sa v ťažbe a devastácii lesov naďalej pokračuje. Pri súčasnom tempe ťažby drevnej hmoty spolu s nadmerným znečisťovaním ovzdušia môžu lesy úplne zmiznúť z povrchu Zeme už za 50 až 90 rokov - stav prinajmenej alarmujúci.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Obec Čierne leží mimo záujmov väčších priemyselných výrobcov. Z tohto dôvodu môžeme konštatovať, že v katastrálnom území obce sa nenachádza veľký znečisťovateľ ovzdušia. Z ekonomického hľadiska je nevyhnutné zachovať kvalitu životného prostredia. Najväčším znečisťovateľom ovzdušia v zimnom období sú domácnosti, ktoré zabezpečujú svoje vykurovanie tuhými palivami. K devastácii životného prostredia prispievajú aj čierne skládky, nedoregulované vodné toky a samotní občania, ktorí sa podieľajú podstatnou mierou na vzhľade a estetike samotnej obce. Rozvinutím osvetly medzi občanmi sa časom môže zmeniť prístup k životnému prostrediu v rámci obce Čierne.

Kvalite životného prostredia neprispievajú chátrajúce hospodárske objekty, staré drevené prístavby a oplotenia, neupravené dvory, chátrajúce rodinné domy, neupravené predzáhradky a nedostatok zelene. Chýbajú parkovacie priestory a negatívne pôsobia aj poškodzované autobusové zástavky.

Osobitnú pozornosť by mala obec Čierne venovať racionálnemu využívaniu nerastných surovín a vplyvu ich ťažby na životné prostredie, spresneniu geologického obrazu zdrojov fosílnych palív, rozvoju environmentálnej geológie či protieróznym opatreniam.

Ďalším významným krokom v oblasti životného prostredia mikroregiónu je potreba intenzívnejšieho zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, teda nefosílnych zdrojov energie, ktorých energetický potenciál sa trvalo obnovuje prírodnými procesmi alebo činnosťou ľudí, pričom ide o zdroje ako vodná energia, slnečná energia, veterná energia, geotermálna energia, biomasa vrátane všetkých produktov jej spracovania, bioplyn, skládkový plyn, plyn z čističiek odpadových vôd či biometán.

Aj napriek tomu, že tieto zdroje existujú od vzniku Zeme a stále sa obnovujú, ich využívanie je v súčasnosti relatívne technicky náročné a ekonomicky nákladné. Ropa, zemný plyn a uhlie sú zdroje koncentrovanej energie, ktoré sú v súčasnosti najpohodlnejšie a najvýhodnejšie na pokrytie energetických potrieb v celosvetovom meradle.

Sú ale neobnoviteľné - keď sa raz vyčerpajú, nedajú sa nahradiť. Navyše, spaľovanie ropy a uhlia je zdrojom znečistenia a výrazne prispieva ku klimatickej zmene. I keď sa alternatívne zdroje energie využívajú čoraz viac, k ich výraznému masovejšiemu využívaniu zatiaľ nedošlo. Často sa pri alternatívnych zdrojoch energie stretávame s mnohými problémami a prekážkami, ktoré stoja v ceste v ich zavádzaní, či zvýšení využiteľnosti ich dostupného potenciálu.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Ďalším významným krokom v oblasti ochrany životného prostredia je realizácia mnohých aktivít na zvýšenie separácie a zhodnocovania odpadu. Triedený zber vracia druhotné suroviny späť do výrobného procesu, čo výrazne vplýva na ťažbu a získavanie prvotných surovín. V mnohých smeroch sa tak znižuje devastácia nových území ťažbou. Zmenšenie objemu skládkovania a spaľovania odpadov pozitívne ovplyvňuje znečisťovanie životného prostredia, a tým aj celkovo spotrebu energie. Kompostovaním biologicky rozložiteľných odpadov môžeme získať kvalitné ekologické hnojivá.

Základným východiskom pre elimináciu environmentálnych rizík v rámci územia obce Čierne bude teda kontrola environmentálnej bezpečnosti a vhodnosti stavieb, zariadení a výrobkov, ako aj znižovanie negatívnych vplyvov chemických, fyzikálnych a biologických faktorov na zdravie ľudí, hospodárstvo, prírodné a kultúrne dedičstvo obce. V súčasnosti sa stav ovzdušia obce Čierne výrazne zlepšil (aj v dôsledku celkovej plynofikácie obce), čo je zrejmé i pohľadom - obec najmä v zimnom období už nie je pri pohľade z vyvýšeného miesta zahalená do smogového oblaku. Prírodná vegetácia na území obce Čierne je v súčasnosti značne pozmenená najmä antropogénnou činnosťou.

Taktiež postupný rozvoj ľudskej spoločnosti a rastúce nároky na život majú často veľmi nepriaznivé účinky na prírodu. Pôvodné ekosystémy sú narušované a pretvárané, pričom jednotlivé rastlinné a živočíšne druhy na tieto zmeny citlivo reagujú. Zmeny a pretváranie krajiny počas minulého a terajšieho režimu mali a majú na biodiverzitu často katastrofálne následky. Horné Kysuce, a teda ani obec Čierne, tieto zmeny našťastie nezasiahli v takej miere ako iné odľahlé kúty Slovenska alebo susednú Českú republiku.

Vzhľadom na vyššie uvedené môžeme konštatovať, že príroda na území obce je pomerne dobre zachovaná, hoci aj tu badať negatívny vplyv človeka na biotopy. Podobne je na tom aj stav ovzdušia v obci Čierne, ktorý je uspokojivý s tendenciou sústavného znižovania nežiaducich faktorov a vplyvov. „Spoločným záujmom o ochranu nášho životného prostredia zabezpečíme lepší život pre všetkých.“

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.6.1 Životné prostredie - flóra na území obce Čierne

Pôvodnú skladbu rastlínstva na území obce Čierne tvorili mohutné pralesy, kde prevládali jedľa, buk, javor a brest. V období osídľovania obce začalo rozšírené odlesňovanie a les sa zmenšil, rozdrobil a zmenila sa aj skladba lesa. Pôvodné dreviny nahradil smrek.

Stromy majú v lesnom ekosystéme dominantné postavenie. Určujú špecifický mikroklimatický režim, kolobeh látok a do určitej miery druhovú diverzitu celého spoločenstva lesa. Lesné ekosystémy dlhodobo poškodzujú emisie z priemyselných oblastí, najmä Ostravska. Poškodzovanie lesov čoraz viac nastáva aj vplyvom necitlivej manipulácie pri ťažbe a doprave dreva. Na území obce je typický výskyt prechodných rašelinísk a slatín, ktoré plnia významnú ekologickú funkciu ako mokradňové biotopy. V blízkosti tokov, či už potokov, alebo rieky sa nachádza brehová vegetácia, tvorená najmä jelšou sivou a porastmi vŕb. Jej zachovanie je jednou z priorít ochrany prírody. Brehové porasty plnia funkciu protieróznú, mikroklimatickú, dopomáhajú procesu samočistenia vody, sú biotopom a úkrytom pre mnohé druhy rastlín a živočíchov.

Chránia brehy pred rozširovaním invázných (nepôvodných) rastlinných druhov, ktoré sa uchytávajú najmä na odhalených brehoch riek. Sekundárnymi spoločenstvami, ktoré vznikli v minulosti pričinením človeka sú lúky a pasienky s mnohými kvitnúcimi druhmi rastlín. Ich zachovanie je dôležité z hľadiska ochrany biodiverzity, avšak zároveň sú bohatou zásobárňou liečivých rastlín. Charakter rastlínstva je ovplyvnený geologickým podložím, ktoré vytvára podmienky najmä pre acidofilnú vegetáciu, pričom územie patrí do oblasti Západokarpatskej kveteny. Klíma a nadmorská výška ovplyvňujú vegetáciu vertikálne, v oblasti je podhorského až horského charakteru. Podľa fytogeografického členenia Slovenska patrí územie do oblasti Západobeskydskej flóry.

Lesy tvoria krásny prírodný rámc obce a priam volajú turistov i cyklistov, alebo dokonca lyžiarov na bežkách, zdolať ich oblé hrebene. Na území obce Čierne sa vyskytuje biotop lesov, polí a lúk, tečúcich vôd a ľudských sídiel. Krovínová etáž v lesoch nie je vyvinutá, prípadne sú zastúpené ojedinelé druhy ako napr. zemolez obyčajný, ostružina malinová, ostružina krovitá, lieska obyčajná a pod.... Základom lúčnych porastov sú trávky ako napr. psinček obyčajný, hrebienka obyčajná či kostrava červená, ktoré dopĺňajú lúčne druhy bylín, ďatelina lúčna, šalvia lúčna, zvonček konársky, ľubovník bodkovaný a pod..

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Na vysychavých a chudobnejších miestach rastie koscami neoblíbená psica tuhá či vres obyčajný. V bylinnej etáži rastú predovšetkým kyslomilné druhy smrečín ako napr. brusnica čučoriedková, chlpaňa hajná či tôňovka dvojlistá.

Na území obce Čierne rastú aj viaceré chránené a vzácne druhy rastlín, s ktorými sa môžeme stretnúť najmä v lesoch a na podmáčaných lúkach. Z takýchto druhov rastlín tu patria napr. vstavač mužský, bradáčnik vajcovitý, vemeník dvojlistý, pahorec brvitý, horec luskáčovitý, valeriána celistvolistá, bielokvet močiarny, plavúň obyčajný.... Ide o ohrozené chránené druhy rastlín, ktorých existencia na území obce Čierne je podmienená tradičným využívaním lúk kosením a pastvou. Samy o sebe sú totiž konkurenčne veľmi slabé.

1.6.2 Životné prostredie - fauna na území obce Čierne

Rovnako ako rastlinné spoločenstvá je aj založenie populácie fauny limitované prírodnými podmienkami ako sú zemepisná poloha, geologické a klimatické podmienky a vegetačný kryt. Komplex týchto faktorov ovplyvňuje jednotlivé živočíšne druhy na danom území. Zoogeograficky patria živočíšne spoločenstvá oblasti k vonkajšiemu obvodu Západných Karpát. Majú charakter podhorskej a horskej fauny.

O významnosti územia svedčí prítomnosť aj tých druhov, ktoré majú ťažisko výskytu v iných najmä teplejších typoch krajiny a Kysuce sú okrajovou oblasťou ich výskytu.

V biotope lesov sú najviac zastúpené vtáky ako sýkorka obyčajná, d'ateľ čierny, jastrab krahulec, myšiak hôrny, cicavce - veverica obyčajná, jazvec lesný, kuna lesná, srnčia a jelenia zver, líška obyčajná, medveď hnedý, rys ostrovid, z plazov užovka obojková a vretenica severná (obyčajná). V biotope polí žije hraboš obyčajný, zajac poľný, chriaštel poľný, škovránok, strnádka či vrana. Biotop tečúcich vôd je chudobný na výskyt rýb. Vyskytujú sa tu predovšetkým tzv. plevelové ryby. V posledných rokoch sa sem však opäť vracia pstruh potočný. V biotope ľudských sídiel sa často vyskytuje lastovička obyčajná, belorítka obyčajná, vrabec domový, myš poľná, potkan obyčajný či lasica obyčajná.

Na území obce Čierne je zaznamenaný výskyt mnohých chránených druhov živočíchov, medzi ktoré bez pochyb patria už aj spomínané druhy ako napr. mlok obyčajný, skokan hnedý, užovka obojková, slepúch lámavý, medveď hnedý, vydra riečna, jazvec obyčajný, ropucha obyčajná, rosnička zelená či rôzne druhy drobných zemných cicavcov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.6.3 Mykoflóra na území obce Čierne

Priaznivé prírodné podmienky (najmä dostatok zrážok), veľké plošné zastúpenie lesov a dobrá zachovanosť niektorých lúk a pasienkov sú na území obce predpokladom pestrého spektra rôznych druhov lesných i lúčnych húb. V rámci Slovenska patrí celý región Horných Kysúc k skutočným hubárskym oblastiam a nie nadarmo sa hovorí: „čo Kysučan, to hubár“.

Na území obce Čierne sa však nevyskytujú len bežné konzumné huby, ale aj mimoriadne vzácne druhy, ktoré ocení každý profesionálny mykológ.

K najbežnejšie a najčastejšie zbieraným hriľom na území obce patrí hriľ smrekový, suchohriľ hnedý, kozák brezový, kozák osikový, hriľ zrnitohlúbikový či masliak obyčajný.

V modernom svete sa rovnako, ako mnoho rastlín a živočíchov, aj mnoho druhov húb stávajú ohrozené v dôsledku deštruktívnych ľudských aktivít, napr. holoruby či meliorácie.

Treba tiež spomenúť nadmerný zber húb, kedy ľudia zbierajú malé, príliš mladé alebo prestarnuté plodnice, ktoré neskôr vyhodí. Zákaz zberu plodníc má však pre ochranu húb nepatrný význam, oveľa dôležitejšie je chrániť podhubie ukryté pod zemou čo sa dá docieľiť len starostlivosťou o biotop, ktorý daný druh osídľuje.

K najvzácnejším druhom na území obce patrí kedysi veľmi hojne sa vyskytujúci lievikovec kyjakovitý či sporadicky sa vyskytujúca náramkovka cisárska.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.7 Demografický vývoj obce Čierne

Hovorí sa, že najväčším bohatstvom každého regiónu nie sú ani nerastné suroviny, ani zvyky a tradície, ani história, ale ľudia. Práve ľudia rozhodujú o využívaní potenciálu mikroregiónu, prinášajú inovácie, vytvárajú hodnoty a konkurenčné výhody.

Demografický vývoj významne ovplyvňuje fungovanie celej spoločnosti, preto sa štúdiu demografických procesov venuje veľká pozornosť. Kvalifikované rozhodovanie v oblasti ekonomiky, sociálnych vecí, zamestnanosti, školstva, zdravotníctva, bytovej výstavby sa nemôže zaobiť bez kvalifikovaných, vhodne štruktúrovaných, variantných a pohotových demografických informácií.

Význam demografických informácií zvyšuje súčasná spoločenská situácia, keď súčasťou spoločenských zmien sú aj zásadné zmeny v reprodukčnom správaní obyvateľstva. Dôsledkom týchto zmien sú zmeny v prírastkoch a štruktúre obyvateľstva, mení sa aj štruktúra rodín a domácností. Okrem informácií o minulom a súčasnom populačnom vývoji sú pre rozhodovacie procesy potrebné aj informácie o očakávanom vývoji. Demografické prognózy sú teda základom pri uvažovaní o budúcom vývoji spoločnosti.

Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Štruktúra a počet obyvateľov obce predstavuje jeden z najdôležitejších aspektov rozvoja obce. Od počtu obyvateľstva závisí napr. výška podielových daní a taktiež spotreba po tovaroch a službách, čo ovplyvňuje podnikateľské prostredie aj v obci Čierne.

Obec Čierne sa radí medzi menšie obce. Na jej území v roku 2014 žilo 4 405 obyvateľov, z nich 2 170 žien a 2 235 mužov, čo predstavuje oproti roku 2013 prírastok o 6 obyvateľov. Nad 60 rokov veku je v obci 678 obyvateľov, čo predstavuje 15,39 %, do 15 rokov má obec 727, čo predstavuje 16,50 % obyvateľov. Aktuálna hustota obyvateľstva obce Čierne je na úrovni 211 obyvateľov / km² oproti roku 2001, kedy hustota obyvateľstva dosiahla úroveň 203 obyvateľov / km².

Na základe údajov zo Štatistického úradu Slovenskej republiky môžeme konštatovať, že vývoj počtu obyvateľov obce Čierne má stabilný a pozitívny vývoj.

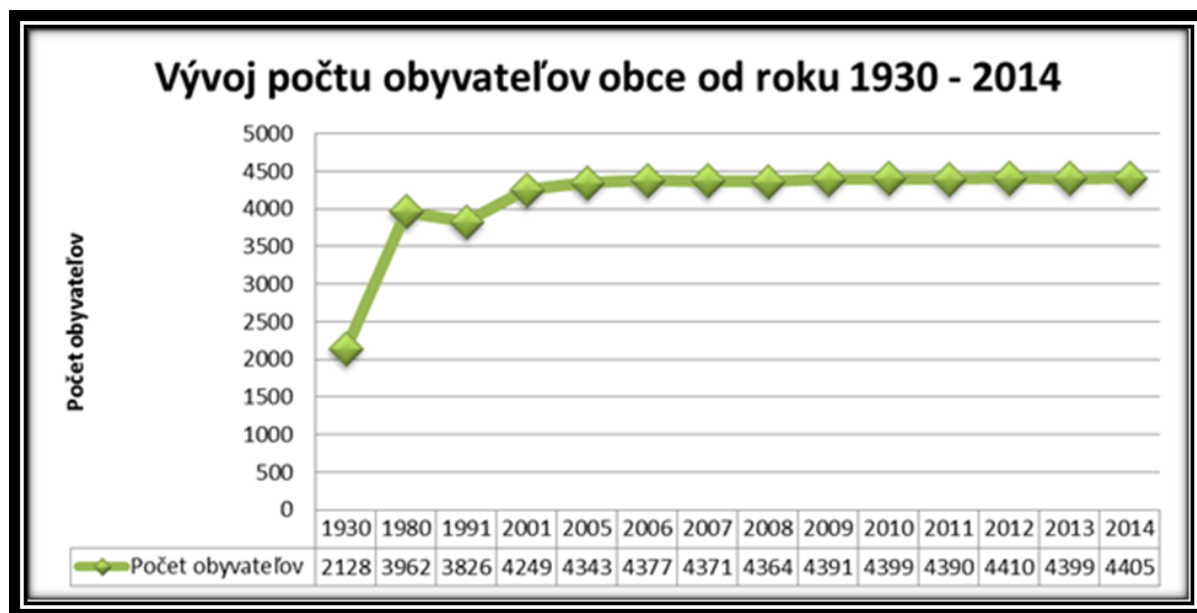
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 2 Vývoj počtu obyvateľov obce Čierne

Rok	1930	1980	1991	2001	2005	2006	2007
Počet obyvateľov	2 128	3 962	3 826	4 249	4 343	4 377	4 371
Prírastok/úbytok obyvateľov		+ 1 834	- 136	+ 423	+ 94	+ 34	- 6
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvateľov	4 364	4 391	4 399	4 390	4 410	4 399	4 405
Prírastok/úbytok obyvateľov	- 7	+ 27	+ 8	- 9	+ 20	+ 89	+ 6

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Obrázok 3 Vývoj počtu obyvateľov Čierne

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.7.1 Prognóza demografického vývoja

Neurčitost' vyplývajúca z individuálnych reprodukčných rozhodnutí obyvateľstva ako aj meniace sa a ťažko odhadnuteľné vonkajšie podmienky, vnášajú do procesu demografického prognózovania silný prvok neurčitosti. Preto aktuálnosť prognóz treba starostlivo sledovať a vyhodnocovať.

Napriek spomínanej neurčitosti vo vývoji reprodukčného správania obyvateľstva má populačný vývoj aj značnú zotrvačnosť, ktorá vyplýva hlavne zo stability vekovej štruktúry obyvateľstva. Preto je možné niektoré základné rysy populačného vývoja prognózovať s vysokou pravdepodobnosťou. Aj keby nastal vývoj, ktorý prognóza nepredpokladá, s istotou nespôsobí zvrátenie niektorých základných trendov budúceho populačného vývoja mimo rámcov vymedzených vysokým a nízkym prognostickým scenárom.

Možno jednoznačne skonštatovať, že obdobie najbližších 60 rokov bude charakteristické zmenou trendu vo vývoji počtu obyvateľov a kontinuálnym pokračovaním populačného starnutia. V roku 2060 bude obyvateľstvo Slovenska menej početné, staršie a pravdepodobne aj etnicky pestrejšie. Úbytok počtu obyvateľov na Slovensku začne s veľkou pravdepodobnosťou najneskôr v roku 2030 a s veľmi veľkou pravdepodobnosťou, ktorá hraničí s istotou, sa zachová sa až do konca prognózovaného obdobia, preto by sa počet obyvateľov mal v roku 2060 pohybovať okolo hranice 5,3 milióna osôb.

Naopak, čo sa týka starnutia obyvateľstva na Slovensku, prognózy sú veľmi stabilné a budúci vývoj môžeme v tomto smere odhadovať s veľmi vysokou pravdepodobnosťou. Starnutie obyvateľstva bude počas celého prognózovaného obdobia nezvratné a hlavne v období 2020 až 2040 veľmi intenzívne. Slovensko sa stane spolu s Poľskom najstaršou krajinou EÚ a zaradí sa medzi najstaršie krajiny na svete. Stagnácia počtu obyvateľov resp. mierny úbytok počtu obyvateľov neznamená v horizonte niekoľkých desaťročí pre spoločnosť prakticky žiaden problém. Veľmi intenzívne starnutie obyvateľstva však bude mať závažné dopady pre vývoj celej spoločnosti.

Najviac sa spomína sociálne a zdravotné zabezpečenie, starnutie obyvateľstva však ovplyvní aj vzdelávací systém, bytovú politiku, oblasť služieb a tvorbu infraštruktúry. Novou a veľmi významnou skutočnosťou je, že starnutie vo zvýšenej miere zasiahne obyvateľstvo v produktívnom veku. Ekonomické zaťaženie produktívneho obyvateľstva neproduktívnym obyvateľstvom sa začne zvyšovať, stane sa tak po období skoro 50-ročného klesajúceho trendu. Je to vážny signál pre trh práce.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Je zrejmé, že základné trendy vo vývoji počtu a vekového zloženia obyvateľstva sú veľmi stabilné a spoločnosť nemá reálne nástroje na ich zvrátenie. Treba reálne vyhodnotiť možnosti ovplyvniť reprodukčné spávanie obyvateľstva a nezvratným, resp. vysoko pravdepodobným trendom prispôbiť fungovanie spoločnosti. Veľmi starostlivo treba zvažovať prijímanie opatrení.

Na budúci vývoj počtu a štruktúry obyvateľstva bude mať rozhodujúci vplyv vývoj plodnosti a migrácie. Nakoľko zmiernenie úbytku a starnutia obyvateľstva patrí medzi strategické spoločenské ciele, musí spoločnosť prispieť k ich realizácii. To znamená, že štát by mal podporiť zvyšovanie pôrodnosti a príchod migrantov na Slovensko.

Podpora pôrodnosti je dlhodobý a zložitý proces, ktorý navyše nebýva veľmi účinný. Spoločnosť má len obmedzené možnosti ovplyvňovať reprodukčné správanie obyvateľstva. Aj tak je vytváranie spoločenskej klímy priaznivo naklonenej pre zakladanie rodín a rodenie detí potrebné. Štát musí hrať v tomto procese rozhodujúcu úlohu, nakoľko má v rukách rozhodujúce nástroje - legislatívne, sociálno-ekonomické a pracovno-právne.

Len premyslenou kombináciou týchto nástrojov možno prispieť k vytvoreniu spoločenskej klímy, ktorá zvýši prestíž rodiny a detí v spoločnosti, čo je nevyhnutný predpoklad pre dlhodobejšie a zásadnejšie zvýšenie pôrodnosti.

V oblasti migrácie je potrebné vytvoriť také podmienky, aby imigranti mali záujem prichádzať na Slovensko, aby sa tu mohli stať platnými členmi spoločnosti a neskôr aj plnohodnotnými občanmi. Základným predpokladom takéhoto stavu je integrácia. Každý štát by mal samozrejme vedieť o koho má predovšetkým záujem a podniknúť príslušné kroky, aby preferované skupiny prisťahovalcov získal. V oblasti migrácie by teda mala existovať premyslená postupnosť krokov od identifikácie preferovaných skupín, cez prvý kontakt na území SR, ďalej cez vytvorenie podmienok pre integráciu (bývanie, práca, škola, rekvalifikácia, jazyk) až po vytváranie pozitívneho vzťahu k novej krajine a poskytnutie občianstva. To všetko samozrejme pri rešpektovaní osobnosti imigranta s celým jeho kultúrnym zázemím. Len ťažko si možno predstaviť tieto náročné kroky bez inštitucionalizovanej štátnej populačnej a migračnej politiky.¹

---

¹ BLEHA, B. - ŠPROCHA, B. - VAŇO, B. 2013. *Prognóza vývoja obyvateľstva Slovenska* . s. 74 - 75.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.7.2 Prognóza demografického vývoja Žilinského samosprávneho kraja

Pôrodnosť

Reprodukčné správanie na Slovensku prechádza v posledných dvoch desaťročiach hlbokými, nezvratnými a historicky ojedinelými zmenami. Z pohľadu procesu plodnosti sme svedkami poklesu celkovej intenzity plodnosti pri súbežnom posune rodenia detí do vyššieho veku. Zároveň je preukázané dlhodobé pretrvávajúce pomerne značných regionálnych rozdielov v intenzite a časovaní plodnosti.

Úmrtnosť

Hlavným znakom posledných dvoch desaťročí sa stalo kontinuálne predlžovanie dĺžky potenciálneho života, čo sa odzrkadlilo aj na regionálnej úrovni. Pri tvorbe zhlukov okresov z pohľadu procesu úmrtnosti sú zohľadnené nielen ukazovatele intenzity, ale aj charakteru samotného procesu (stredná dĺžka života pri narodení, v presnom veku 65 rokov, kvocient dojčenskej úmrtnosti, pravdepodobnosť prežitia medzi presným vekom 1 a 50, presným vekom 50 a 65 a presným vekom 65 a 85). Najlepšie úmrtnostné pomery nachádzame zhlukoch 1 a 2. Naopak najhoršie úmrtnostné charakteristiky majú dlhodobé okresy v takmer súvislom páse juhu Slovenska a u mužov aj na severe stredného Slovenska - okresy Bytča, Čadca, Námestovo a Kysucké Nové Mesto.

Migrácia

Význam migrácie na regionálny populačný vývoj na Slovensku sa vo všeobecnosti zvyšuje. Prispieva k tomu pokles váhy prirodzeného pohybu a s ním súvisiacich prirodzených prírastkov. Z pohľadu vývojových trendov vnútornej migrácie sa ukazuje, že migračne ziskové okresy sa čoraz viac koncentrujú do západných regiónov Slovenska.

Zmena vo vekovej štruktúre obyv. predstavuje významný faktor, ktorý bude zásadným spôsobom ovplyvňovať rozvojový potenciál regiónu. Hlavné demografické trendy prejavujúce sa na celoštátnej úrovni, sú viditeľné aj na regionálnej úrovni. Prírastky obyvateľstva sa znižujú a obyvateľstvo starne - to je v kraji pribudnúť okresy s prirodzeným aj celkovým úbytkom obyvateľstva a zvýši sa priemerný vek obyvateľstva. Vývoj počtu a prírastku obyvateľstva nebude rovnomerný. Väčšina okresov ŽSK, okrem okresov Bytča, Námestovo a Trstená bude mať do roku 2035 prirodzený aj celkový úbytok obyvateľstva.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva ŽSK bude rovnomernejší. Zostarnú všetky okresy bez výnimky, aj keď intenzita populačného starnutia bude v jednotlivých okresoch rôzna - najmladším okresom bude okres Námestovo, najstarším okres Trstená.

Predpokladané zmenšovanie rozdielov v reprodukčnom správaní obyvateľstva vychádza z predpokladu šírenia spoločenskej a kultúrnej zmeny a znižovania sociálno-ekonomických rozdielov v rámci Slovenska. Zmenšovanie rozdielov v reprodukčnom správaní sa však nepremietne bezprostredne a priamo do vývoja počtu, prírastku a vekového zloženia obyvateľstva. Očakávané posuny vo vekovej štruktúre - presun silných povojnových generácií do poproduktívneho veku, presun silných generácií zo 70. rokov 20. stor. do poreprodukčného veku a presun slabých generácií narodených po roku 1990 do reprodukčného veku spôsobí, že prirodzený úbytok obyvateľstva a intenzita populačného starnutia sa budú prehľbovať, a to napriek očakávaným pozitívnym trendom plodnosti a úmrtnosti. Platí to pre všetky okresy SR bez výnimky, rozdiel bude len v intenzite týchto procesov, keďže v súčasnosti sa okresy z hľadiska vekovej štruktúry výrazne líšia.

Najvýznamnejší populačný rozvojový región v ŽSK budú tvoriť okresy Námestovo, Trstená a Bytča. Depopulačný región v rámci ŽSK kraja budú tvoriť okresy Martin, Trstená a veľmi nízke hodnoty populačného potenciálu bude mať aj okres Liptovský Mikuláš. Úbytok a starnutie obyvateľstva v okresoch s nízkym populačným potenciálom budú mať dopady na spôsob života aj životnú úroveň týchto regiónov:

- strata dynamiky a stagnácia sa prejaví na trhu práce - na strane ponuky aj dopytu,
- zvýšenie nárokov na zdravotnú aj sociálnu starostlivosť a služby pre seniorov.²

---

² BLEHA, B. - ŠPROCHA, B. - VAŇO, B. 2013. *Prognóza vývoja obyvateľstva Slovenska* . s. 74 - 75.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.7.3 Prognóza demografického vývoja obce Čierne do roku 2035

Ako vstupné informácie pre posúdenie ďalšieho vývoja obyvateľstva v obci Čierne boli použité informácie a výstupy z publikácie „Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 Infostatom. Prognóza je spracovaná na úrovni okresu, preto budeme ako smerujúce údaje pre obec Čierne používať údaje za okres Čadca a zároveň zohľadňovať aj špecifiká demografického vývoja samotnej obce.

Na základe výstupov z „Prognózy“ je možné konštatovať nasledujúce vývojové trendy počtu obyvateľov obce Čierne, ktoré vychádzajú z predpokladov:

a) Obec Čierne je z hľadiska vývoja plodnosti zaradená do druhej skupiny - zhluhu 3B (na základe zhlukovej analýzy)³. Mestá a obce zaradené do zhluhu 3B sa vyznačujú s nízkou intenzitou plodnosti. Príčinu je potrebné hľadať jednak v neskoršom začiatku zmien reprodukčného správania a predovšetkým v zatiaľ len miernej rekuperácii, ktorá nedokázala plne nahradiť pokles plodnosti v mladšom veku. Podskupinu 3B tvorí desať okresov. Nevytvárajú tak kompaktnú oblasť, ale ide skôr o menej početné zhluky v rôznych oblastiach Slovenska (s výnimkou západu). Na severovýchode sú to okresy Bardejov, Svidník, Stropkov, na severe stredného Slovenska Čadca, Bytča a Kysucké Nové Mesto a na strednom Slovensku Poprad, Brezno a južnejšie Banská Štiavnica a Krupina.

V ostatných podskupinách (3A, 3B) je doháňanie odložených pôrodov podstatne menej dynamické a pohybuje sa na úrovni 0,14 prvého dieťaťa a na ženu (3A)⁴, resp. 0,17 prvého dieťaťa (3B). Z pohľadu charakteru plodnosti je tretia skupina asi najviac podobná celoslovenskému priemeru. Váha plodnosti žien do 25 rokov sa podľa posledných údajov z roku 2011 pohybovala na úrovni 24 - 27 % (priemer SR 25 %) a plodnosť žien vo veku 30 a viac rokov tvorila 41 - 45 % (priemer SR 45 %) z celkovej hodnoty úhrnnej plodnosti. Priemerný vek pri prvom pôrode sa v roku 2011 pohyboval na úrovni približne 27 - 27,5 roka. V nasledujúcom období (do roku 2035) sa predpokladá vo všetkých skupinách okresov postupné ďalšie starnutie vekového profilu mier plodnosti vzhľadom na prehľbujúce sa doháňanie odložených pôrodov a rast intenzity plodnosti.

³ Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 21 - 26.

⁴ V zhluhu 3A bol nárast úhrnnej plodnosti prvého poradia najnižší spomedzi všetkých sledovaných skupín okresov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Generálnou líniou preto vo všetkých skupinách okresov je postupné ďalšie starnutie vekového profilu mier plodnosti vzhľadom na prehlbujúce sa doháňanie odložených pôrodov a rast intenzity plodnosti. Z pohľadu dynamiky nárastu podielu plodnosti vo veku 30 a viac rokov sa najväčšie zmeny očakávajú v dvoch podskupinách tretieho zhluku (A,B), kdeby ich váha mohla vzrásť o viac ako desať percentuálnych bodov.

Vývoj plodnosti v obci Čierne a prirodzený prírastok je ovplyvnení trendom vývoja plodnosti na úrovni okresu, kde predpokladáme v ďalšom období zvýšené zastúpenie plodnosti žien vo veku nad 30 rokov v okrese Čadca, môžeme teda predpokladať, že rovnaký trend bude možné pozorovať aj v obci Čierne.

b) Obec Čierne je z pohľadu intenzity a charakteru úmrtnosti zaradené do štvrtej skupiny.⁵ Ide o súbor regiónov, ktoré sa vyznačujú dlhodobo najhoršími úmrtnostnými charakteristikami. Z priestorového hľadiska ide do značnej miery o súvislý pás okresov od Dunajskej Stredy a Galanty juhom stredného Slovenska až po okresy na juhovýchode Slovenska, ku ktorým sa pripájajú niektoré okresy stredného a východného Slovenska (napr. Brezno, Spišská Nová Ves, Gelnica). Okrem nich dôležitou oblasťou je aj sever stredného Slovenska (Bytča, Čadca, Námestovo spolu s Kysuckým Novým Mestom) a sever východného Slovenska s okresom Kežmarok.

Stredná dĺžka života pri narodení sa medzi rokmi 1992 a 2012 zvýšila o 5,4 roku z pôvodných 67,2 roku na 72,6 roka. V presnom veku 65 rokov podľa posledných údajov majú muži šancu ešte prežiť 14,7 roku, čo je približne o 2,5 roka viac ako na začiatku 90. rokov. Dojčenská úmrtnosť klesla z takmer 15 ‰ na približne 5 ‰. Aj v tomto zhluku platí, že najväčšie zaostávanie z pohľadu hodnôt pravdepodobností prežitia nachádzame až vo vyššom veku (medzi presnými vekmi 50 a 65, resp. 65 a 85 rokov). U žien je situácia do značnej miery podobná. Stredná dĺžka života pri narodení sa vo štvrtom zhluku okresov medzi rokmi 1992 a 2012 zvýšila len o približne 3,5 roka a podľa posledných údajov dosahuje len niečo viac ako 79 rokov. Práve v tomto zhluku okresov nachádzame jednu z najvyšších dynamík zvyšovania úmrtnosti. Výrazne podpriemerná je aj úmrtnosť vo vyššom veku. V presnom veku 65 rokov dosiahla v roku 2012 stredná dĺžka života hodnotu približne 17,7 roku, čo je takmer o 2 roky menej ako ukazuje celoslovenský priemer.⁶

⁵ Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 50.

⁶ Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 65.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Z uvedeného vyplýva, že prognóza vývoja úmrtnosti v obci Čierne má teda charakter zvyšovania veku a jednu z najvyšších dynamík zvyšovania úmrtnosti.

a) Na základe analýzy a prognózy migrácie vykonanej Infostatom môžeme predpokladať trend vývoja migrácie v obci Čierne definovaný podľa tzv. „migračného typu 7.“, ktorý tvoria okresy severného Slovenska (Čadca, Námestovo, Kysucké Nové Mesto, Dolný Kubín, Trstená, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Martin). V súčasnosti dosahujú mierne migračné straty, pričom je predpoklad zmiernenia týchto strát, resp. mierneho migračného zisku. Predpokladá sa, že počas celého prognózovaného obdobia bude v obci Čierne naďalej pretrvávajúť pohyb / migrácia obyvateľstva smerom aj von z obce, čo sa v konečnom dôsledku prejaví miernymi migračnými stratami.

b) Okres Žilina sa z hľadiska prognózy do roku 2035 radí medzi okresy s najvyšším počtom obyvateľov, ktorým bude zároveň obyvateľstvo v priebehu nasledujúcich rokov rásť a udrží si pozíciu jedného z 10 okresov s najvyšším počtom obyvateľov. Celkový prirodzený prírastok / úbytok obyvateľov na 1000 obyvateľov v okrese Žilina by mal mať hodnotu -2,49 - 0,00.⁷ V obci Čierne však v priebehu rokov 2015 - 2035 predpokladáme postupné znižovanie počtu obyvateľov zapríčinené stále zvyšujúcou sa hodnotou prirodzeného úbytku obyvateľov. Tento trend by mal pretrvať až do roku 2035 s tým, že od roku 2020 sa predpokladá úbytok počtu obyvateľov a celkový prirodzený úbytok obyvateľov. Maximálne hodnoty celkového úbytku obyvateľstva sa počas prognózovaného obdobia výraznejšie nezmenia, budú sa pohybovať od 4 do 7 osôb na 1000 obyvateľov.

Vzhľadom na očakávaný vývoj počtu obyvateľov možno teda okresy SR rozdeliť do štyroch skupín. Najväčšiu skupinu (36 okresov) tvoria okresy, v ktorých sa bude počet obyvateľov znižovať počas celého prognózovaného obdobia. Ide predovšetkým o okresy, ktoré sa nachádzajú na severozápadnom, strednom alebo južnom Slovensku, v ktorých sa obvykle spája efekt nízkej pôrodnosti, nepriaznivej úmrtnosti a záporného migračného salda.

Len malá časť okresov si zachová nepretržitý rast počtu obyvateľov až do roku 2035. Ide o 18 okresov, ktoré sa nachádzajú výlučne na juhozápade, severe alebo východe Slovenska. Okresy v Bratislave a v jej zázemí ťažia predovšetkým z kladného migračného salda, zatiaľ čo okresy na severe a východe Slovenska majú nadpriemernú pôrodnosť.

---

⁷ Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat, str. 66.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Zvyšných 26 okresov zaznamená počas prognózovaného obdobia zmenu trendu vo vývoji počtu obyvateľov. V 25 okresoch sa rast počtu obyvateľov zastaví a vystrieda ho pokles. V okrese Košice I sa očakáva opačný trend, keď znižovanie počtu obyvateľov vystrieda po roku 2025 rast počtu obyvateľov. V ôsmich okresoch (Bratislava V, Čadca, Banská Bystrica, Zvolen, Poprad, Košice II, Košice IV a Trebišov) sa rast počtu obyvateľov zastaví ešte pred rokom 2020.

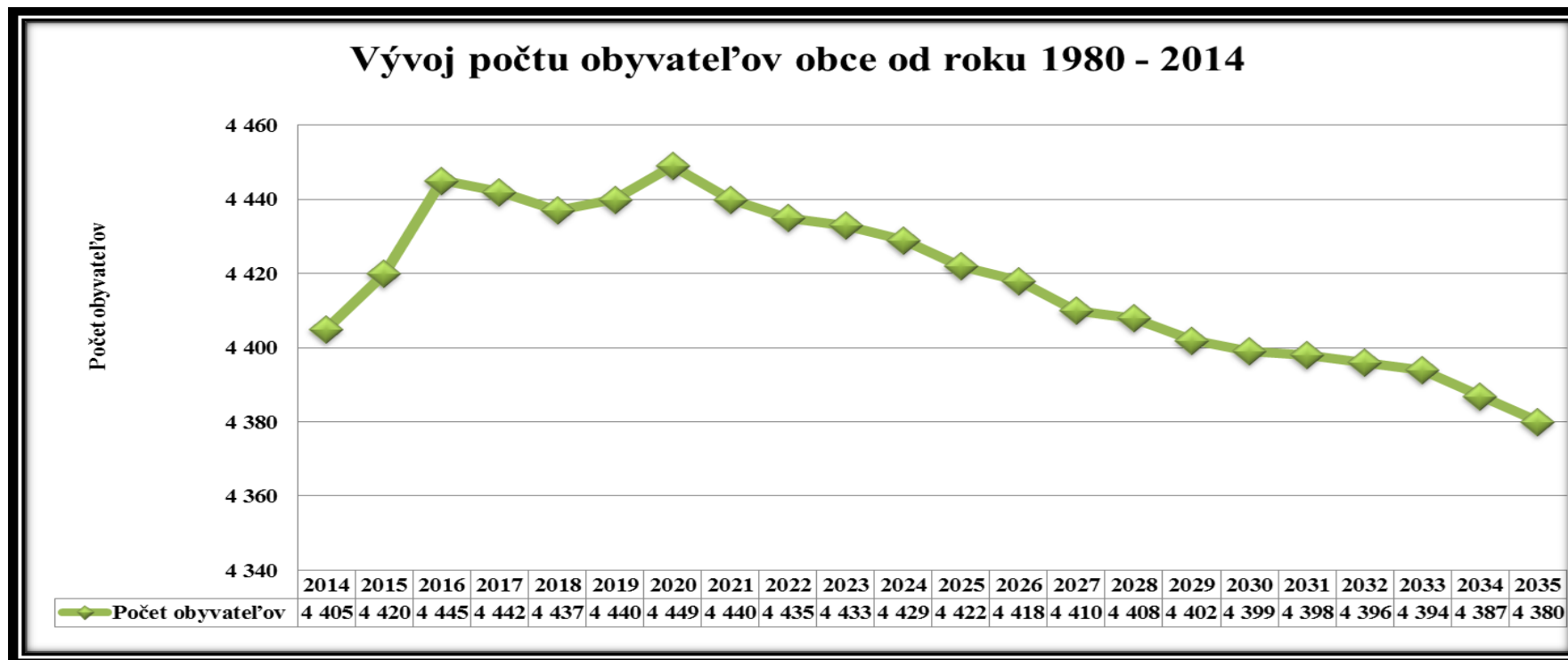
Na základe prognózy Infostat z októbra 2013 by sa mal podiel obyvateľstva okresu do roku 2035 postupne znižovať (celkový prirodzený úbytok obyvateľstva bude od roku 2029 klesať v takej miere, že sa predpokladá aj klesanie počtu obyvateľov celkovo). Aj v okrese Žilina bude s určitosťou pokračovať všeobecný trend starnutia obyvateľstva. Okres Žilina sa na základe prognózy do roku 2035 radí medzi okresy s najnižším populačným potenciálom, ktorý sa určuje v spojitosti s prírastkom, resp. úbytkom obyvateľstva a jeho vekového zloženia. Čím vyšší je prírastok obyvateľstva a pomalší proces populačného starnutia, tým je populačný potenciál okresu vyšší a naopak.

Tabuľka 3 Prognóza vývoja počtu obyvateľov obce Čierne v rokoch 2015 - 2035

Rok	Počet obyvateľov	Rok	Počet obyvateľov
2014	4 405	2025	4 422
2015	4 420	2026	4 418
2016	4 445	2027	4 410
2017	4 442	2028	4 408
2018	4 437	2029	4 402
2019	4 440	2030	4 399
2020	4 449	2031	4 398
2021	4 440	2032	4 396
2022	4 435	2033	4 394
2023	4 433	2034	4 387
2024	4 429	2035	4 380

Prameň: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat.

Obrázok 4 Prognóza vývoja obyvateľov obce Čierne v rokoch 2015 - 2035

Prameň: Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035 spracovanej v októbri 2013 - Infostat.

Uvedeným vývojovým trendom a predpokladanému úbytku počtu obyvateľov (predpoklad úbytku v celom sledovanom období), ktoré má znaky starnutia na úrovni okresu aplikovateľného aj na úroveň obce je potrebné prispôbiť aj prístup obce Čierne k jej občanom a zabezpečiť pre nich také životné podmienky, ktoré budú zohľadňovať ich potreby a požiadavky. Obec by na základe prognózy mala pristúpiť k opatreniam, ktoré budú eliminovať prípadné negatívne javy spôsobené znižovaním počtu obyvateľov a jej starnutím.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022**

1.8 Štruktúra obyvateľstva podľa vekových skupín; vzdelanostná, náboženská a národnostná štruktúra obyvateľov v obci Čierne

Štruktúra obyvateľstva je jedným z najvýznamnejších demografických ukazovateľov, ktorý poukazuje na zloženie obyvateľstva podľa jednotlivých výberových kritérií. Štruktúra obyvateľstva podľa vekových kategórií znamená rozdelenie štatistického súboru obyvateľstva v závislosti od veku. Obyvateľstvo možno podľa veku rozdeliť na základe troch hlavných kritérií a to na vekové skupiny podľa produktivity, základné vekové skupiny podľa reprodukčnosti (biologické vekové skupiny) a hlavné vekové skupiny.

Rozdelenie občanov v obci podľa ich produktivity veku je pomerne priaznivé, pretože obec Čierne mala v roku 2014 vo svojej evidencii vyšší počet detí do 14 rokov (16,50 % - 727) v predproduktívnom veku ako seniorov nad 65 rokov (10,35 % - 456) v poproduktívnom veku. Obyvatelia v produktívnom veku boli v roku 2014 zastúpení v obci v počte 73,15 %. V Slovenskej republike bolo v roku 2014 zastúpených 70,7 % obyvateľov v produktívnom veku, 15,3 % v predproduktívnom veku a 14,0 % v poproduktívnom veku.

Index starnutia, ktorý vyjadruje podiel počtu osôb v poproduktívnom veku (65 a viac rokov) na sto detí v predproduktívnom veku (0 - 14 rokov), dosiahol v obci Čierne v roku 2014 hodnotu 62,72. Index starnutia obce Čierne v roku 2014 bol nižší ako index starnutia Slovenskej republiky (91,2) a tiež Žilinského kraja (85,0), i nižší ako v okrese Čadca (73,01).

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022**

Tabuľka 4 Štruktúra obyvateľstva obce Čierne podľa vekových skupín

	Počet obyvateľov		
Rok	2001	2011	2014
Vek (rokov)			
0-4	308	230	234
5-9	368	241	228
10-14	360	299	265
15-19	320	379	331
20-24	342	386	397
25-29	376	321	348
30-34	331	334	326
35-39	309	361	347
40-44	294	350	354
45-49	269	327	322
50-54	201	274	314
55-59	168	252	261
60-64	154	184	222
65-69	168	130	156
70 - 74	137	113	103
75-79	90	115	88
80-84	35	66	78
85<	24	28	31

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

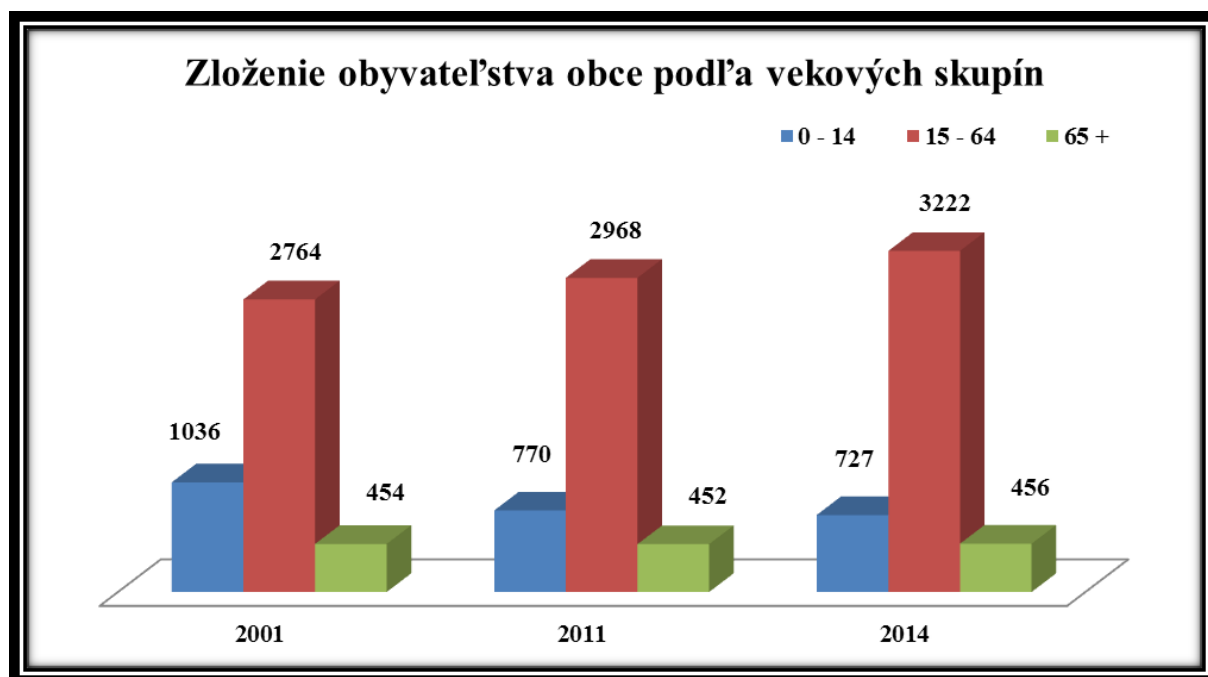
Kým v roku 2001 predstavoval počet obyvateľov v obci Čierne v poproduktívnom veku 10,67 % (454 obyvateľov), v roku 2014 to bolo 10,35 % (456 obyvateľov). Obyvateľov v predproduktívnom veku bolo v obci Čierne v roku 2001 24,35 % - 1 036, zatiaľ čo v roku 2014 ich bolo 16,50 % - 727. Rozdiel obyvateľov obce v produktívnom veku v rokoch 2001 a 2014 bol 458. Produktívne obyvateľstvo obce bolo v roku 2001 zastúpené v počte 64,98 % a v roku 2014 v počte 73,15 %. V rozmedzí týchto rokov teda badáme nárast obyvateľov obce Čierne v produktívnom veku o 8,17 %. Kým v roku 2001 predstavoval index starnutia v obci hodnotu 43,82 %, v roku 2014 narástol na hodnotu 62,72 %.

Tabuľka 5Štruktúra obyvateľstva podľa vekových skupín v obci Čierne - rok 2014

Vek obyvateľov (v rokoch)	Počet obyvateľov	
0 - 14 rokov	727	16,50 %
15 - 64 rokov	3 222	73,15 %
65 + rokov	456	10,35 %

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Obrázok 5 Zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín obce Čierne

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Grafické prevedenie údajov o zložení obyvateľstva podľa vekových skupín názornejšie poukazuje na pozitívny trend, ktorý je daný väčším počtom obyvateľov v predproduktívnom veku v pomere k seniorom zaradeným do poproduktívneho veku, čo je predpokladom aj pre stabilnejší hospodársky vývoj v obci Čierne.

Obec z hľadiska náboženskej skladby možno považovať za takmer monoteistickú, čo vyplýva z izolovanej polohy od vplyvov ostatných náboženstiev, ale i z dlhoročných tradícií obyvateľov. Z hľadiska vierovyznania sa dominantná časť obyvateľov obce Čierne hlásila v roku 2011 k rímskokatolíckemu vierovyznaniu (99,3 %), druhé najpočetnejšie zastúpenie mala evanjelická cirkev augsburského vyznania (0,3 %). Bez vyznania bolo v roku 2011 v obci 9,6 % obyvateľov. Z porovnania vývoja obyvateľov obce Čierne a ich príslušnosti k náboženskému vyznaniu v rokoch 2001 a 2011 vyplýva, že v roku 2011 evidujeme vo všetkých prípadoch náboženskej príslušnosti nárast počtu obyvateľov v porovnaní s rokom 2001. V roku 2011 pri SODB až takmer 48,39 % obyvateľov neuviedlo svoju príslušnosť k náboženskému vyznaniu.

Tabuľka 6 Obyvateľstvo obce Čierne podľa náboženskej príslušnosti

Náboženské vyznanie	2001		2011	
		%		%
Rímskokatolícka cirkev	4119	96,83	4 118	93,80
Gréckokatolícka cirkev	2	0,05	3	0,07
Pravoslávna cirkev	2	0,05	3	0,07
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	4	0,09	4	0,09
Reformovaná kresťanská c.	1	0,02	4	0,09
Cirkev československá husitská	1	0,02	0	0,00
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	11	0,26	14	0,32
Evanjelická cirkev metodistická	1	0,02	1	0,02
Kresťanské zbory	2	0,05	9	0,20
Starokatolícka cirkev	0	0,00	4	0,09
Ostatné	1	0,02	0	0,00
Bez vyznania	29	0,68	42	0,96
Nezistené	81	1,90	188	4,28

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001, 2011.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva patrí medzi kultúrne znaky obyvateľstva. Školské vzdelanie je odrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti, odráža celkové ekonomické, hospodárske a sociálne pomery krajiny. Vzdelanie dáva základy všetkého, čo ľudstvo objavilo, vymyslelo, vytvorilo, či objaví, vymyslí a vytvorí v budúcnosti.

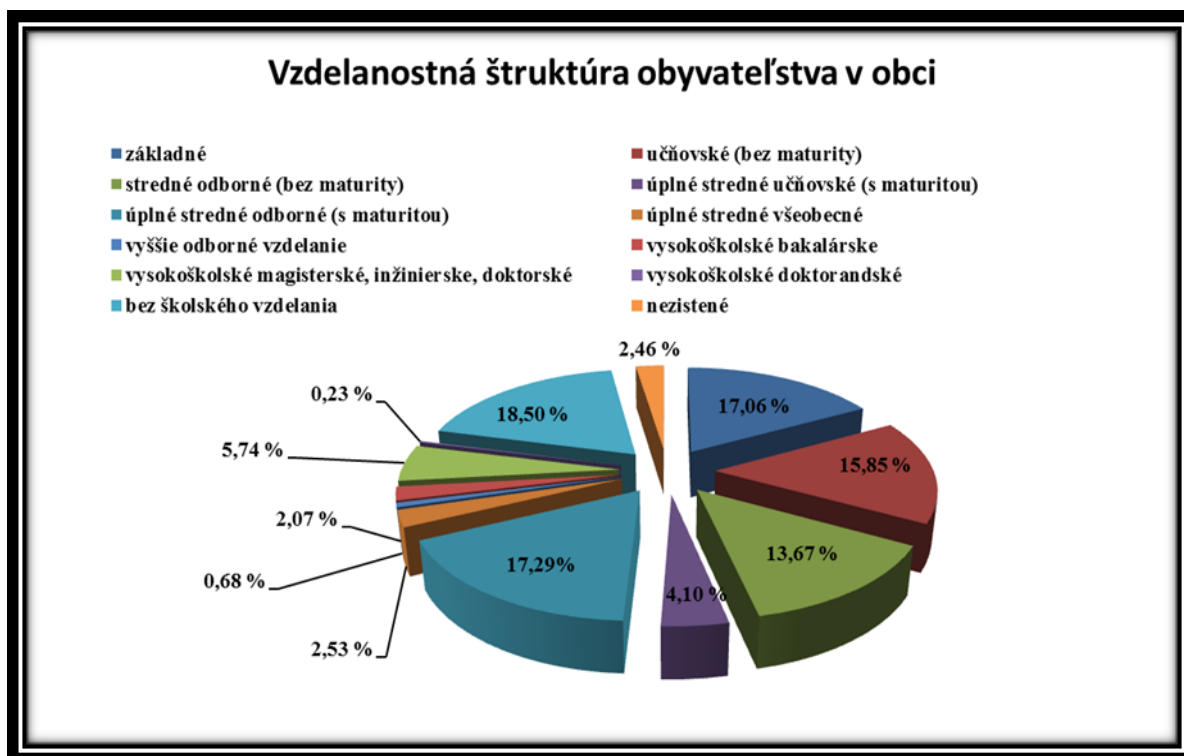
Tabuľka 7 Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Čierne

Vzdelanie	2001		2011	
		%		%
základné	952	22,38	749	17,06
učňovské (bez maturity)	1 113	26,16	696	15,85
stredné odborné (bez maturity)	142	3,34	600	13,67
úplné stredné učňovské (s maturitou)	213	5,01	180	4,10
úplné stredné odborné (s maturitou)	510	11,99	759	17,29
úplné stredné všeobecné	95	2,23	111	2,53
vyššie odborné vzdelanie	14	0,33	30	0,68
vysokoškolské bakalárske	4	0,09	91	2,07
vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	109	2,56	244	5,74
vysokoškolské doktorandské	3	0,07	10	0,23
bez školského vzdelania	1 095	25,74	812	18,50
nezistené	4	0,09	108	2,46

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001, 2011.

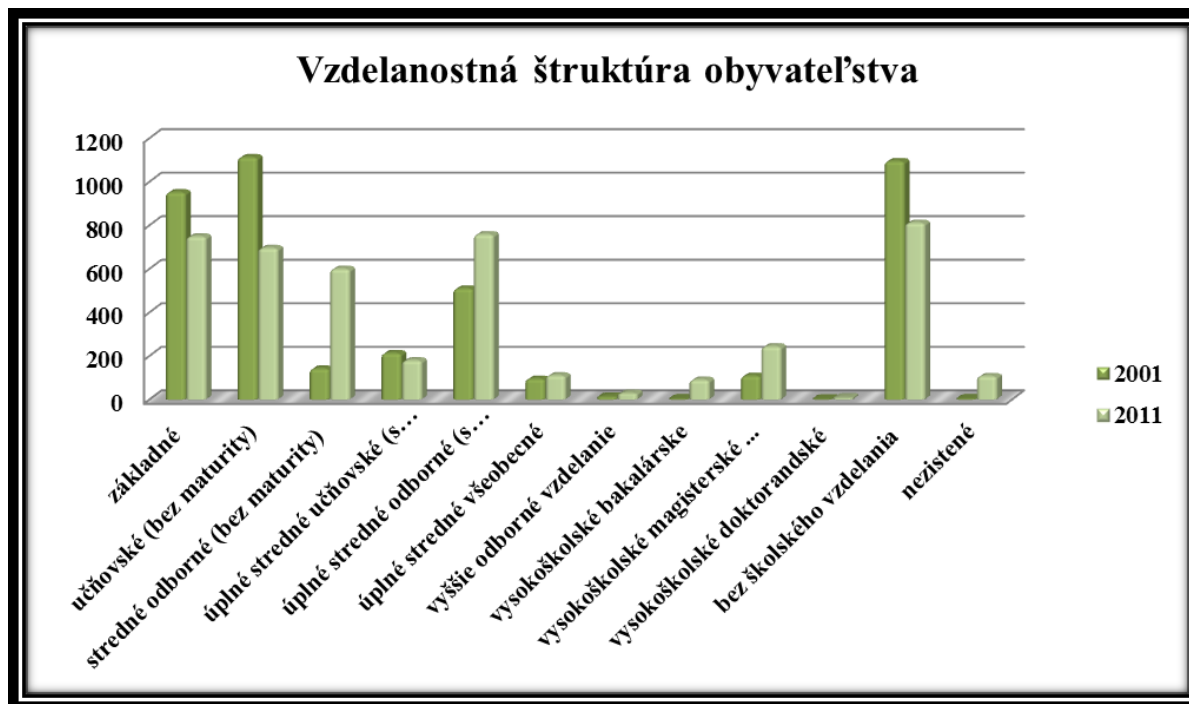
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Obrázok 6 Úroveň vzdelanosti obyvateľov obce Čierne v roku 2011

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky.

Obrázok 7 Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Čierne v rokoch 2001 a 2011

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky, SODB 2001, 2011.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Trend vývoja štruktúry obyvateľstva obce Čierne podľa vzdelania na základe štatistických údajov zo sčítania obyvateľstva v rokoch 2001 a 2011 je charakteristický úbytkom počtu obyvateľov s dosiahnutým základným vzdelaním a učňovským vzdelaním bez maturity. V roku 2011 vidíme pokles počtu obyvateľov so základným vzdelaním v porovnaní s rokom 2001 o takmer 21,32 % obyvateľov. V roku 2011 je zrejмый nárast počtu obyvateľov s dosiahnutým úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou, stredným odborným vzdelaním bez maturity a vysokoškolským vzdelaním v porovnaní s rokom 2001. Najväčší nárast v roku 2011 oproti roku 2001 sme zaznamenali u obyvateľov so stredným odborným vzdelaním bez maturity, a to o viac ako 422,0 %.

Napriek výraznému zvýšeniu počtu obyvateľov s dosiahnutým úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou je vývojový trend zvyšovania vzdelanostnej úrovne obyvateľstva v obci Čierne zrejмый a je spôsobený aj zmenou jej hospodárskej štruktúry.

Tabuľka 8 Obyvateľstvo obce Čierne podľa národnosti

Národnosť	2001		2011	
		%		%
slovenská	4 190	98,40	4 287	97,65
maďarská	0	0,00	2	0,05
rómska	0	0,00	0	0,00
rusínska	2	0,05	0	0,00
ukrajinská	0	0,00	0	0,00
česká	24	0,56	21	0,48
nemecká	0	0,00	2	0,05
poľská	3	0,07	6	0,14
chorvátska	0	0,00	0	0,00
srbská	0	0,00	0	0,00
ruská	0	0,00	0	0,00
židovská	0	0,00	0	0,00
moravská	0	0,00	0	0,00
bulharská	0	0,00	0	0,00
ostatné, nezistené	35	0,82	72	1,64

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001, 2011.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Z porovnania vývoja obyvateľov obce Čierne a ich príslušnosti k národnostným skupinám v rokoch 2001 a 2011 vyplýva, že v roku 2001 evidujeme najväčší nárast počtu obyvateľov hlásiacich sa k slovenskej národnosti, a to o 2,32 %. Počas sčítania SODB v roku 2001 0,82 % obyvateľov obce Čierne neuviedlo svoju príslušnosť k národnostnej skupine. Tento počet sa ešte počas sčítania SODB v roku 2011 zvýšil na hodnotu 1,64 %.

Zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín poukazuje na pozitívny trend, ktorý je v obci Čierne daný väčším počtom obyvateľov v predproduktívnom veku v pomere k seniorom zaradeným do poproduktívneho veku, čo je dobrým predpokladom pre jej stabilnejší hospodársky rozvoj.

Ďalší rozvoj obce Čierne, jej ekonomická budúcnosť, závisí aj od schopnosti a vytvárania možností pre tvorbu nových pracovných miest či samo zamestnávania v rôznych oblastiach ekonomiky. Migrácia za prácou mimo obec Čierne, do blízkeho okolia a jej rozsah ovplyvňuje charakter osídlenia. Migrácia za prácou mimo regiónu (hlavne trvalá) zhoršuje celkový úbytok obyvateľstva v obci. Impulzom pre rast počtu obyvateľov v obci Čierne a priaznivého vývoja ich vekovej štruktúry je vytváranie podmienok pre život, bývanie a pracovné príležitosti nielen v obci, ale aj v najbližšom okolí.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.9 Ekonomika a jej vývoj v obci Čierne

Ekonomickú oblasť v obci Čierne determinuje nielen rozpočet obce, rozsah vlastných príjmov, ale aj schopnosť čerpať prostriedky z iných zdrojov - štátnych a európskych. Zahŕňa ekonomickú aktivitu obyvateľstva v produktívnom veku i podnikateľskú činnosť právnických a fyzických osôb na území obce. Ekonomiku obce a jej stav ovplyvňuje úroveň riadenia samosprávnych orgánov, ktoré podporujú podnikanie a zamestnanosť, cestovný ruch a celkový hospodársky rast, i aktuálny model regionálnej politiky vyššieho územného celku.

Sociálna charakteristika obce Čierne sa odvíja od sociálnej politiky štátu a regiónu, od štruktúry obyvateľstva, demografického vývoja, úrovne zamestnanosti a pracovných príležitostí v obci i v jej širšom okolí. Od toho závisí aj úroveň sociálnej odkázanosti niektorých skupín obyvateľstva. Sociálnu situáciu v obci Čierne koriguje výkon originálnych kompetencií miestnej samosprávy.

1.9.1. Miera nezamestnanosti a štruktúra EAO obyvateľstva obce Čierne

Nezamestnanosť je stav, pri ktorom sa časť pracovných síl nezúčastňuje pracovného procesu. Ako nezamestnaní sú označované práceschopné osoby, ktoré si na trhu práce nemôžu nájsť platené zamestnanie. Nezamestnanosť je následkom nerovnováhy medzi dopytom a ponukou na trhu práce. Tých, ktorí pracovnú silu ponúkajú, tzn. chcú sa zamestnať u tých, ktorí pracovnú silu potrebujú, je viac ako tých, ktorí túto pracovnú silu hľadajú.

Ukazovateľ, ktorý podáva informácie o vývoji (v žiadnom prípade nie stave) nezamestnanosti sa nazýva miera nezamestnanosti. V Slovenskej republike je miera nezamestnanosti v percentuálnom vyjadrení dlhodobo podstatne nižšia ako nezamestnanosť. Mieru nezamestnanosti môžeme teda vypočítať ako podiel nezamestnaných k ekonomicky aktívnym osobám (teda pracujúcim plus nezamestnaným). V obci Čierne bola v roku 2001 miera nezamestnanosti 9,36 %, v roku 2011 sa zvýšila na hodnotu 12,41 % a v roku 2014 dosiahla miera nezamestnanosti v obci Čierne hodnotu 13,52 %.

Miera nezamestnanosti v obci Čierne v porovnaní s priemerom v okrese Čadca v roku 2014 bola vyššia. Trend vývoja (pozitívny) je porovnateľný s vývojom v regióne. Do konca roku 2015 sa predpokladá v obci Čierne zníženie počtu osôb v produktívnom veku a nárast osôb v poproduktívnom veku, čím dochádza k poklesu celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov v obci.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

K 31. decembru 2014 na území obce Čierne bolo vykázaných Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny 324 nezamestnaných osôb, pričom väčšie percento nezamestnaných z celkového počtu nezamestnaných predstavovali muži, a to v počte 54,63 %.

Počas rokov 2005 - 2008 na základe údajov z Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny Čadca vidíme pokles počtu nezamestnaných v obci, v roku 2009 výraznejší nárast počtu nezamestnaných, následne v rokoch 2010 - 2015 kolísavý trend vývoja počtu nezamestnaných v obci. Z obdobia po roku 2005 bola v obci Čierne zaznamenaná najvyššia nezamestnanosť k 31. decembru 2013 a druhá najväčšia nezamestnanosť k 31. decembru 2014.

Tabuľka 9 Uchádzači o zamestnanie v obci Čierne v rokoch 2005 - 2015

Rok	Uchádzači o zamestnanie		
	muži	ženy	spolu
2005	75	105	180
2006	47	86	133
2007	34	53	87
2008	46	60	106
2009	145	128	273
2010	122	108	230
2011	129	137	266
2012	141	165	306
2013	176	152	328
2014	177	147	324
2015	167	144	311

Prameň: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Čadca.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 10 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v obci Čierne podľa veku

rok	do 20 r.	20 - 24 r.	25 - 29 r.	30 - 34 r.	35 - 39 r.	40 - 44 r.	45 - 49 r.	nad 50 r.
2005	10	16	22	25	28	27	19	33
2006	3	14	11	20	18	15	23	29
2007	4	10	6	11	11	8	10	27
2008	10	9	5	18	11	11	11	31
2009	13	40	31	40	26	29	35	59
2010	15	41	19	31	26	28	21	49
2011	18	56	23	27	32	27	27	56
2012	14	62	27	29	37	36	35	66
2013	17	63	38	28	34	37	29	82
2014	16	73	37	28	28	31	31	80
2015	8	71	31	25	27	28	33	88

Prameň: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Čadca.

Na základe údajov z ÚPSVaR o počte nezamestnaných v obci Čierne podľa veku vidíme, že v rokoch 2005 - 2015 mali najväčšie zastúpenie práve obyvatelia nad 50 rokov. Najväčší nárast počtu nezamestnaných nad 50 rokov bol zaznamenaný práve v roku 2015.

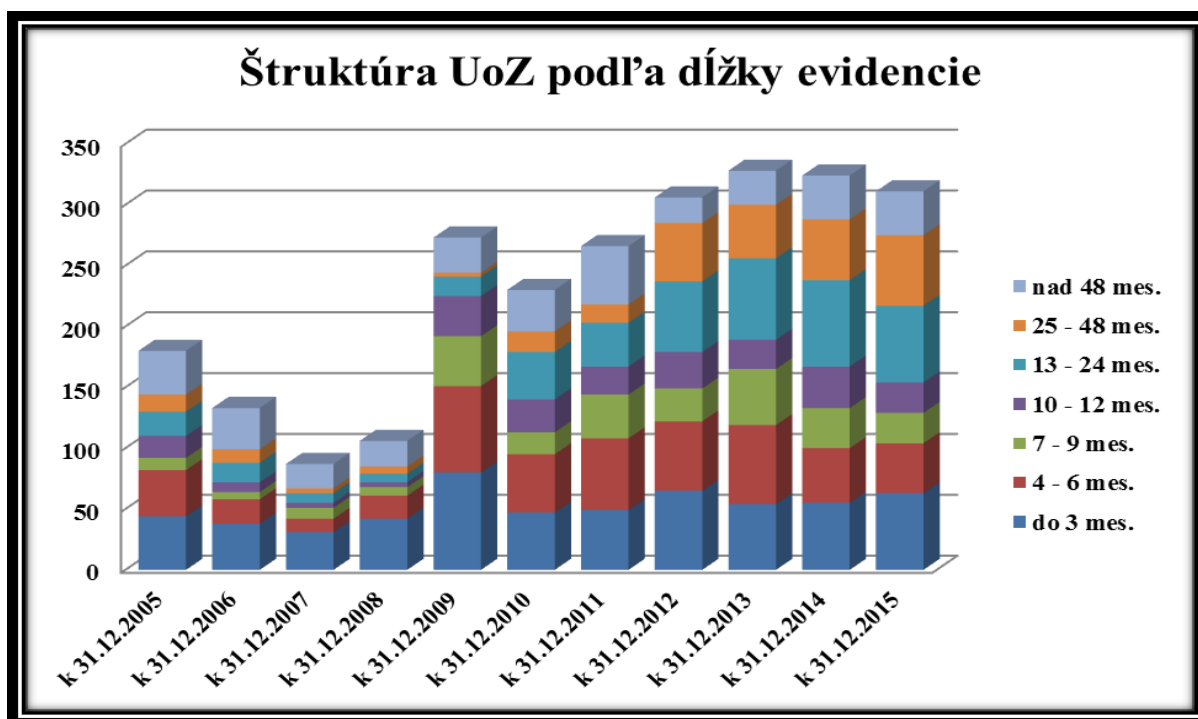
Tabuľka 11 Štruktúra UoZ v obci Čierne podľa dĺžky evidencie

rok	do 3 mes.	4 - 6 mes.	7 - 9 mes.	10 - 12 mes.	13 - 24 mes.	25 - 48 mes.	nad 48 mes.
2005	44	38	10	18	20	14	36
2006	38	20	6	8	16	11	34
2007	31	11	9	4	8	4	20
2008	42	19	7	4	7	6	21
2009	80	71	41	33	16	3	29
2010	47	48	18	27	39	17	34
2011	49	59	36	23	36	15	48
2012	65	57	27	30	58	48	21
2013	54	65	46	24	67	44	28
2014	55	45	33	34	71	50	36
2015	63	41	25	25	63	58	36

Prameň: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Čadca.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Obrázok 8 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v obci Čierne

Prameň: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Čadca.

Na základe údajov z Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny podľa štruktúry znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie v obci Čierne môžeme konštatovať, že od roku 2013 do roku 2015 bol celový počet absolventov v obci 106, občanov starších ako 50 rokov veku 250 a dlhodobo nezamestnaných občanov 458.

Tabuľka 12 Štruktúra znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie v obci Čierne

Rok	Absolvent	Občan starší ako 50 rokov veku	Dlhodobo nezamestnaný
k 31.12.2013	39	82	139
k 31.12.2014	43	80	160
k 31.12.2015	24	88	159

Prameň: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Čadca.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Miera ekonomicky aktívnych osôb v obci Čierne

K 31. decembru 2011 bolo na území obce Čierne vykazovaných Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny 2 144 ekonomicky aktívnych osôb (EAO). Od roku 2001 na základe údajov SODB sa celkový počet ekonomicky aktívnych osôb, teda osôb zapojených do pracovného procesu, podľa odvetvia hospodárstva zvýšilo 4,06 % v porovnaní s rokom 2011, pričom aj podiel na celkovom počte obyvateľstva sa zvýšil.

Rozhodujúci vplyv na vývoj EAO v obci Čierne má aj veková štruktúra obyvateľstva. Do zamestnania z celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov obce Čierne odchádzalo v roku 2001 56,34 % obyvateľov, avšak ich počet v roku 2011 sa ešte zvýšil, a to až na 81,34 %.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 13 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo obce Čierne podľa odvetvia hospodárstva v roku 2001

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby - obec Čierne, rok 2001			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	76	47	123	12
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	14	4	18	15
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	25	0	25	17
Priemyselná výroba, stavebníctvo	426	314	740	520
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	11	1	12	9
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motor. vozidiel a spotrebného tovaru	63	128	191	111
Hotely a reštaurácie	12	47	59	18
Doprava, skladovanie a spoje	70	46	116	99
Peňažníctvo a poisťovníctvo	1	7	8	7
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	19	13	32	22
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	75	52	127	82
Školstvo	17	59	76	23
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	8	77	85	71
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	5	9	14	8
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-	-
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	-	-	-
Ekonomicky aktívny obyvateľ bez udania odvetví	294	137	431	145
Spolu	1 116	941	2 057	1 159

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 14 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo obce Čierne podľa odvetvia ekonomickej činnosti v roku 2011

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby - obec Čierne, rok 2011			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	42	35	77	53
Lesníctvo a ťažba dreva	25	4	29	24
Ťažba uhlia a lignitu, iná ťažba a dobývanie	20	1	21	17
Výroba potravín, textilu, odevov, kože a kožených výrobkov	32	105	137	106
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku	39	7	46	36
Čistenie a odvod odpadových vôd	1	0	1	1
Nakladateľské činnosti	0	2	2	0
Výroba chemikálií a chemických produktov	3	3	6	1
Telekomunikácie, informačné služby	4	3	7	4
Výroba výrobkov z gumy a plastu	2	9	11	4
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	4	7	11	8
Výroba a spracovanie kovov	17	2	19	14
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	61	10	71	59
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	8	18	26	20
Výroba elektrických zariadení, strojov a zariadení i. n.	128	33	161	143
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	40	47	87	82
Výroba nábytku, iná výroba	9	17	26	18
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	14	2	16	14
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	4	5	9	6

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby - obec Čierne, rok 2011			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov, recyklácia materiálov	4	1	5	4
Zber, úprava a dodávka vody	6	0	6	6
Výstavba budov, inžinierske stavby	100	9	109	82
Špecializované stavebné práce	167	9	176	153
Veľkoobchod, maloobchod a oprava motorových vozidiel	9	3	12	9
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	42	20	62	56
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	54	149	203	161
Pozemná doprava a doprava potrubím	67	23	90	83
Skladové a pomocné činnosti v doprave	20	11	31	28
Poštové služby a služby kuriérom	1	15	16	15
Ubytovanie, činnosti reštaurácií a pohostinstiev	14	37	51	32
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	4	1	5	3
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	4	10	14	9
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem sociálneho poistenia	2	2	4	3
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	1	0	1	0
Činnosti v oblasti nehnuteľnosti	3	1	4	2
Právne a účtovnícke činnosti, vedenie firiem, poradenstvo v oblasti riadenia	7	6	13	12
Vedecký výskum a vývoj	1	1	2	1
Architektonické a inžinierske činnosti, technické testovanie a analýzy	8	0	8	7
Reklama a prieskum trhu, ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	4	4	8	8
Prenájom a lízing, sprostredkovanie práce	6	3	9	7

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby - obec Čierne, rok 2011			
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania
Bezpečnostné a pátracie služby	4	5	9	9
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	1	1	2	2
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	3	8	11	9
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	6	5	11	10
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	72	55	127	106
Vzdelávanie, zdravotníctvo	44	145	189	169
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	2	33	35	31
Sociálna práca bez ubytovania	1	5	6	5
Činnosti herní a stávkových kancelárií	0	1	1	1
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	1	1	2	2
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	0	1	0
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	1	3	4	1
Ostatné osobné služby, činnosti členských organizácií	9	7	16	12
Zamestnávateľ v zahraničí	28	5	33	32
Nezistené	68	33	101	62
Spolu	1 220	924	2 144	1 744

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2011.

Na základe údajov SODB podľa ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce Čierne podľa odvetvia ekonomickej činnosti môžeme konštatovať, že v roku 2001 pracovalo až 36,00 % obyvateľov v oblasti priemyselnej výroby a stavebníctva. V roku 2011 pracovalo najviac obyvateľov obce v oblasti zdravotníctva, školstva, špecializovaných stavebných prác a v oblasti maloobchodu okrem motorových vozidiel.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.9.2 Trh práce a podmienky na podnikanie v obci Čierne

Trh práce je miestom, kde sa stretáva dopyt po práci zo strany potenciálnych zamestnávateľov s ponukou práce, ktorú predstavujú jednotlivci uchádzači o zamestnanie, pričom predmetom kúpy a predaja nie sú jednotlivé osoby, ale ich pracovná sila.

V obci Čierne pôsobia viaceré podnikateľské subjekty, v ktorých zamestnanie našli aj obyvatelia obce. Obyvatelia obce teda pôsobia najmä v odvetviach strojárstva, drevospracujúceho priemyslu, poľnohospodárskej výroby či stavebníctva.

1.9.3 Priestory a podmienky na podnikanie v obci Čierne

Podnikateľským prostredím môžeme označiť všetko, čo obklopuje a ovplyvňuje podnikateľské subjekty. Je to prostredie, ktoré je prepojené s prostredím konkurenčným. Podnikateľské prostredie je ovplyvnené hospodárskymi, politickými, inštitucionálnymi, právnymi, technologickými, sociálnymi a etickými podmienkami, v ktorých sa uskutočňuje podnikateľský proces, čiže proces formovania podnikateľských subjektov a vykonávanie ich podnikateľskej činnosti.

Ekonomika regiónu je sústredená najmä v mestách a ich okolí v línii rozvojových osí. Z hľadiska počtu podnikov na tisíc obyvateľov nedosahuje región Kysúc priemer Žilinského samosprávneho kraja, viac sa k nemu približuje okres Čadca. Nadpriemerný počet podnikov na tisíc obyvateľov voči Žilinskému samosprávne kraju je v stavebníctve.

Situovanie regiónu na rozvojovej osi prvej úrovne tiež dáva dobré predpoklady rozvoju obchodu, dopravy a skladovania. Dobrú tradíciu má tiež strojársky priemysel. Najväčší zamestnávatelia majú naviazanú svoju výrobu najmä na subdodávky pre automobilový priemysel. Počty podnikov v odvetví odborné, vedecké a technické činnosti nedosahujú priemer kraja. V regióne nemá sídlo žiadna vysoká škola, čo limituje potenciál pre rozvoj výskumu a inovácií. Veľkostne ide najmä o malé a stredné podnikateľské subjekty.

Na území obce Čierne teda pôsobia viaceré podnikateľské subjekty, v ktorých zamestnanie našli aj jeho obyvatelia. Obyvatelia obce teda pôsobia najmä v odvetviach strojárstva, drevospracujúceho priemyslu, poľnohospodárskej výroby, tranzitnej prepravy a stavebníctva. Podnikateľské prostredie je teda je tvorené veľmi rôznorodo, prevažne malými a strednými podnikmi, v rámci možností, ktoré ponúka dané územie obce Čierne.

Ekonomická situácia v obci sa zlepšuje, jej stav je odrazom oživenia danej obce, nie však priamo jej ekonomiky.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

V obci Čierne pôsobí v súčasnosti 76 podnikateľských subjektov. Aj keď miestne podnikateľské subjekty v rámci daného územia zamestnávajú viacerých obyvateľov, ich stav vôbec nepostačuje na absorbovanie miestnej ponuky pracovných síl. Väčšina ekonomicky aktívneho obyvateľstva z obce Čierne odchádza za prácou do okolitých obcí či miest. Medzi významných zamestnávateľov v okolitých obciach či mestách patrí ZVL - Ložiská s.r.o., Kia Motors Slovakia s.r.o., Mobis Slovakia s.r.o., JJ Electronics s.r.o. či INA Kysuce s.r.o..

Podľa indexu regionálneho podnikateľského prostredia Podnikateľskej aliancie Slovenska patrilo v roku 2011 okresu Čadca 61. miesto v SR v atraktivite pre podnikanie. To ho radí na posledné miesto medzi jedenástimi okresmi v ŽSK. Tromi uvedenými najväčšími konkurenčnými výhodami okresu boli potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, dostupnosť voľnej pracovnej sily a dostupnosť finančných a kapitálových zdrojov. Tromi najväčšími nevýhodami boli kvalita cestnej infraštruktúry, migrácia kvalifikovanej pracovnej sily a dopad šedej ekonomiky na podnikanie.

Naopak, okresu Žilina, podľa indexu regionálneho podnikateľského prostredia PAS patrilo v roku 2011 8. miesto v SR v atraktivite pre podnikanie. To ho radí na 1. miesto medzi jedenástimi okresmi v ŽSK kraji. Tromi uvedenými najväčšími konkurenčnými výhodami okresu boli vplyv polohy okresu na podnikanie, rozvojový potenciál okresu a vnímanie nezamestnanosti. Tromi najväčšími nevýhodami boli vplyv korupcie na rozhodnutia úradov, vymožitelnosť práva na okresnom súde a byrokracia a prieťahy v konaní na úradoch.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

V okrese Čadca bolo v roku 2013 evidovaných 1 843 podnikov, čo bol 10,5 % podiel na počte všetkých podnikov v ŽSK. V prepočte na 1 000 obyvateľov vychádza v tomto okrese 20,2 podnikov, čo je podpriemerná hodnota voči priemeru ŽSK na úrovni 25,4 podnikov na 1 000 obyvateľov. 1 762 z nich (95,6 %) malo 1 - 19 zamestnancov, 3 podniky patria do veľkostnej kategórie 500 - 999 zamestnancov.

V okrese Žilina bolo v roku 2013 evidovaných 6 336 podnikov, čo bol 36,2 % podiel na počte všetkých podnikov v ŽSK. V prepočte na 1 000 obyvateľov vychádza v tomto okrese 40,7 podnikov, čo je vysoko nadpriemerná hodnota voči priemeru ŽSK na úrovni 25,4 podnikov na 1 000 obyvateľov. 6 038 z nich (95,3 %) má 1 - 19 zamestnancov, 5 podnikov je evidovaných v kategórii 500 - 999 zamestnancov a ďalších 5 podnikov spadá do veľkostnej kategórie 1 000 + zamestnancov. Voči priemeru ŽSK má okres Čadca percentuálne viac podnikov najmä v odvetviach stavebníctvo a veľkoobchod a maloobchod a mierne vyšší podiel tiež v priemyselnej výrobe, kým podiel odvetví pôdohospodárstva, vedeckých a technických činností je v okrese naopak percentuálne nižší, než je priemer kraja. Naopak, voči priemeru ŽSK má okres Žilina percentuálne viac podnikov v odvetví informácie a komunikácia.

Tabuľka 15 Najvýznamnejšie podniky v okrese Čadca podľa počtu zamestnancov

Názov	Počet zamestnancov	Činnosť
COOP Jednota Čadca, spotrebné družstvo	500 - 999	Maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom
Kysucká nemocnica s poliklinikou Čadca	500 - 999	Činnosti nemocníc
Belfein Slovakia, a.s.	500 - 999	Výroba pletených a háčkových pančúch
TI - Hanil Slovakia, s.r.o.	250 - 499	Výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá
A & T SK, s.r.o.	250 - 499	Činnosti agentúr sprostredkujúcich zamestnania
Kysucké pekárne, a.s.	200 - 249	Výroba chleba, výroba čerstvého pečiva a koláčov
M & H Slovensko, s.r.o.	200 - 249	Výroba ostatných textilných výrobkov okrem odevov
JJ ELEKTRONIC, s.r.o.	150 - 199	Výroba montovaných elektronických dosiek

Prameň: <http://www.finstat.sk/analyza-firiem>, údaje za rok 2013.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Podnikateľské subjekty pôsobiace v obci Čierne TES Čierne, p. o. - príspevková organizácia obce Čierne

TES Čierne je príspevková organizácia obce Čierne, ktorá bola zriadená 1. mája 2003. Je to organizácia, ktorá bola zriadená predovšetkým na plnenie verejnoprospešnej činnosti obce Čierne. Predmetom jej činnosti je zber a odvoz komunálneho odpadu, pohrebné a cintorínske služby, prevádzka a údržba verejného osvetlenia, prevádzkovanie obecnej knižnice, poriadanie kultúrnych podujatí, letná a zimná údržba miestnych komunikácií, vedenie obecnej kroniky, správa obecného rozhlasu, správa na úseku vodného hospodárstva, úsek správy a údržby verejných priestranstiev a dodržiavanie trhového poriadku, dbať nad dodržiavaním čistoty obce, opravy a údržba budov v správe obce, maloobchodná a veľkoobchodná činnosť v rozsahu voľných živností, zámočníctvo a zväračské práce, stolárstvo, murárstvo, tesárstvo, klampiárstvo, vodoinštalatérsstvo a kúrenárstvo, pohostinská činnosť, elektroinštalatérsstvo, maliarske a natieračské práce, uskutočňovanie jednoduchých stavieb, drobných stavieb a ich zmien, výkon činnosti stavebného dozoru, verejné obstarávanie či výkopové a demolačné práce.

Táto organizácia je právnickou osobou, ktorá svoje príjmy z predmetu činnosti používa predovšetkým na financovanie vlastnej činnosti. V prípade nedostatku finančných prostriedkov má nárok na príspevok z rozpočtu obce.

PAJMI spol. s r.o. - stavebná spoločnosť

Spoločnosť PAJMI vznikla vo februári roku 2002. Predmetom jej činnosti je uskutočňovanie stavieb a ich zmien, sprostredkovateľská činnosť, kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod), kúpa tovaru na účely jeho predaja iným prevádzkovateľom, prenájom bytových a nebytových priestorov, činnosť vodiča motorových vozidiel, neverejná cestná osobná doprava, prenájom stavebných a demolačných strojov a zariadení s obsluhujúcim personálom, nákladná cestná doprava vozidlami do celkovej hmotnosti 3,5 t vrátane prípojného vozidla, prenájom stavebných strojov a zariadení, prenájom dopravných prostriedkov a vnútroštátna nákladná cestná doprava.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Roľnícke družstvo Čierne - Svrčinovec

Roľnícke družstvo Čierne - Svrčinovec a Poľnohospodárske družstvo Skalité vznikli ako nástupnícke subjekty Poľnohospodárskeho družstva Čierne vo februári 2013. Zámerom novovzniknutých družstiev je stabilizovať, udržať a postupne rozvíjať poľnohospodársku výrobu v regióne. Cieľom podnikania je výlučne poľnohospodárska činnosť.

Družstvo sa zameriava na chov hovädzieho dobytká, oviec a hydiny. Chov dobytká je sústredený na hospodárskych dvoroch vo Svrčinovci a v Čiernom. Ovce sústredíme na hospodárskom dvore v obci Skalité. V obci Čierne, miestnej časti Čadečka, prevádzkuje odchovňu hydiny. Cieľom výroby je ponúkať kvalitné produkty z poľnohospodárskej činnosti, a presadiť sa nie len na regionálnej úrovni.

Rastlinná výroba je zameraná hlavne na výrobu krmív pre potreby družstiev. V zásadnej miere prispieva k zachovaniu a zveľadeniu nami do užívania zverenej pôdy. Jednotlivé prevádzky sú vybavené zmodernizovaným strojovým parkom, ktorý zabezpečuje potrebný výkon pri poľnohospodárskych prácach.

Družstva zamestnávajú spolu 23 zamestnancov. Novozostavený kolektív pracovníkov zabezpečuje optimálny chod družstva. Spoločným cieľom je spokojnosť svojich odberateľov a vlastníkov pôdy, na ktorej hospodári.

Od vzniku družstva prebieha proces ekonomickej a výrobnjej stabilizácie. Cieľom je dosiahnuť efektívny chod jednotlivých prevádzok - hospodárskych dvorov pri optimálnom využití pracovnej sily a strojno-technického parku družstva. Družstvo postupne mení a nastavuje výrobný proces tak, aby dokázalo dodávať výrobky umiestniteľné na trhu.

V roku 2014 bol úspešne ukončený proces schvaľovania ochrannej známky KQ KYSUCKÁ QUALITA. Touto známkou sú označované všetky produkty družstva. Ochranná známka propaguje nielen samotné výrobky družstva, ale ma za úlohu zviditeľniť celý región Kysuce. Družstvu sa tiež podarilo ukončiť a spustiť ucelený systém zliav na svoje produkty. Každý vlastník pôdy, ktorý má nájomnú zmluvu s družstvom bude môcť využiť až 15 % zľavu na všetky výrobky a produkty družstva.

Jaroslav Majchrák - MAJK

Jaroslav Majchrák - MAJK, ako samostatne podnikajúca fyzická osoba, začala svoju podnikateľskú činnosť v januári roku 2014. Predmetom jej činnosti je predaj stavebného materiálu ako piesok, štrk, cement, kameň, lepidlá, omietkové zmesi, farby a laky. Zároveň sa zaoberá aj vnútroštátna nákladná cestná doprava.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

KMU Čadca spol. s r.o.

Spoločnosť KMU Čadca vznikla vo februári roku 1996. Predmetom jej činnosti je výroba, montáž a demontáž oceľových konštrukcií; zámočnícke práce, montáž a opravy strojných technologických zariadení, maloobchodná činnosť v rozsahu voľných živností, veľkoobchodná činnosť v rozsahu voľných živností, sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu, vedenie účtovníctva, prenájom nehnuteľností spojených s poskytovaním iných než základných služieb spojených s prenájomom a prenájom hnutel'ných vecí.

Penzión Magistrál

Penzión Magistrál sa nachádza v obci Čierne na Kysuciach. Má veľmi dobrú polohu, leží v mieste, kde sa zbiehajú hranice troch štátov - Česka, Poľska a Slovenska v takzvanom Trojmedzí. Izby sú vybavené kompletne. Komu sa nechce variť, môže využiť služby reštaurácie, ktorá má kapacitu až 140 osôb, a tým pádom je vhodná na usporiadanie aj veľkých spoločenských akcií.

PREFA, s. r. o. - Váhostav - SK

Táto spoločnosť s ručením obmedzeným sa zaoberá výrobou betónovej zmesi a výstuže; výrobou, dodávkou a montážou železobetónových prefabrikovaných prvkov a výrobou oceľových výstužných prvkov.

Na základe kategorizácie podľa počtu zamestnancov sa počet zamestnancov tejto spoločnosti pohybuje v rozmedzí od 50 - 99 zamestnancov.

Dominko, s. r. o.

Dominko, spoločnosť s ručením obmedzeným, začala svoju činnosť v júli 2010. Predmetom jej činnosti je zámočníctvo, nástrojárstvo, kovoobrábanie, výroba strojov pre hospodárske odvetvia, dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov, kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) alebo iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod), sprostredkovateľská činnosť v oblasti výroby, počítačové služby a vedenie účtovníctva.

Okrem už spomínaných podnikateľských subjektov v obci Čierne pôsobia aj subjekty, ktoré na jej území majú skladové priestory, ako napr. spoločnosť Pavol Cyprich - IPC, s.r.o. (pracovné odevy), prípadne spoločnosť KREMONDSTAV SK, s.r.o..

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.10 Vzdelávanie v obci Čierne

1.10.1 Základná škola Čierne - Ústredie

Základná škola v obci Čierne už vyše 50 rokov učí, vzdeláva a vychováva. Škola je živý organizmus. Dáva základy všetkého, čo ľudstvo objavilo, vymyslelo, vytvorilo. Meradlom jej úspešnosti sú pedagogický zamestnanci, žiaci, ale i rodičia žiakov. Iba láskavý a spravodlivý učiteľ odovzdá detskej duši dostatok tepla potrebného na radosť zo života.

Ako sa to všetko začalo? Prvá škola v obci bola založená v roku 1803 a bola drevená, jednotriedna. Nová dvojtriedna budova školy bola postavená v roku 1875. Finančne sa na jej výstavbe podieľali aj obyvatelia iného vierovyznania- Židia, preto škola prestala byť cirkevnou a stala sa školou obecnou. Do roku 1898 sa osobitne vyučovali chlapci i dievčatá. V roku 1902 sa v škole vyučovalo na základe vládneho nariadenia po maďarsky. Dĺžka obce a množstvo osád si vyžiadalo potrebu druhej školy v obci, a tak v roku 1912 štát na vlastné náklady postavil štátnu ľudovú školu. Bola jednou zo série škôl postavených po celom Slovensku za účelom posilnenia maďarského vyučovania.

V roku 1922 existovali v obci dve dvojtriedne školy- obecná ľudová škola Na nižnom konci a štátna ľudová škola Na vyšnom konci. V školskom roku 1926/1927 sa obecná i štátna škola rozšírili na trojtriedne. Do popredia ustavične vystupoval nedostatok učebných miestností. Učilo sa dopoludnia i popoludní a na vyučovacie účely sa využívala i miestnosť v ľudovom dome. Preto sa obec rozhodla postaviť novú školu. S výstavbou sa začalo roku 1933 a o rok bola už aj dokončená. S vyučovaním sa začalo v školskom roku 1936/1937, pretože dovtedy nebola škola zariadená.

V roku 1938 došlo k poštátneniu školy. Nový názov znel Štátna ľudová škola Čierne - Ústredie. Mala 7 tried a vyučovalo sa v nich 345 detí. Rastúci počet žiakov i nové nároky na kvalitu vyučovania predpokladali ďalšie rozšírenie školských priestorov.

Dnešná budova školy bola postavená v roku 1960, a tak vlastne patrí už medzi tie staršie. Základná škola Čierne - Ústredie sa nachádza v centre obce Čierne. Umiestnená je v krásnom prírodnom kysuckom prostredí na Trojhraníčí štátov Poľska, Česka a Slovenska. Jej súčasťou je školský klub s jedným oddelením, s ktorými vytvára samostatný právny subjekt. Jej zriaďovateľom je obec Čierne. Základná škola je financovaná priamo z MŠ SR cez KŠÚ a obec, čo patrí do prenesených kompetencií. ŠK sú tzv. originálne kompetencie školy a tieto súčasti školy sú financované priamo obcou.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Personálne podmienky školy sú vyhovujúce, aj keď chýba kvalifikovaný učiteľ pre ročníky 5. - 9. na geografiu. Vyučovanie ostatných predmetov je po odbornej stránke vyhovujúce. Vychovávateľka v školskom klube má tiež odbornosť pre vyučovanie v ŠKD.

Škola je plno organizovaná s ročníkmi 1.-9. Má 9 tried, 1 špeciálnu triedu a 1 oddelenie pre školský klub detí. Vykurovanie budov je plynové s možnosťou regulovania jednotlivých vetiev školy. V súčasnosti má škola niekoľko obmedzení či už vo forme absencie telocvične či nevybudovaných chodníkov ku škole. V školskom roku 2008/2009 bola realizovaná výmena okien za plastové a zateplenie obvodového plášťa starej školskej budovy. V roku 2010 s pokračovaním pre rok 2011 bola realizovaná z prostriedkov EÚ, prostriedkov obce a prostriedkov školy kompletná rekonštrukcia vnútorných miestností školy - výmena vykurovacích telies, rozvodov vody, vymaľovanie tried a chodieb, zateplenie obvodového plášťa novej školskej budovy. Škola má zabezpečený aj bezbariérový prístup pre potreby žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Školu navštevujú žiaci slovenskej národnosti. Do školy dochádza 95 % žiakov zo vzdialenosti menšej ako 3 kilometre. Obec má dobre vybudovanú infraštruktúru pre dochádzku žiakov do školy. Ostatní žiaci, ktorí navštevujú Základnú školu Čierne - Ústredie, sú žiaci patriaci do iných školských obvodov. Školu navštevujú aj žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia. Základná škola Čierne - Ústredie mala v školskom roku 2014/2015 9 ročníkov a 9 tried. Celkový počet žiakov školy v školskom roku 2014/2015 bol 198, pričom z tohto počtu bolo 90 chlapcov a 108 dievčat. Základná škola mala v školskom roku 2014/2015 aj 3 integrované deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Na primárnom vzdelaní má škola stopercentnú kvalifikovanosť učiteľov. Učitelia majú osvojené kompetencie na rozvoj osobnosti žiaka - vedia pomáhať pri učení, motivovať a povzbudzovať žiaka pre učenie, vedia riadiť procesy učenia sa žiakov na vyučovaní, kompetencie komunikatívne, kompetencie odborné-predmetové, kompetencie sebariadenia (plánovať, projektovať svoju činnosť a reflektovať ju). Na prvom stupni vzdelávania chýba pracovné miesto školského psychológa a logopéda, ktoré je však kompenzované dobrou spoluprácou s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Čadci. Má taktiež vytvorené miesto pre špeciálneho pedagóga a asistenta učiteľa pre integrované deti.

Vzdelávanie na Základnej škole Čierne - Ústredie teda zabezpečuje celkovo 17 pedagogických pracovníkov. V pedagogickom zbore je prevaha žien. Z celkového počtu pedagogických pracovníkov sú 4 muži. Všetci spĺňajú pedagogickú aj odbornú spôsobilosť.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Snahou vedenia školy je zabezpečiť ich čo najvyššiu odbornosť vzdelávania. V rámci profesijného rozvoja školy a podľa svojich osobných plánov sa pedagogickí zamestnanci snažia neustále zvyšovať si svoju kvalifikáciu, dopĺňať si a vylepšovať úroveň svojich profesijných kompetencií. Poslaním Základnej školy Čierne - Ústredie je: „Vychovať zdravo sebavedomého žiaka, ktorý dokáže vyjadriť a zdôvodniť svoje názory, a tým sa aktívne zapojiť do života spoločnosti v rámci svojich možností:

- ďalšieho seba rozvoja a celoživotného vzdelávania,
- kriticky a tvorivo myslieť, riešiť problémy,
- šťastného a spokojného života v spoločnosti iných ľudí,
- úspešného uplatnenia sa v profesijnom živote.“

Školský klub navštevuje 25 detí z 1. - 5. ročníka. Z toho je 15 dievčat a 10 chlapcov. V dennom režime sa striedajú odpočinkové, rekreačné a záujmové činnosti. V rámci esteticko-výchovnej záujmovej činnosti sa deti zapájajú do výtvarných súťaží poriadaných Obecnou knižnicou v obci Čierne. V pracovno-technickej záujmovej činnosti si deti osvojujú svoje technické zručnosti. Z prírodných materiálov si zhotovujú rôzne darčeky. V rámci spoločensko-vednej záujmovej činnosti sa deti zúčastnili na otvorení výstavy starých mincí a obrazov od amatérskych výtvarníkov z obcí Kysuckého trianglu v priestoroch obecnej knižnice. V športovo-turistickej záujmovej činnosti sú to vychádzky do prírody, loptové hry a súťaže. Deti sa v ŠK pripravujú aj na vyučovanie, učivo si precvičujú formou didaktických hier, píšú si domáce úlohy či pomáhajú svojim slabším spolužiakom. Okrem týchto aktivít ponúka škola svojim žiakom rôzne krúžky, celkovo 16 záujmových krúžkov. Každý záujmový útvar pracuje pod vedením skúseného vedúceho. Hlavným cieľom týchto krúžkov je plnohodnotne vyplniť voľné chvíle detí a mladých, ponúknuť im nové poznatky z rôznych oblastí a rozvíjať ich prirodzený talent.

V máji 2011 bola slávnostne odovzdaná a prevzatá stavba „Rekonštrukcia a modernizácia Základnej školy Čierne - Ústredie. Súčasťou komplexnej rekonštrukcie budovy Základnej školy Čierne - Ústredie bola aj výstavba viacúčelového ihriska. V rámci tohto projektu bolo vybudované viacúčelové ihrisko o rozmeroch 33 x 18 m s elektrickou prípojkou, umelým osvetlením a umelým trávnikom. Toto viacúčelové ihrisko využívajú najmä žiaci na rôzne športové aktivity ako futbal, hádzanú, tenis, volejbal, nohejbal či basketbal, pričom ihrisko je po celom svojom obvode ohradené mantinelom.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 15 Vývoj počtu žiakov v ZŠ Čierne - Ústredie, MŠ Ústredie, ZŠ s MŠ Čierne - Vyšný koniec

Školský rok	ZŠ Čierne - Ústredie	MŠ Ústredie	ZŠ s MŠ Čierne - Vyšný koniec	
			počet žiakov ZŠ	počet žiakov MŠ
2001/2002	299	60	324	68
2002/2003	297	74	336	68
2003/2004	291	67	331	61
2004/2005	286	67	330	60
2005/2006	279	68	328	60
2006/2007	272	68	325	65
2007/2008	270	63	320	66
2008/2009	262	-	303	65
2009/2010	248	-	304	60
2010/2011	249	-	283	62
2011/2012	225	-	278	58
2012/2013	221	-	253	60
2013/2014	215	-	252	58
2014/2015	201	69	248	60
2015/2016	199	69	231	61

Prameň: Interné materiály ZŠ Čierne - Ústredie, MŠ Ústredie a ZŠ s MŠ Čierne - Vyšný koniec.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Materská škola Čierne - Ústredie

„Všetko, čo ozaj viem a potrebujem vedieť o tom, ako žiť, čo robiť a vôbec ako byť, som sa naučil v materskej škole. Múdrost' ma nečakala na vrchole hory zvanej postgraduál, ale na pieskovisku v materskej škole.“ **Róbert Fulghum**

Materská škola v Čiernom Ústredí bola založená v roku 1947. Je to trojtrieda, ktorá poskytuje celodennú starostlivosť deťom od 3 do 6 rokov a deťom s odloženou povinnou školskou dochádzkou. Nachádza sa v účelovej budove na prvom poschodí.

MŠ Čierne Ústredie je štátna rozpočtová organizácia, ktorá je so svojimi príjmami a výdavkami napojená na štátny rozpočet. Školu finančne zabezpečuje zriaďovateľ, obec Čierne, pričom hospodárenie s prostriedkami sa vykonáva podľa schváleného rozpočtu.

MŠ mala podľa skutočného stavu vykázaného k septembru 2014 69 prihlásených detí, k júnu 2015 taktiež 69 detí, z toho 3 detí s odloženou povinnou školskou dochádzkou.

Tabuľka 16 Vývoj počtu žiakov v MŠ Čierne - Ústredie

trieda	vek detí	počet detí k 15.9.2014	počet detí k 30.6.2015	z toho integrovaných	odklad	do 1. roč. ZŠ
1	3 - 4 ročné	20	20	0	0	-
2	4 - 5 ročné	24	24	0	0	-
3	5 - 6 ročné	25	25	0	7	18
Spolu		69	69	0	7	18

Prameň: Interné materiály MŠ Čierne Ústredie.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

MŠ Čierne Ústredie je postavená v centre obce. Prostredie je veľmi príjemné s priestranými svetlými miestnosťami, kde interiér je estetický upravený a výzdoba sa pravidelne mení podľa ročných období, aby bolo pre detí vytvorené obohacujúce prostredie. Budova je kapacitne stavaná pre tri triedy, ktoré sú členené na herne, pracovne, spálne a triedy. Každá trieda má samostatnú spálňu so stabilne rozloženými ležadlami, umývadlom, WC.

Exteriér MŠ tvoria školské dvory, kde časť plochy je pokrytá zámkovou dlažbou a časť betónom, ktorý je značne poškodený a vyžaduje si opravu. Ďalšiu časť tvorí školská záhrada, ktorú deti MŠ využívajú na pobyt vonku. Súčasťou záhrady bola priestranná trávnatá plocha, ktorá sa výstavbou parkovísk pre obyvateľov bytov priestorovo zúžila tak, že nevyhovuje na pobyt vonku pre všetky triedy. Záhradu môže využívať len jedna trieda. Záhrada má kolotoče, dve pieskoviská, preliezačku a novú viacúčelovú preliezkovú zostavu. Nutne je zabezpečiť postupnú výmenu zariadenia záhrady za ekologický nezávadné zariadenie, ktoré by spĺňalo bezpečnostné i estetické kritéria.

MŠ je vybavená výpočtovou technikou, je napojená na internet, má svoju e-mailovú adresu. Výpočtovú, audiovizuálnu a rozmnožovaciu techniku majú k dispozícii všetci zamestnanci. Využívajú ju najmä na kancelárske, metodické účely, získavanie legislatívnych informácií, realizácií podujatí ďalšieho vzdelávania, informácií o vyhlásených projektoch, súťažiach a pod.. Vybavenosť školy odbornou, metodickou, detskou literatúrou a učebnými pomôckami je na priemernej úrovni z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

Stravovanie zabezpečovala MŠ Čierne Ústredie vlastná školská jedáleň, ktorá pripravuje stravovanie i pre žiakov Základnej školy v Čiernom. Nakoľko materská škola nemá samostatnú jedáleň, jedlo sa rozváža do tried, čo si vyžaduje zvýšenú náročnosť práce kuchárov a dodržiavanie zvýšenej hygieny prostredia. Jedálne lístky boli zostavované tak, aby boli dodržané zásady zdravého stravovania detí.

V školskom roku 2014/2015 sa MŠ riadila školským vzdelávacím programom, ktorý bol vypracovaný v súlade so štátnym vzdelávacím programom ISCED 0 podľa podmienok školy. Obsahoval 10 obsahových celkov, pričom každý obsahový celok sa skladá z niekoľkých tém zameraných na podporu takého spôsobu životného štýlu u detí, ktorý rozvíja fyzické a psychické zdravie na základe správneho hodnotového systému podľa všeobecných morálnych zásad spolužitia.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

MŠ vytvára pre deti prostredie s pozitívnou klímou, toleranciou a empatiou, v ktorom každé dieťa má príležitosť na rozvoj vlastnej individuality, originality, tvorivosti v kontinuite s rozvojom sociálnych vzťahov. Ponúka im možnosť nadobudnúť primárne zručnosti na zachovanie a ochranu vlastného fyzického zdravia i zdravia iných prostredníctvom dostatku pohybu na čerstvom vzduchu v bezpečnom prostredí a stravovaním podporujúcim zdravie. Umožňuje deťom poznávať, že žiť zdravo je možné len v zdravom prostredí.

Výchovno-vzdelávací proces zahŕňa všestranné rozvíjanie osobnosti dieťaťa zameraním sa na perceptuálno-motorickú, kognitívnu oblasť a sociálno-emocionálnu oblasť, pričom MŠ rozšírila obsah výchovy a vzdelávania nad rámec štátneho vzdelávacieho programu o vlastné ciele zamerané na environmentálnu výchovu. Hlavnou myšlienkou školského vzdelávacieho programu MŠ Čierne Ústredie je vytvárať vzťah k miestu a prostrediu, v ktorom dieťa žije, zaistiť jeho duševnú pohodu a priaznivú životnú perspektívu v spolupráci s rodinou tak, aby dieťa odchádzajú do základnej školy bolo optimálne rozvinuté na základe svojich záujmov po všetkých stránkach : telesnej, psychickej, sociálnej, estetickej a duchovnej, a to tak aby mohlo v dospelosti prežiť zmysluplný, plnohodnotný a zdravý život založený na demokratických princípoch spolužitia v spoločnosti.

Okrem tohto vzdelávacieho programu uplatňuje MŠ ešte Školský vzdelávací program „S Lienkou za poznaním“ a Rozvíjajúci program výchovy a vzdelávania detí s odloženou povinnou školskou dochádzkou v materských školách.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.10.2 Základná škola s materskou školou Čierne - Vyšný koniec

Motto: „Vyučovanie má srdce zušľachtiť, myseľ osvietiť, človeka do života a do sveta pripraviť.“ **Eudovít Štúr**

Základná škola je spojená s materskou školou. Umiestnená je v krásnom prírodnom kysuckom prostredí na Trojhrazi štátov Poľska, Česka a Slovenska. Jej súčasťou je školská jedáleň a školský klub, s ktorými vytvára samostatný právny subjekt. Jej zriaďovateľom je obec Čierne. Základná škola je financovaná priamo z MŠ SR cez KŠÚ a obec. Patrí do prenesených kompetencií. MŠ, ŠJ a ŠK sú tzv. originálne kompetencie školy a tieto súčasti školy sú financované priamo obcou. Personálne podmienky školy sú vyhovujúce, aj keď chýbajú kvalifikovaní učitelia na ročníkoch 5. - 9. na hudobnú a výtvarnú výchovu. Aj napriek tomu, že tieto výchovy môžu dočasne vyučovať kvalifikované učiteľia ročníkov 1. -4., treba v budúcnosti rozšíriť kvalifikovanosť o tieto predmety niektorým učiteľom.

Všetky ostatné predmety sú odsadené kvalifikovanými a odborne zdatnými pedagogickými zamestnancami. Odborné vyučovanie v materskej škole je plno odborné. Všetky učiteľky majú zodpovedajúcu kvalifikáciu. Vychovávateľky v školskom klube taktiež spĺňajú odbornosť pre vyučovanie v ŠKD.

Učitelia majú osvojené kompetencie na rozvoj osobnosti žiaka - vedia pomáhať (facilitovať) pri učení, motivovať a povzbudzovať žiaka pre učenie, vedia riadiť procesy učenia sa žiakov na vyučovaní, kompetencie komunikatívne, kompetencie odbornopredmetové, kompetencie seba riadenia (plánovať, projektovať svoju činnosť a napokon ju aj reflektovať). V ZŠ s MŠ chýba pracovné miesto školského psychológa a logopéda, ktoré je kompenzované dobrou spolupracou s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Čadci.

Adaptačné vzdelávanie skončili jeden začínajúci učiteľ a jedna vychovávateľka.

Päť učiteliek v rámci kontinuálneho vzdelávania v školskom roku 2014/2015 sa zúčastňovalo na aktualizacom štúdiu, dve inováčného štúdia. Sedem učiteliek sa prihlásilo na atestačné vzdelávanie, pričom dve ho ukončili a zvyšných päť je pred obhajobou záverečnej práce. V školskom roku 2014/2015 sa učitelia zúčastnili kariérneho vzdelávania s rôznym zameraním. Všetky vzdelávania bezprostredne nadväzovali na jednotlivé predmety pedagogických zamestnancov školy.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Škola je plno organizovaná s ročníkmi 1. - 9. a s materskou školou. ZŠ je kapacitne schopná naplniť a odborne vyučovať 450 žiakov v dennej forme vyučovania. Má 13 tried, 4 špeciálne triedy, telocvičňu, spoločenskú miestnosť, 2 oddelenia pre školský klub detí, školskú jedáleň s kuchyňou. Pri každej triede je kabinet pre učiteľa s pomôckami. Materská škola má 3 oddelenia, 2 miestnosti pre poobedňajší oddych detí a kuchynku. Vykurovanie budovy je plynové s možnosťou regulovania jednotlivých vetiev školy. Vybudované chodníky ku škole sú v dobrom stave. V súčasnosti jedným z nedoriešených problémov ZŠ s MŠ Vyšný Koniec sú nedoriešené parkovacie miesta pre učiteľov a rodičov. Preliezky pre deti MŠ boli dobudované. Pribudlo 6 nových preliezok a bolo dobudované multifunkčné ihrisko s umelou trávou. Potrebné je dobudovať tienidlo (prístrešok) nad pieskoviskom, zrekonštruovať cvičnú kuchynku a dobudovať športovú plochu v areáli školy.

Školu navštevujú žiaci slovenskej národnosti. Do školy dochádza 95 % žiakov zo vzdialenosti nie viac ako 4 kilometre. Obec má dobre vybudovanú infraštruktúru pre dochádzku žiakov do školy. Ostatní žiaci, ktorí navštevujú našu školu, sú žiaci patriaci do iných školských obvodov. Školu navštevujú i žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia. Máme veľmi dobrú skúsenosť so vzdelávaním žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

ŠVP ZŠ s MŠ Čierne - Vyšný Koniec je koncipovaný tak, aby nasmeroval žiakov na zložitú cestu celoživotného vzdelávania a zároveň v nich upevnil potrebu vzdelávania v súčasnej rýchlo sa meniacej spoločnosti. Zámerom školy je nenásilnou formou premeniť školu na bezpečné a príjemné miesto, ktoré žiakov motivuje a podporuje k aktívnemu získavaniu dôležitých vedomostí, riešiť problémy, orientovať sa v spoločnosti, rozvíjať kritické myslenie a schopnosť seba hodnotenia.

Škola vo výučbovej stratégii uprednostňuje tie vyučovacie metódy, ktoré vedú k harmonizácii výchovy a vzdelania. Výučba je orientovaná na uplatnenie auto didaktických metód (samostatné učenie a práca), hlavne pri riešení problémových úloh, tímovej práci (projekty) a spolupráci. Škola kladie dôraz na využívanie takých vyučovacích metód, ktoré sú založené na pozitívnej motivácii žiakov, tzn. vnútorné potreby žiakov, teda vykonávanie konkrétnej činnosti. V súčasnej dobe sa región rozvíja v oblasti strojárскеj a drevárskej výroby. Bolo by dobré rozvíjať u detí pracovné návyky a zručnosti na hodinách pracovného vyučovania, na ktoré má škola vytvorené vhodné podmienky.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Činnosť školy v oblasti spoločenského a kultúrneho života je veľmi bohatá a pestrá pri aktivitách súvisiacich s činnosťou školy, ale aj v mimoškolskej činnosti. Na škole pracuje viac ako 17 záujmových útvarov, v ktorých je zaradených asi 95 % žiakov. Škola každoročne vyhlasuje zbory druhotných surovín a zapája sa do rôznych enviroprojektov.

Budova ZŠ s MŠ Čierne - Vyšný koniec prešla v rokoch 2009 / 2010 komplexnou rekonštrukciou a modernizáciou v rámci projektu „Rekonštrukcia a modernizácia ZŠ s MŠ Čierne - zvýšenie kvality vzdelávania a docielenie energetickej efektívnosti“. Projekt riešil výmenu všetkých okien, zateplenie obvodových stien školy, nové farebné riešenie fasády budovy, zmenu strechy z rovnej na sedlovú a vybudovanie nového vstupu do Základnej školy. Obec Čierne získala NFP z Regionálneho operačného programu vo výške 1 261 369 €.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.11 Kultúra na území obce Čierne

„Kultúra sa nededí, kultúra sa dobýva.“

Kultúra - to nie sú len súbory, knihy, či kultúrne domy, ale predovšetkým dosiahnutá úroveň vzdelanosti, výchovy a prostredie, v ktorom ľudia žijú a naplňajú zmysel svojho života. Kultúra ako taká je časťou sociálnych vzťahov v každej spoločnosti. Môžeme povedať, že ide o dodržiavanie kultúrnych tradícií, hodnôt a zvykov regiónov, miest či obcí. Pomocou kultúrnych akcií môže každá obec podporovať u ľudí kreativitu, prípadne nadobúdanie hodnôt nielen k svojej obci, ale aj medzi ľuďmi navzájom.

Kultúrny a spoločenský život obce Čierne sa v minulosti odvíjal od mnohých okolností. Bolo to náboženské a národnostné zloženie obyvateľstva, pracovnoprávne postavenie, sociálne pomery, vzdelanostná úroveň, zastúpenie inteligencie či verejnoprávnych inštitúcií. Na prelome osemnásteho a devätnásteho storočia sa spoločenský a duchovný život prejavoval predovšetkým v rodinných, výročných a pracovných zvykoch, ktoré sa po dlhšiu dobu udržiavali a obohacovali život obyčajného človeka. Obec bola v tomto období z hľadiska cirkevného takmer celá rímskokatolíckeho vyznania, čo značne ovplyvňovalo a ovplyvnilo život v obci Čierne.

Neodmysliteľnou súčasťou kultúry je bez pochyb aj zvykoslovie. Každá ľudská spoločnosť má vo svojom živote určité zvyky a rituály, ktoré sa snaží dodržiavať, ale aj využívať vo svoj prospech a napredovanie. Ani obec Čierne nie je výnimkou.

Zvykoslovie ako také, či je rodinné, pracovné, alebo obradové je prejavom duchovnej kultúry daného spoločenstva a každej situácie v živote človeka. Korene zvykoslovia siahajú ďaleko do dávnej minulosti a vyvíjalo sa kontinuálne s vývojom spoločnosti, preto nachádzame nielen v obci Čierne, ale aj inde na Slovensku pomerne dosť zvykov, ktoré majú pôvod ešte v pohanskom prostredí. Vývojom spoločnosti a upevňovaním kresťanstva sa vyvinuli ďalšie zvyky a naopak niektoré, vplyvom zmien zanikli. V súčasnosti zaniklo veľa zvykov, najmä z pracovného a výročného zvykoslovia a ostávajú iba v spomienkach najstaršej generácie, ktorá však postupne nenávratne odchádza. Viaceré z tých, čo sa ešte dochovali, stratili svoj pôvodný význam a slúžia iba ako istý druh zábavy.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Zvykoslovie sa týkalo najmä narodenia dieťaťa, svadieb, ale aj pohrebov. Neodmysliteľnou súčasťou zvykoslovia sú aj výročné zvyky, ktoré sa praktikovali a praktikujú v obci Čierne počas celého roka v súvislosti s kalendárom a ročnými obdobiami. Medzi také patrí obdobie od Kataríny do Veľkej noci, chodenie po Mikuláši, chodenie po Lucii, Štefanská zábava či obdobie od Vianoc do Troch kráľov.

Kultúrny život a kultúrne podujatia v obci Čierne sa väčšinou sústreďujú do kultúrneho domu, na futbalové ihrisko, prípadne na pódium nachádzajúce sa na námestí v prípade potreby. Možnosť kultúrneho vyžitia obyvateľom obce však poskytujú aj podujatia okolitých obcí či miest.

K prejavom kultúrneho života obce Čierne bez pochyb patrí aj ľudový kroj, ľudová pieseň, tradičné hudobné nástroje a nárečie. Môžeme povedať, že Kysuce sú oblasťou, kde sa udržal ľudový odev najdlhšie. Jednou z príčin bola pomerne veľká vzdialenosť jednotlivých obcí od priemyselného a kultúrneho centra a obmedzené pracovné príležitosti. Ženy pracovali doma na poliach a muži sa v drvivej väčšine zamestnávali ako drevorubači či furmani pri zväžaní dreva.

Najrozšírenejším folklórnym prejavom v minulosti bola ľudová pieseň. Jej prvé formy vznikali spontánne pri poľných prácach, pri ľudových slávnostiach a rodinných sviatkoch. Boli verným obrazom života ľudí a prostredia, v ktorom vznikali a ďalej sa tradovali. Podstatná časť piesní sa funkčne viaže na zvyky ľudí, ktoré sa opakovali počas roka. Spevné tradície sa viazali na fašiangy, stávanie májov, jánske ohne, svadby, krštenie, na činnosť pri pastve či pri muzike. V obci Čierne aj v súčasnosti pôsobí folklórny súbor a skupiny, ktoré zachovávajú tradičné piesne. V obci Čierne pôsobí FS Ozvena Čierne a FS Černice.

Medzi najvýznamnejšie kultúrne podujatia v obci Čierne patrí: Stávanie mája na Trojmedzí spojené s oslavami vstupu SR do EÚ, Svetielková slávnosť, Hodové slávnosti na sv. Ignáca, Jozefovský beh, Memoriál Jána Konôpku, Medzinárodný šachový turnaj - Kysucký triangel, podujatie Jánošíkov chodník, Poľské Tatry, Silvester v obci Čierne ... Tie pripravuje pre všetky vekové kategórie Turistický klub AHA, Dobrovoľný hasičský zbor Čierne, ale aj školské zariadenia či Farnosť Čierne. Neoceniteľnú snahu pri kultúrnom a spoločenskom živote v obci Čierne zohráva aj ŠK Čierne, ale i ďalšie spolky a zoskupenia.

ČAS - Čiernanský občasník je spravodaj, ktorý v pravidelných intervaloch vydáva obec, aby priblížila svojim občanom dianie v obci a v jej blízkom či vzdialenejšom okolí.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.11.1 Kultúrne spolky a pamiatky v obci Čierne

Obec Čierne má bohaté a pestré kultúrne tradície vo všetkých základných umeleckých záujmových oblastiach - divadlo, hudba, spev, tanec, výtvarné umenie. V poslednom období je to najmä žáner folklóru, v rámci ktorého pôsobí ženská folklórna skupina Ozvena. Dôstojne reprezentujú nielen obec, ale aj okres, kraj a Slovensko.

Kalendár kultúrno-spoločenských a športovo-turistických podujatí obsahuje každoročne viac ako 20 aktivít, z ktorých mnohé majú nadokresný a medzinárodný charakter (Jozefovský beh, futbalový turnaj, šachový turnaj, turistické zrazy a pod.). Zvláštnu atmosféru majú najmä podujatia, ktoré sa konajú na slovensko-poľsko-českom Trojmedzí už tradične niekoľko rokov. Vo vzťahu k týmto oblastiam života v obci Čierne bude potrebné aj naďalej dotvárať projekty celkového oživenia duchovného, kultúrneho, športového a občianskeho.

Folklórna skupina OZVENA

Folklórna skupina Ozvena, ako pôvodne ženská spevácka skupina, vznikla pri Obecnom úrade Čierne - Vyšný koniec. Cieľom folklórnej skupiny bolo a je zachovávať, chrániť a šíriť kultúrne bohatstvo našich predkov, nedať zabudnúť na zvyky a piesne, ktoré boli súčasťou ich života a spríjemňovali im nielen sviatočné, ale i pracovné chvíle. Pôvodne sa zúčastňovala rôznych podujatí, medzi ktoré patrili napr. Oslavy Dňa víťazstva, Oslavy Slovenského národného povstania či výročné schôdze rôznych organizácií.

Zmena vo vedení ženskej speváckej skupiny nastala v roku 1983, keď vedenie skupiny prevzal A. Moják. Repertoár tejto folklórnej skupiny pozostával v tom čase zo slovenských ľudových piesní, piesní čerňanských a piesní z regiónu Kysúc. Skupina sa zúčastňovala rôznych kultúrno-spoločenských podujatí nielen v obci Čierne, ale aj v okolitých obciach Skalité a Svrčinovec. Skupina sa v tom čase zúčastnila aj okresných súťaží poriadaných kultúrnym strediskom v Čadci.

Ďalšia zmena vo vedení folklórnej skupiny nastala v roku 1991. K pôvodnému repertoáru pribudli zvyky a tradície spracované podľa autentického materiálu zozbieraného od pamätníkov. Svoj repertoár doplnila o rôzne druhy pásiem ako napr. Stavanie mája, Váľanie mája, svätôjánske zvyky, Žatvu, Kosenie, Spracovanie ľanu, Kopanie zemiakov, Hrabanie lístia, Svadbu, Driapanie peria, Vianočné zvykoslovie, Fašiangy a pod.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Po čase došlo k premenovaniu ženskej speváckej skupiny na FS OZVENA, ktorá svoje rady rozšírila a doplnila o skupinu chlapcov a ľudovú hudbu, ktorá pozostávala zo šiestich nových členov. FS Ozvena vystúpila napr. v Múzeu Kysuckej dediny vo Vychylovke, v susedných obciach Skalité, Svrčinovec, Hrčava, na FF Ochodnica, v Poľskom Tešíne, v skanzene Rožňov pod Radhoštem, ale samozrejme aj na rôznych kultúrno-spoločenských akciách v obci Čierne akými sú Oslavy SNP, Deň víťazstva, vianočné vystúpenia v kostole a mnoho ďalších podujatí.

FS OZVENA získala mnoho ocenení, pričom medzi tie najvýznamnejšie patrí: Cena obce za reprezentáciu, zviditeľňovanie a šírenie ľudových tradícií a zvykov, 1. miesto na FF v Ochodnici za autentické stvárnenie čerňanskej svadby, Ďakovný list Kysuckého múzea v Čadci za dlhodobú spoluprácu pri príprave vianočných výstav a vystúpení či výstav výšiviek v múzeu a Pamätná medaila Matice slovenskej. V súčasnosti má Folklórna skupina OZVENA 25 členov a tvorí neodmysliteľnú súčasť kultúrnych podujatí v obci Čierne.

Folklórna skupina Černice

Folklórna skupina Černice zahájila svoju činnosť v septembri roku 2014. Táto folklórna skupina sa skladá z piatich členov. Repertoár sa skladá z rôznych ľudových piesní nielen z nášho kraja. Folklórna skupina Černice tvorí súčasť kultúrno-spoločenských podujatí organizovaných obcou Čierne.

Spolková činnosť je v obci Čierne tradične bohatá. Aktívne sú najmä dobrovoľné hasičské zbory, futbalisti, šachisti, slovenský červený kríž či únia žien. Viacerí z nich majú aktívne kontakty so spolkami a združeniami na českej i poľskej strane.

Turistický klub AHA Čierne

Korene vzniku dnešného Turistického klubu AHA siahajú do dávno minulých čias. V apríli roku 1996 sa zišli Pavol Putyra a Vladislav Tremboš, ktorý zahájili rokovanie, prvé v histórii turistického klubu, ktorého výsledkom bolo slávnostné založenie a pomenovanie klubu KPC, teda Klubu predvojnových cestovateľov. Dôvodom k týmto udalostiam bolo, že obaja väčšinu svojho voľného času pred nástupom na Základnú vojenskú službu trávili pobytom v prírode a cestovaním (vtedy „štábnym vozidlom“ - MAMUTOM). Ich potreba zachovať niektoré svoje zážitky pre budúce generácie bola natoľko silná, že sa rozhodli svojmu počínaniu vtlačiť pečať dôležitosti a oficiality. A tak vznikla myšlienka založiť „cestovateľský“, neskôr turistický klub.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Prvá významnejšia akcia sa uskutočnila už v roku 1996. Bol to štvordňový pobyt vo Vysokých Tatrách, počas ktorého sa podarilo uskutočniť niekoľko náročných výstupov a prechodov. Práve táto akcia začala formovať ich vzťah k horám a turistike tým správnym smerom a navyše im dodala aj veľkú sebadôveru a elán, keďže sa im podarilo bez problémov zdolať napr. výstup na Kriváň, alebo jednu z najnáročnejších celodenných trás vo Vysokých Tatrách - prechod cez Poľský hrebeň Velickou a Bielovodskou dolinou. Bola to však posledná akcia pred dlhšou prestávkou tohto turistického klubu.

Keď sa činnosť klubu znova obnovila, jej novým členom sa stal Róbert Tatarka, ktorý už odvtedy nechýbal takmer na žiadnej akcii a veľmi pozitívne ovplyvňoval činnosť klubu. Od svojho nástupu pomaličky dvíhal latku náročnosti akcií a pokračoval zavádzaním extrémizmov. Vo februári roku 1998 nastala zmena názvu klubu, a to z „predvojnových cestovateľov“ na „profesionálnych cestovateľov“, avšak pôvodná skratka ostala KPC.

Kvôli nepriaznivým udalostiam koncom roku 1998 klub KPC oficiálne zaniká, avšak vzťah jeho členov k prírode, horám a cestovaniu sa nedal umlčať a vyústil k založeniu nového turistického klubu. V júni 1999 bola zahájená činnosť nového Turistického klubu AHA.

Opätovnému vzniku tohto turistického klubu predchádzali mnohé práce spojené s prípravou klubu, jeho názvom, zákonmi, vlajkou a odznakmi. Po mnohých dohadoch bol napokon členmi prijatý nepochopiteľný, ako tvrdia jeho členovia, názov klubu AHA. V deň zahájenia činnosti klubu boli zakladajúcimi členmi Putyra Pavol, Tatarka Róbert a Tremboš Vladislav, ktorí si zároveň udelili východiskovú hodnotu Junior.

Pre členov klubu AHA zaviedli rebríček hodností. Hodnota zdôrazňuje jednak dĺžku účinkovania člena v klube, počet akcií na ktorých sa člen zúčastnil, jeho aktivitu v klube, schopnosť zúčastňovať sa náročnejších a extrémnych akcií. Na udelenie hodnoty je potrebné nazbierať určitý počet bodov, tzv. hviezdíček. Hviezdíčky sa získavajú podľa počtu akcií, na ktorých sa člen zúčastnil. Za každé 4 bežné akcie člen získava jednu hviezdíčku. Hodnoty:

- junior - udeľuje sa po získaní prvej hviezdíčky
- pionier - udeľuje sa po získaní ďalších 4 hviezdíček
- traper - udeľuje sa po získaní ďalších 8 hviezdíček
- senior - udeľuje sa po získaní ďalších 12 hviezdíček
- senior Super - udeľuje sa po získaní ďalších 15 hviezdíček
- extrém - udeľuje sa po získaní ďalších 20 hviezdíček

Od roku 1999, kedy bola zahájená jeho činnosť, klub nezanikol, a ani nemenil svoj názov...

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Ochotnícke divadlo v obci Čierne

Osobitnú rolu v kultúrnom živote obce Čierne bez pochyb zohralo ochotnícke divadlo. Po druhej svetovej vojne sa našli dobrovoľníci, ktorí chceli pokračovať v tradícii 30. Rokov. Avšak zničené povojnové hospodárstvo a zatrpknuté ľudské duše neboli živnou pôdou pre rozvoj divadla, ktoré predstavovalo krásu a zábavu. Napriek všetkým ťažkostiam sa podarilo v roku 1947 zostaviť skupinu prevažne mladých ľudí - ochotníkov, pre ktorých „dosky, ktoré znamenali svet“, aj keď nie tie hollywoodske, znamenali tak veľa. Aj napriek ťažkostiam, s ktorými sa v začiatkoch potykali.

Príjmy divadelného spolku tvorili iba výťažok zo vstupného, možno aj preto bolo toto obdobie jedno z najaktívnejších. Herci i režisér sa usilovali nacvičiť čo najväčší počet hier a predstaviť ich obecnstvu aj v okolitých obciach. V šesťdesiatych rokoch už bola vybudovaná pevná pôda pre ochotnícku činnosť, predstavenia boli vypredané a žiadané stále nové hry. Výraznou zmenou bolo postavenie kultúrneho domu na nižnom (1971) a neskôr i na vyšnom konci (1976), čím divadelníci dostali stálu scénu.

Spolok chovateľov a záhradkárov

Spolok chovateľov drobného zvieratstva vznikol v roku 1964 a v sedemdesiatych rokoch mal 40 členov. V roku 1990 však spolok zanikol. Spolu so spolkom Záhradkárov usporadúvali prednášky o pestovaní a udržiavaní stromov, podieľali sa výrazným dielom na pestovaní obecných ovocných a okrasných drevín. Odpracovali stovky brigádnických hodín pri výstavbe školských zariadení, úprave cintorína, pri generálnej oprave školy a pod..

Združenie poľovníkov

Lov je starý ako samo ľudstvo. Kedysi v praveku bol lov jediným spôsobom obživy človeka, neskôr bol vášňou a záľubou hlavne panovníkov a majetnejších vrstiev a dnes je poľovníctvo súčasťou aplikovanej ochrany prírody.

Ako sa menilo sociálne a triedne zloženie spoločnosti, menilo sa aj nazeranie na zver, lov, poľovníctvo a ich funkcie. Poľovník dnešných čias nie je iba lovcom, ale zákonite sa stáva aktívnym činiteľom ochrany prírody. Poľovníctvo plní hlavne funkcie ochranné a ekologické, ďalej kultúrne, rekreačné, produkčné a komerčné.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Pri pohľade do minulosti podľa dostupných záznamov prvá písomná zmienka o organizovanom poľovníctve v obci Čierne sa datuje od roku 1972. Poľovnícke združenie Čierne malo názov „GRÚŇ“ a v tom čase ho tvorilo 19 poľovníkov. Obhospodarovalo plochu o výmere približne 2 000 ha. Poľovný revír patril zväčša do katastrálneho územia Čierne. Hlavnou náplňou práce členov združenia bola ochrana a chov úžitkovej zveri, stavenie krmelcov, čistenie lesných a poľovných studničiek, príprava a rozvážanie krmiva v zimných mesiacoch, usporadúvanie početných spoločenských a zábavných podujatí.

V roku 1983 bola na Lesnom závode Čadca podpísaná nájomná zmluva právo poľovať na ďalších desať rokov, pričom poľovná plocha predstavovala 3 380 hektárov. Rozprestierala sa prevažne v katastri Čierne, v časti katastra Svrčinovec a Čadca.

Združenie v ďalších rokoch sa predovšetkým zameriavalo na budovanie nových a väčších krmelcov, ochranu prírody, čistenie lesa, vykášanie neudržiavaných pasienkov a lúk, brigádnickej činnosti pre Poľnohospodárske družstvo Čierne, Štátne lesy Čadca, pri budovaní infraštruktúry v obci Čierne, usporadúvalo rôzne spoločenské a kultúrne podujatia a iné. Taktiež rokmi sa združenie rozširovalo o nových členov.

Každoročne na poriadaných schôdzach združenia vyhodnocovali činnosť každého člena, stav a početnosť zveri v revíre, počty odstrelenej zveri a hlavne dávali dôraz na prikrмлиvanie zveri v zimných mesiacoch. Každoročne schvaľovali plán chovu a lovu na príslušný rok na základe sčítania zveri. Každoročne usporadúvali posedenie členov združenia s rodinami, koncom roka spoločné poľovačky. Na prelome tisícročia malo združenie 31 aktívnych členov.

Poľovnícke združenie Čierne „GRÚŇ“ pod týmto názvom končí v auguste 2006 a nový názov združenia je: Poľovnícko-ochranárska spoločnosť Čierne.

Osobné vlastnosti poľovníkov: každý poľovník má dbať, aby sa dodržiavali a zachovávali poľovnícke zvyky a tradície, aby správne používal slovenské poľovnícke názvoslovie, musí mať zmysel pre disciplínu, byť čestný a spoločenský, dbať o upevňovanie kolektívu. Musí poznať svoj revír, poľovnú zver, spôsob jej života, musí sa usilovať hlavne o jej ochranu. Základnou vlastnosťou ozajstného poľovníka je láska k prírode a úcta k zveri.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Červený kríž

Starostlivosť o zdravie človeka, prevencia proti chorobám a epidémiám sa v našom kraji začali plne rozvíjať až po druhej svetovej vojne. V tomto období v dôsledku hladomoru zomrelo vyše tisíc ľudí a o dvadsať rokov neskôr vypukla cholera, ktorá si však nevyžiadala také vysoké obete na životoch. Svoju dôležitú úlohu tu zohrala aj zdravotná osвета.

Od tridsiatych rokov sa občania začali zoznamovať so zdravotnou výchovou formou prednášok, názorných cvičení, či agitácie počas „týždňa pečlivosti o zdravie človeka“. V obci Čierne vznikla organizácia Červeného kríža v roku 1947, pričom jej zakladateľkou bola učiteľka Magdaléna Jančárová. Spočiatku mala táto skupina okolo 50 členov. V nasledujúcich dvoch rokoch sa základňa Červeného kríža zvýšila na 70 členov. Venovali sa predovšetkým darcovstvu krvi, ošetrovaniu chorých spoluobčanov, zdravotnej a preventívnej činnosti, ale aj brigádnickej a kultúrnej činnosti. Stalo sa tradíciou, že členovia si každý rok nacvičili a predstavili nejakú hru a taktiež pravidelne usporadúvali zájazdy pre svojich členov.

V súčasnosti sa činnosť Červeného kríža v obci Čierne zameriava na dobrovoľné bezplatné darcovstvo krvi, v ktorom stále patria medzi najaktívnejšie obce.

Slovenský zväz žien v obci Čierne

Organizovaná skupina žien - dobrovoľníčok vznikla u nás krátko po druhej svetovej vojne. Z pôvodného názvu Československý zväz žien sa po revolúcii 1989 stala Demokratická únia žien Slovenska, neskôr jednoduchšie Zväz žien.

Úmysel založiť podobné združenie žien v Čiernom bol už v prvých povojnových rokoch, ale samotná organizácia vznikla až v roku 1964. V tom období a počas ďalších desaťročí patrila medzi najatraktívnejšie v obci. Zveľaďovanie obce, pomoc pri budovaní obecnej infraštruktúry, skrášľovanie životného prostredia, starostlivosť o starých ľudí a sociálne slabších, boli tradičné úlohy čiernanských žien. V neľahkej situácii výstavby nového kultúrneho domu nejeden deň i týždeň práve ženy pomáhali pri stavbe. Organizovanie besied, posedení pri príležitostiach sviatku žien, obľúbené tanečné zábavy, zájazdy do miest slovenských atraktivít, to je ich prínos pre obec na poli kultúry.

V deväťdesiatych rokoch vplyvom zmenenej politickej situácie v republike sa činnosť zväzu, podobne ako ostatných, oslabila, miestami celkom ustrnula. Ženy z Čierneho sa i v tejto situácii naďalej stretávali, aktívnu činnosť ale nevyvíjali.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Členky sa opäť zišli a rozhodli pokračovať v práci. Na riadnej schôdzi zväzu sa dohodli začať s úpravou obecných zelených plôch - parku pri kostole či okolia materskej školy. V horúcom letnom dni sa zišlo takmer dvadsať dobrovoľníčok, aby upravili centrum obce. Do budúcnosti už hovoria o sociálnych a výchovných projektoch: starostlivosť a návštevy chorých a starých ľudí, obdarúvanie jubilantov či organizovanie podujatí pre školské deti.

Čierňanské ženy sa stretávajú rady - schôdza zväzu je aj spoločenskou udalosťou, vďačne prijímajú do svojich radov nové členky bez rozdielu náboženského vyznania, či politickej príslušnosti, tak ako aj v minulosti. Predsa - dôležité je priložiť ruku k dielu.

Mažoretky Tina Čierne

Krúžok mažoretiek vznikol v októbri roku 1999 pri ZŠ Čierne - Vyšný koniec pod vedením Marty Brňovej. Podnet vznikol na hodových slávnostiach obce Vysoká nad Kysucou, kde vystupovali turzovské mažoretky. Záujem bol veľký a trvá dodnes.

Škola mažoretkám bezplatne poskytuje miestnosť, kde sa dievčatá môžu schádzať a trénovať. Trénujú každý piatok dve hodiny, aby sa zdokonalili a nacvičili nové prvky. Dievčatá sú vo veku od 6 do 14 rokov. Je ich veľa, preto sú rozdelené do dvoch skupín: veľké, malé. Medzi dievčatami sa nerobia žiadne rozdiely, či už sociálne, ba naopak dievčatá z chudobnejších rodín sú šikovné a vážia si to, že sa môžu ukázať v plnej paráde.

Dievčatá rastú a odchádzajú, preto sa rok čo rok obmieňajú. Prvýkrát vystúpili na Vianoce roku 2000 vo vianočnom pásme. 21 dievčat zaplnilo celé javisko, pričom boli odmenené veľkým potleskom. Dievčatá vystupujú na rôznych kultúrnych a športových podujatiach v obci, ale aj mimo nej. Medzi také podujatia patrí Deň matiek, vianočné pásma, stretnutie dôchodcov, vystúpenie v Domove dôchodcov a domove sociálnych služieb na Žarci, v Detskom domove v Oščadnici, na Deň Zeme - Hrčava, futbalových turnajoch Čierne, Skalité, Svrčinovec, Staškov - Kronerov pohár, rodičovských večierkoch, detskom karnevale, na slávnostiach pri pomníku padlých vojakov či pri otvorení Trojmedzia. Každoročne sa zúčastňujú prehliadky kysuckých mažoretiek v Čadci.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

ZO Jednoty dôchodcov Čierne

ZO Jednoty dôchodcov Čierne vznikla na ustanovujúcej schôdzi v januári 2008 za prítomnosti 34 občanov. Činnosť tejto organizácie je veľmi pestrá. Každoročne organizuje rôzne zájazdy, výlety, posedenia, besedy a pod. Výbor, ktorý sa skladá z 5 členov a 3 členov revíznej komisie sa schádza pravidelne každý mesiac, kde prejednáva program nasledujúcich členských schôdzi, pripravuje program zájazdov a ďalšiu činnosť organizácie. Predseda na výročných schôdzach oboznamuje členov s činnosťou okresného výboru JDS a s akciami, ktoré okresný výbor usporadúva ako napr. rekondičné pobyty, okresné športové hry, okresné prehliadky speváckych súborov seniorov a pod.. ZO Jednoty dôchodcov Čierne má v súčasnosti 77 členov.

Obce Čierne, rovnako ako ďalších obcí, sa dotkli najväčšie ozbrojené konflikty v histórii ľudstva, a to 1. a 2. Svetová vojna. Nielen rodín, ktorých muži sa už domov z frontu nevrátili, ale i tých, čo zostali doma. Ako spomienka na tieto udalosti stoja dnes v obci dva pamätníky, a to Pamätník padlým bojovníkom 1. sv. vojny. a Pamätník obetiam 2. sv. vojny.

Pamätník padlým bojovníkom 1. svetovej vojny

Pomník padlým bojovníkom 1. svetovej vojny dala postaviť obec. Veľkú zásluhu na tom mal vtedajší okresný náčelník Dr. Vojtech Kállay, ktorý venoval 10 000 korún z okresných prostriedkov. Sochu vyhotovil sochár a kamenár Jozef Vít z Konechlumi Jičina. Deň 19. jún 1932 bol slávnostný deň odhalenia pomníka padlým bojovníkom 1. svetovej vojny. Z úcty k týmto ľuďom obec zrekonštruovala a premiestnila tento pamätník do tichšej zóny, na dôstojnejšie miesto. Rekonštrukciu samotného pomníka previedli Martin Roman z Lodna, architektonické riešenie navrhol Ing. Arch. Ľubomír Zaymus.

V kronike čítame odkaz bojovníka ďalším generáciám - pomník tento ako prosiaca dlaň bude sa dvíhať k Všemohúcemu a volať vrúcnu modlitbu: „Odvráť mor, hlad a vojnu, daj myseľ spokojnú!“. Obec Čierne získala na premiestnenie a rekonštrukciu tohto pamätníka finančnú pomoc vo výške 6 638,80 € z Fondu Ministerstva vnútra SR.

Aj na stav tohto pamätníka sa podpísal zub času. Preto obec Čierne hľadala finančné prostriedky na jeho obnovu a rekonštrukciu. Preto sa obec Čierne zapojila do grantového programu s názvom Región kultúrne 2014, ktorý bol v priebehu mesiaca máj 2014 vyhlásený Nadáciou Pontis v spolupráci s Nadačným fondom Kia Motors Slovakia. Program bol zameraný na podporu kultúrnych aktivít neziskových organizácií, škôl, obcí a miest ŽSK.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Podporované boli najmä tri oblasti aktivít, a to súčasné umenie, tradičná kultúra a kultúrne a historické pamiatky. Obec Čierne sa zapojila do tretej oblasti kultúrne a historické pamiatky a uchádzala sa o podporu pri záchrane a reštaurovaní pamätníka padlým 1. svetovej vojny. Nadačný fond Kia Motors Slovakia v Nadácii Pontis v programe Región kultúrne 2014 prerozdelením finančné prostriedky vo výške 51 987,14 €. Do programu prišlo spolu 49 žiadostí a hodnotiaca komisia rozhodla o podpore 22 projektov, medzi ktorými bol aj projekt obce Čierne pod názvom „*Oprava pamätníka 1. svetovej vojny*“.

Pamätník bol zreštaurovaný z finančných prostriedkov získaných v rámci tohto grantového programu. Obci Čierne sa tak podarilo opraviť a zreštaurovať pamiatku, ktorá zdobí obec už viac než osemdesiat rokov.

Pamätník obetiam druhej sv. vojny

V roku 1974 sa začalo s výstavbou pamätníka obetiam padlých počas druhej sv. vojny. Sprístupnený verejnosti bol v deň 30. výročia vypuknutia SNP. Od tohto času sa pri pamätníku pravidelne konajú oslavy výročí SNP a iné pietne akty spojené s víťazstvom nad fašizmom v druhej sv. vojne. Pamätník je umiestnený v centre obce Čierne, v blízkosti budovy Obecného úradu. Pamätník symbolizuje obeť padlých za oslobodenie našej vlasti.

Kaplnka - Hrobka Moravských

V obci Čierne sa nachádza rodinná hrobka Moravských postavená v roku 1894. Pod kaplnkou je vybudovaná hrobka, kde odpočívajú členovia tejto rodiny. Predtým sa v kaplnke občas slúžievali zádušné sv. omše.

Činnosť a aktivity občanov, rodákov či tým, ktorý sa zaslúžili o rozvoj obce Čierne, sú od roku 1996 oceňované čestnými uznaniami a cenami ako:

- Cena starostu obce
- Cena obce
- Čestné občianstvo.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.11.2 Šport v obci Čierne - „Fenomé, ktorý rozdeľuje a spája“

Šport predstavuje prostriedok rozvoja osobnosti, upevňuje zdravie človeka a je prostriedkom trávenia voľného času a ako jedna z mála oblastí života ľudí má v spoločnosti svoje historicky definované postavenie. Obec Čierne sa nachádza v miernom podnebnom pásme so štyrmi ročnými obdobiami, ktoré umožňujú obyvateľom obce vykonávať rôzne športové a rekreačné aktivity počas celého roka.

Priestorom pre aktívny športový oddych poskytujú 3 multifunkčné ihriská, z ktorých sa dve nachádzajú pri základnej škole, jedno v športovom areáli, dva tenisové kurty ako aj dobudovaný športový areál ŠK Čierne s viacúčelovým využitím.

Športový klub - ŠK Čierne

Azda najmasovejším a najpopulárnejším športom na svete je futbal, a ani obec Čierne v tomto smere nie je výnimkou. Obecná kronika hovorí, že počiatky čiernanského futbalu siahajú do roku 1933, kedy členovia najmä pedagogického zboru začali hrať najmä vtedy populárny volejbal, ktorý neskôr inšpiroval ľudí, aby začali hrať v tom čase stále vo svete populárnejší a populárnejší šport - futbal.

Myšlienka postaviť nové futbalové ihrisko sa stretla s porozumením na obecnom úrade, ktorý zorganizoval brigádu miestnych, práve nezamestnaných chlapov. Prvý futbalový zápas sa hral v roku 1934 na novom futbalovom ihrisku pri rieke. V tom čase zatiaľ neregistrované futbalové mužstvo sa stretávalo s obrovským materiálnym nedostatkom, bez akejkol'vek finančnej podpory. V roku 1964 sa družstvo zaregistrovalo, avšak v materiálnom vybavení sa však z obdobia pred registrácie nič nezmenilo. Prvým čiernanským futbalistom chýbali najmä dresy a kopačky. Modro-biele dresy a kopačky boli doplnené z finančných prostriedkov, ktoré boli vyzbierané na usporiadanej tanečnej zábave.

Futbalové družstvo Telovýchovnej jednoty Sokol hralo v tretej triede (dnes na úrovni okresnej súťaže). Klubovňu pre futbalistov tvorila miestnosť v krčme. Na prvý zápas, ktorý odohrali v Ochodnici, sa dovezli nákladiakom. Na konci štyridsiatych rokov sa futbalové ihrisko rozšírilo, postavili sa sociálne zariadenia a v roku 1958 sa zakúpil aj autobus. V tom istom roku dosiahlo toto futbalové družstvo v okresnej súťaži aj prvenstvo.

V roku 196 sa premenovalo na TJ Hraničiar Čierne, v roku 1978 na TJ Družstevník. V sedemdesiatych rokoch mala telovýchovná jednota len dva oddiely - futbalový a lyžiarsky, ale so svojimi 209 členmi patrila k najpočetnejším združeniam v obci.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

TJ Slávia pri základnej škole na nižnom konci pracovala v štyroch oddieloch - stolnotenisový, ľahkoatletický, turistický a šachový, pričom oddiel stolnotenisový bol tým najúspešnejším a najpočetnejším. V polovici šesťdesiatych rokov sa začalo uvažovať o stavbe nového športového areálu. Po mnohých ťažkostiach so získaním vhodného pozemku, majetkovým vysporiadaním, finančnou zábezpekou stavby i samotnou realizáciou tento uzrel svetlo sveta v roku 1979. Nový športový areál s futbalovým ihriskom, bežeckými dráhami, budovou športového klubu bol slávnostne otvorený v júli 1979. Slávnostný výkop otváral zápas domácich dorastencov - futbalistov proti hosťujúcemu dorastu z Trínca. Ukončením celodenného programu bol zápas Čierne proti Internacionálom Slovan Bratislava.

V deväťdesiatych rokoch bol futbalový oddiel jediným aktívnym v obci. Bývala Telovýchovná jednota Sokol pracuje od roku 1992 pod názvom Športový klub Čierne.

Veľmi obľúbené sú v obci Čierne zápasy tzv. „pívnej ligy“ - súťaž futbalistov, dobrovoľníkov s vlastným športovým klubom v hostinci na vyšnom konci. Futbalový oddiel ŠK Čierne v roku 2015 oslávil už 81. výročie svojho vzniku. V rámci rekonštrukcie futbalového ihriska došlo k rekonštrukcii sociálnych zariadení v tribúne futbalového štadióna. V rámci rozsiahlej rekonštrukcie v tomto objekte bola vybudovaná nová splašková kanalizácia vo vnútorných priestoroch tribúny. Taktiež sa previedli nové obklady záchodov a kúpeľní, osadili sa nové pisoáre, sprchy, umývadlá a záchody. V ostatných priestoroch sa vykonala maľba stien, soklov a drevených obkladov. Objekt športového klubu ŠK Čierne sa napojil samostatnou prípojkou na vodovodnú sieť.

Dobrovoľný hasičský zbor Čierne

Po vzniku Československej republiky v roku 1918 bola snaha založiť jednotu hasičov. Stalo sa tak v roku 1922, keď bola založená Zemská jednota hasičská s organizáciami v celej republike. V obci Čierne bol založený dobrovoľný hasičský zbor až v roku 1928 ustanovujúcou schôdzou zo dňa 27. apríla so základňou 27 členov.

V prvých rokoch bolo najťaživejším problémom materiálne vybavenie, nakoľko zbor mal jednu ručnú štvorkolesovú striekačku, tri hadice a niekoľko platených opaskov s obuškami. Situácia sa čiastočne vylepšila v roku 1932 po zakúpení nových hadíc a príviesného vozíka s otáčacím bubnom. Do inventáru zboru pribudol ešte lampáš, kniha na zaznamenávanie jednotlivých činností zboru a cvičebné blúzy.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

„Zbrojnicou“ bola miestnosť v hostinci. Svetová hospodárska kríza v tridsiatych rokoch priniesla neblahé následky i na činnosť DHZ v obci Čierne. Nielen materiálne oslabenie, ale i odchod niektorých aktívnych členov za prácou priniesli výraznú stagnáciu jeho činnosti. Podobná situácia nastala i pred druhou svetovou vojnou, politické dôvody a odchod členov do vojenskej služby takmer úplne znemožnili jeho ďalšiu prácu.

V roku 1941 pod vedením nového veliteľa DHZ obnovil svoju činnosť. Upevnenie štruktúry a obnovenie činnosti nastalo až v roku 1945. Na valnom zhromaždení v auguste toho roku sa dokonca konštatovalo, že DHZ v Čiernom bol jediným spolkom v obci.

Prvoradou úlohou členov bolo doplnenie výstroje, ktorej časť sa cez vojnu stratila alebo ju odviekli ustupujúci Nemci. V tomto čase sa Čiernanskí hasiči aktívne zapájali do výstavby vojnou poškodennej obce, organizovali vlastné cvičenia, ba dokonca nacvičili a odohrali aj divadelné hry Bludár, Pytačky a Charleyho teta. Zakúpili nové vozidlo - valník Ford na prepravu osôb a ťahanie motorovej striekačky a novú ručnú striekačku.

V roku 1950 sa DHZ premenoval na miestnu jednotu a zbor organizačne patrila pod národný výbor. Okrem zväzovej práce a preventívnych prehliadok pomáhali hasiči aj v osvetovej oblasti, usporadúvali cvičenia a hydrobalové zápasy so susednými zbormi. V rokoch 1953 - 1956 si členovia postavili dve požiarne zbrojnice. Samostatná organizácia hasičov na vyšnom konci vznikla v roku 1962. Organizovala 56 členov, organizácia z nižného konca 67 členov. Na nižnom konci sa začal v roku 1959 stavať nový kultúrny dom, kde sa rátať aj s miestnosťami pre hasičov. Stavbu dokončili až v roku 1971 a hasiči dostali svoj nový sklad a klubovňu. V roku 1972 zbor získal aj cisternové vozidlo CAS-25.

V sedemdesiatych rokoch sa začalo s aktívnou výchovou „hasičského“ dorastu - najskôr len formou prednášok, neskôr i praktických cvičení a branných hier Plameň. Výsledky tejto práce boli očividné, mladí hasiči- žiaci obsadili na súťaži v Starej Bystrici v roku 1980 1. miesto, starší chlapi zvládli v roku 1981 a postúpili do krajského kola. V osemdesiatych rokoch boli hasiči najaktívnejší a zbor zaznamenal aj členstvo žien.

Činnosť DHZ Čierne tvoria najmä zásahy pri požiaroch a živelných pohromách, cvičenia, účasť na súťažiach, výcvik mládeže, v neposlednom rade prevencia - kontrola protipožiarnych opatrení v súkromných domoch, agitácia, propagácia, aktivita v kultúrnom živote obce, usporadúvanie tradičných hodových zábav či darcovstvo krvi. Okrem toho pracujú na operatívno-technickej príprave štábu a počas Veľkej noci strážia hrob v miestnom rímsko-katolíckom kostole.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

MotoCross v obci Čierne

Svojimi výsledkami sa medzi popredné organizácie v obci Čierne zaradil aj Zväz pre spoluprácu s armádou, neskôr premenovaný na Automotoklub v roku 1990. Viackrát sa stal usporiadateľom okresných, krajských a slovenských súťaží v motocrosse. Boli to napr. Majstrovstvá Slovenska v septembri roku 1984 do 125 ccm a Majstrovstvá kraja do 250 ccm. Rodák Jaroslav Majchrák, viacnásobný majster Slovenska v motocrosse, obsadil druhé miesto v kategórii do 250 ccm a vybojoval tretie miesto v súťaži o Putovný pohár SNP.

Žiaľ, účelová budova, ktorú si postavili členovia, bola v roku 1995, po výbuchu spôsobenom nešťastnou náhodou zničená.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.11.3 Cestovný ruch na území obce Čierne

Cestovný ruch je odvetvie zahŕňajúce súbor činností zameraných na cestovanie a následný pobyt, ktorý je uskutočňovaný spravidla vo voľnom čase, ako aj na s nimi spojené služby, najmä ubytovanie a stravovanie. Cestovný ruch je jedno z najrýchlejšie sa rozvíjajúcich odvetví a tvorí významnú časť hospodárstva. Je medzirezortným odvetvím, ktoré priamo zasahuje do sféry hospodárstva, priemyslu, obchodu a služieb, financií, dopravy, regionálneho rozvoja, kultúry, zdravotníctva, vzdelávania, športu, ochrany ŽP, lesného a vodného hospodárstva, pôdohospodárstva, zamestnanosti a pôsobnosti samospráv. Je preň typické, že kým väčšina iných odvetví sa zaoberá relatívne úzkym segmentom svojej pôsobnosti po vertikálnej osi, charakter cestovného ruchu je taký, že spája aj rôzne odvetvia po horizontálnej osi. Zahŕňa teda viaceré problémy, ktoré možno riešiť len spoluprácou.

História neobdarila obec žiadnym hradom, kaštieľom, či zručaninou, ale vďaka prírodným scenériám je jej kataster popretkávaný označenými turistickými chodníkmi. Tie podľa svojej náročnosti vytvárajú možnosti aktívneho oddychu, a to nie len pre peších turistov a milovníkov hubárčenia, ale i pre milovníkov horských bicyklov. Niektoré z chodníkov sa, vďaka miestnym nadšencom, menia na bežkárске trasy (zimné bežkovanie).

Kráľovnou cyklistických trás na území ŽSK je Kysucká cyklomagistrála s prevýšením 2 400/1 790 m (smer jej popisu) a celkovou dĺžkou 133 km, ktorá prechádza aj obcou Čierne.

Kysucká cyklomagistrála

Kysucká cyklomagistrála patrí k najdlhším cykloturistickým trasám na Slovensku. Cyklistov prevedie naprieč celými Kysucami a ponúkne jej najkrajšie zákutia.

Cyklomagistrála začína v obci Kotešová na križovatke s Vážskou cyklomagistrálou. Prvé kilometre trasy sú vedené po ceste II/541 cez obec Veľké Rovné až do sedla Semeteš. Po krátkom zjazde trasa prichádza na križovatku cyklotrás a magistrála pokračuje odbočením doľava na lesnú cestu, po ktorej sa dostáva cez Vysokú nad Kysucou do Makova, kde sa nachádza ďalšia križovatka cykloturistických trás. Začína tu modrá trasa č. 2401. Kysucká magistrála pokračuje do dedinky Vyšný Kelčov, kde sa asfaltový povrch mení na poľnú cestu. V týchto miestach prechádza trasa malebnými kysuckými kopanicami a cyklisti si tu môžu vychutnávať krásne výhľady. Trasa sa z kopaníc spúšťa do obce Korna, kde sa povrch znova mení na asfaltový. Za obcou Korna magistrála odbáča doľava, tento krát na cestu II/484 a pár kilometrov pokračuje po nej do obce Klokočov, kde sa dostáva až do lokality Maslovenka.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Z Maslovenky magistrála pokračuje po pekných a kvalitných lesných cestách až do osady Repčákovci, kde odbáča doľava a cyklistov privádza do lokality Megonky, kde sa nachádzajú legendárne kysucké kamenné útvary guľovitých tvarov. Od Megoniek už trasa klesá do Čadce, tu však iba obchádza. Trasa ďalej prekríži cestu I/11 po miestnej komunikácii a pokračuje stúpaním nad obec Čierne, kde sa v lokalite Na Poľane dostáva na vrchol. Z týchto miest sú krásne výhľady na Trojmedzie, čiže hranicu Slovenska, Poľska a Česka. Prudším zjazdom potom trasa prichádza do obce Čierne a pokračuje ďalej do Skalitého, kde odbáča doprava a dostáva sa do lokality Vreščovka. Odtiaľto vedie značená cykloturistická trasa do Vreščovského sedla na hraničný prechod do Poľska, kde je možné sa napojiť na cyklotrasy v Poľsku.

Kysucká cyklomagistrála ďalej pokračuje do Oščadnice, Krásna nad Kysucou až do Novej Bystrice. Postupne mína Klubinu a Starú Bystricu. Kysucká cyklomagistrála pokračuje po ceste II/520 až do lokality Vychylovka, kde pokračuje po miestnej komunikácii s horšou kvalitou. Prichádza až k múzeu Kysuckej dediny, kde sa nachádza unikátna historická lesná úvratňová železnica. Magistrála pokračuje odbočením doprava pred samotným areálom múzea a tiahlym stúpaním prichádza do sedla Demänová, kde trasa po 133 km končí.

Trojmedzie - bod, kde sa stretávajú hranice troch štátov

Trojmedzie je miesto, kde sa stretávajú hranice Slovenska, Česka a Poľska. Z tohto miesta pokračuje 541 km slovensko-poľskej a 251 km slovensko-českej hranice. Na Trojmedzí tak môže človek zažiť ojedinelý zážitok - stáť naraz v troch štátoch. Trojmedzný bod sa nachádza v strži koryta potoka hlbokom 8 m a širokom 34 m a je stredom kružnice opísanej vrcholmi rovnoramenného trojuholníka. Vrcholy trojuholníka tvoria 240 cm vysoké žulové monolity. Pri ich stavbe v roku 1995 boli do podstavcov uložené v kovových obaloch pamätné dokumenty doby - rôzne listiny, noviny a mince.

Dnes je nad potokom postavený drevený most (trojmedzný bod možno vidieť priamo pod mostom, je tvorený menším monolitom), dva zastrešené altánky s ohniskom na českej aj slovenskej časti, z poľskej strany vedú k Trojmedziu schody a asfaltový bezbariérový chodník pre cyklistov, vozičkárov a matky s kočíkmi. Na Trojmedzí sa pravidelne uskutočňujú stretnutia priateľov a rôzne podujatia, napr. Silvester na Trojmedzí, turistický pochod Cez tri štáty Európy, Slávenie Eucharistie na Trojmedzí. V auguste 2015 sa tu konal už tretí ročník Goralského maratónu.

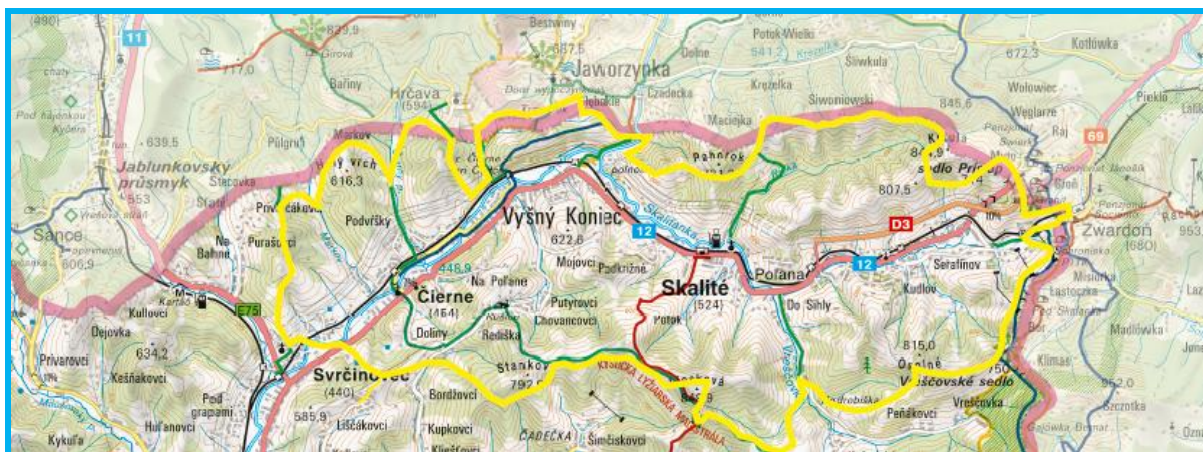
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Medzinárodná stopa zdravia

Združenie obcí Mikroregión Kysucký Triangel, obce Skalité, Čierne, Svrčinovec, získalo v roku 2012 finančnú podporu z Programu cezhraničnej spolupráce SK - CZ 2007 - 2013 Fond mikroprojektov na zakúpenie stroja na úpravu lyžiarskych bežeckých tratí, tzv. lavínu. Lavína aj v tomto roku bude upravovať Medzinárodnú stopu zdravia, ktorá má 45 kilometrov a prevýšenie od 436 m n. m. vo Svrčínovci po 836 m n. m. na vrchu Liesková nad obcou Skalité. Trasa sa začína aj končí pri bistre Snežienka (667 m n. m) v Skalitom - Serafinove.

Okružná 45 km dlhá Medzinárodná stopa zdravia vedie zo Skalité - Serafinov popri štátnej hranici na Čierne - Trojmedzie, odtiaľ do centra Svrčinovca, kde križuje štátnu cestu 1/12 a cez vrch Liesková sa vracia späť.

Obrázok 22 Trasa Medzinárodnej stopy zdravia

Prameň: <http://www.regionkysuce.sk/sk/sportove-moznosti/lyziarske-bezecke-trasy/>.

Šance - Valy -spoločné historické dedičstvo plné tajomstiev

Súčasťou opevnenia Jablunkovského priemyslu sú aj tzv. Staré šance pri Svrčínovci a Malé šance nad obcou Čierne. Staré šance predstavujú zrejme najstaršiu časť pevnostného systému, pričom prvá zmienka o nich pochádza už z roku 1578.

Jablunkovský priesmyk predstavoval strategický bod v rámci uhorsko-sliezskeho pohraničia a vytváral dôležitú dopravnú tepnu už v období stredoveku. Snahy o vojenské zabezpečenie tohto priestoru začali už v priebehu 16. storočia. Počas dvoch storočí tu bol vybudovaný rozsiahly systém pozostávajúci zo samostatných vojenských opevnení rôznych kategórií. Išlo predovšetkým o reduty, redany a dômyselnejšie, hviezdicové opevnenia.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Z písomných správ je známych 17 samostatných objektov. V súčasnosti sú v teréne zachované pozostatky ôsmich objektov. Medzi najlepšie zachované patrí systém opevnení v katastri obce Čierne. V historických a kartografických prameňoch je známe pod označením Kleine Schantzen, resp. Malé Šance. Na temene vrchu Valy sa v dĺžke cca 1 500 m nachádza zemný val, ktorý je doplnený troma štvorcovými redutami a viacerými redanmi.

Na východnom okraji tohto systému sa nachádza samostatná hviezdicová pevnosť. Vznik tejto pevnosti datujeme na základe historických prameňov do roku 1644. Malé šance pri Čiernom doteraz neboli podrobnejšie skúmané. Lokalite venovali pozornosť archeológovia Kysuckého múzea v Čadci, išlo však len o drobné prieskumy a povrchové zbory, výsledkoch ktorých bolo niekoľko drobných črepov a úlomkov kachlíc.

V jarých mesiacoch roku 2008 realizoval Archeologický ústav SAV v Nitre v spolupráci s Múzeom Tešínska v Českom Tešíne, v rámci projektu „Šance - Valy Common Heritage“, ktorého nositeľom bola Regionálna rozvojová agentúra Kysuce v Čadci, a ktorý bol podporený zo zdrojov Vyšegradskeho fondu, projekt dokumentácie pevnostného systému Jablunkovského priemyslu. V rámci projektu sa vykonalo aj základné polohopisné zameranie systému redút, redantov a valov v obci Čierne.

Ďalšia fáza výskumu sa uskutočnila v jesenných mesiacoch roku 2011. Vďaka finančnej podpore projektu „Šance - Valy, spoločná história plná tajomstiev“, ktorý bol spolufinancovaný EÚ, z prostriedkov Fondu mikroprojektov programu CS SR - ČR 2007 - 2013, a ktorého nositeľom bolo Združenie obcí Mikroregiónu Kysucký triangel, realizoval archeologický ústav SAV spolu s Kysuckým múzeom v Čadci zisťovací výskum na samostatnej hviezdicovej pevnosti na východnom okraji vrchu Valy.

V súčasnosti je zachovaný práve v Čiernom - lokalite Valy - pozostatok toho systému v dĺžke asi 2,5 km, na trase ktorého sú tri reduty. Projekt bol v januári roku 2008 schválený a bohaté aktivity tohto projektu boli naplánované na 6 mesiacov.

Zágrunie - turistická a cyklistická lokalita

Jedným z cieľov pútnikov je turistická a cyklistická lokalita Zágrunie. Z tejto lokality je nádherný výhľad do Poľskej a Českej republiky. Zágrunie, ako jedna z miestnych častí obce Čierne, je jedna z najvyššie položených a trvalo obývaných osád. Miestni obyvatelia túto časť nazývajú Košice. V tejto časti sa nachádza kaplnka zasvätená sv. Jozefovi, ktorá v roku 2011 prešla komplexnou rekonštrukciou.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Prameň Zimná voda

Ďalším z cieľov pútnikov je aj prameň Zimná voda, ktorý sa nachádza v lese. Celoročne v ňom tečie pramenitá, zimná a zdravotne nezávadná voda. Môžeme povedať, že je to studnička, vyvierajúci prameň, pri ktorom sa nachádza posedenie - drevené stoly, lavice a ohnisko. Tento prameň je celoročne navštevovaný. Obci Čierne sa podarilo vybudovať turisticko-výchovno-náučný chodník, pričom jedným z miest na ňom je práve tento prameň. Pri prameni Zimná voda sa nachádza aj tzv. cintorín odpadkov - výchovný prvok vo forme tabuliek, na ktorých je napísaný typ odpadu s dobou jeho rozkladu v prírode.

Obec Čierne je v súčasnosti využívaná na rekreačné účely aj formou chalupárstva. Zároveň je, ako sme už vyššie spomínali, aj východiskom pre turistické výlety po značkovaných trasách, pretože kataster obce Čierne sa vyznačuje zachovalou prírodou, rozsiahlymi lesmi a lúkami.

V roku 2005 bolo do prevádzky uvedené zimné lyžiarske stredisko „Zlatá Kačka“ , neskôr premenované na SKI - ČIERNE. V stredisku sa nachádzal lyžiarsky vlek s dĺžkou 900 m a prevýšením 170 m. Kapacita vleku bola 1 240 osôb za hodinu. Celková dĺžka zjazdoviek bola 1,5 km. Pre deti bol k dispozícii lanový vlek a lyžiarska škola. Svah bol v celej dĺžke osvetlený s pravidelným večerným lyžovaním. Priamo v stredisku bolo vybudované parkovisko s kapacitou 300 áut. K dispozícii bola aj požičovňa lyží so servisom a lyžiarska škola. Žiaľ, dnes je toto, vtedy vyhľadávané lyžiarske stredisko, zatvorené.

Poloha obce Čierne pri hraniciach s Českou a Poľskou republikou a dobré prírodné podmienky dávajú možnosť vybudovať stredisko rekreácie a turizmu horského funkčného typu regionálneho (okresného) významu. Prírodné podmienky sú vhodné na rozvoj rekreačných aktivít ako napr. pešia turistika, cykloturistika, agroturistika, beh na lyžiach, zjazdové lyžovanie, sánkovanie, pobyt v prírode či zber lesných plodov.

Rekreačné aktivity sa v obci Čierne sústreďujú najmä do miestnej časti Zágrunie, pozostávajúcej z viacerých osád s obytnou a obytno-rekreačnou funkciou. Najlepšie predpoklady pre rozvoj rekreačnej funkcie majú osady Rediška, U Kulov, Chovancovci, Putyrovci a tiež osady Na Čerchli, Za Čerchl'ou, Vorkovci, Mojovci a Slivkovci.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Rozvoj a kapacity rekreačných zariadení v obci sú orientované nielen na ponuku domácich, ale aj na ponuku a záujem návštevníkov predovšetkým z Poľskej republiky a Českej republiky. Rozvoj cestovného ruchu v obci Čierne ráta do budúcnosti s udrzaným kapacitami cca 100 lôžok v ubytovacích zariadeniach v centre obce a 160 lôžok v piatich zariadeniach v miestnej časti Zágrunie. Ďalšie lôžkové kapacity predstavujú individuálne rekreačné chalupy - cca 120 lôžok, a prípadne aj ubytovanie v súkromí (cca 80 lôžok). Celková kapacita by tak mohla dosiahnuť v obci Čierne počet viac ako 450 lôžok.

Na území severne od obce sa nachádzajú turistické chodníky do Českej a Poľskej republiky. Dĺžka hranice s oboma štátmi v rámci katastra obce je takmer 3 km a vzhľadom na relatívnu prístupnosť a priechodnosť terénu poskytuje viacero lokalít na turistické cezhraničné aktivity. Dominantnou lokalitou v tomto je už spomínaný bod, tzv. Trojmedzie.

Pre spropagovanie cestovného ruchu obec Čierne vydala viaceré typy a druhy propagačných materiálov a rozmiestnila v jej katastri informačné tabule s turistickými mapami. Jednou z možností ako obyvateľom obce, a predovšetkým jej návštevníkom ešte viac priblížiť túto malebnú obec, by bolo možno aj zriadenie informačnej kancelárie.

Od čistoty ŽP je závislá aj možnosť prilákať do obce viac návštevníkov. Obec v oblasti rozvoja cestovného ruchu hľadá nové možnosti, ako efektívnejšie spropagovať svoje územie, zviditeľniť svoje krásy či jedinečnosti. Medzi ciele podpory v oblasti cestovného ruchu obce patrí aj výstavba náučných chodníkov, prezentujúcich obec a jej danosti, aby slúžili ako možné ciele výletov širším skupinám obyvateľov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.12 Sociálne služby v obci Čierne

Sociálne služby sú jednou z foriem sociálnej pomoci pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Štát prostredníctvom nich podporuje sociálne začlenenie občanov a uspokojovanie sociálnych potrieb ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.

Demografický potenciál obce Čierne vypovedá o postupnom starnutí obyvateľstva. V nasledujúcom období sa predpokladá nárast obyvateľstva poproduktívneho veku, preto je potrebné uvažovať o udržaní sociálnych zariadení pre obyvateľov obce.

V obci Čierne sa nachádza detašované pracovisko Zariadenia pre seniorov a Domova sociálnych služieb Čadca, ako pobytová forma sociálnej služby, kde sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, prípadne dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

Pracovisko Čierne je teda detašovaným pracoviskom Zariadenia pre seniorov a Domova sociálnych služieb Čadca a je zariadením rodinného typu pre 32 klientov (z toho 28 lôžok pre trvalý celoročný pobyt a 4 lôžka pre krátkodobý pobyt). Dvojposchodová budova, ktorá je v prevádzke od roku 1994, má svoju stravnú prevádzku s kuchyňou, jedálňou a skladovými priestormi, vlastnú plynovú kotolňu, práčovňu a opravovňu šatstva. Izby sú dvojposteľové, súčasťou je sociálne zariadenie. Na oddych a voľný čas slúžia spoločenská miestnosť, miestnosť na rehabilitáciu, telocvičňa a dielňa pre jeho klientov.

Dni v zariadení plynú obyvateľom v pokojnej atmosfére a o obyčajnom prežívaní sa nedá hovoriť, o čom svedčia aktivity a ruch, ktorý môžu pozorovať aj ostatní obyvatelia obce Čierne. Aktivity, do ktorých sa prijímatelia sociálnej služby zapájajú, plne korešpondujú s ich spôsobom života a záujmami, ktoré po príchode do zariadenia u nich dominujú.

Počas celého roka sa prijímatelia sociálnej služby aktívne zapájajú do podujatí organizovaných v zariadení, ako i mimo zariadenia. Pre zmysluplne využitie voľného času im slúži aj knižnica, kde si prijímatelia sociálnej služby môžu vymieňať knižnú i časopiseckú literatúru. Kultúrno-spoločenské akcie, besedy, prednášky spojené s videoprojekciou sa realizujú v kinosále zariadenia. V rámci svojich možností a záujmu sa zapájajú do rôznych športových akcií, spoločenských hier, poznávacích výletov či organizovaných výstav. V tvorivej dielni sa podieľajú na zhotovovaní a výrobe výrobkov, dekoračných predmetov, ktoré sú vystavované na rôznych výstavách v regióne, ako i mimo nášho regiónu.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

V zariadení sa nachádza aj kaplnka, ktorá slúži k ich napĺňaniu duchovných potrieb, majú možnosť účasti na pravidelne konaných bohoslužbách. K relaxácii slúži oddychová časť areálu a altánok. Počas celého roka sa zúčastňujú rôznych besiedok a prednášok na témy: Putovanie po svätej zemi, Pútnické miesto Lurdy a svetový deň chorých, Pôstne obdobie a pašiové hry, Život svätej sestry Faustíny a Božie milosrdenstvo, Mágia, zvykoslovie, poverý v živote človeka, Život človeka od počiatku až po smrť, Vianoce na Kysuciach a pod..

Zdravotnícke služby obyvateľom obce Čierne poskytuje Zdravotné stredisko Čierne Ústredie, kde pôsobí detská lekárka, všeobecný lekár a stomatológ. V časti obce Čierne Vyšný koniec má súkromné priestory zriadené gynekológ. Lekárske služby obyvateľom obce Čierne dopĺňa aj lekáreň sv. Vavrinca. Vyššie zdravotnícke služby a nemocničnú starostlivosť obyvateľom obce poskytuje Kysucká nemocnica s poliklinikou v Čadci.

V rámci sociálnej starostlivosti obec zabezpečuje aj opatrovateľskú službu pre svojich občanov v poproduktívnom veku a menej pohyblivých občanov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 21 Pobytové a ambulantné sociálne služby v okrese Čadca

Druh sociálnej služby	Počet poskytovateľov sociálnej služby		Počet zariadení sociálnych služieb		Kapacita zariadení	
	Čadca	Žilina	Čadca	Žilina	Čadca	Žilina
Domov sociálnych služieb CPF	4	10	7	12	353	389
Domov sociálnych služieb TPF	1	2	1	3	4	11
Domov sociálnych služieb AF	2	4	2	5	15	69
Špecializované zariadenie CPF	4	6	5	7	80	211
Špecializované zariadenie AF	-	1	-	2	-	55
Zariadenie pre seniorov CPF	7	11	9	11	277	305
Zariadenie pre seniorov TPF	-	-	-	-	-	-
Zariadenie podporovaného bývania	-	4	-	4	-	22
Zariadenie núdzového bývania	-	2	-	2	-	19
Domov na pol ceste	-	1	-	1	-	8
Útulok, krízové stredisko	3	4	3	5	45	98
Resocializačné stredisko	-	-	-	-	-	-
Nocľaháreň	1	1	1	1	10	25
Denný stacionár	1	4	1	4	10	117
Zariadenie opatrovateľskej služby	2	-	2	-	18	-
Spolu	25	50	31	57	812	1 329

Prameň: Žilinský samosprávny kraj.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.13 Bývanie a služby občanom v obci Čierne

Mať všetko po ruke... To je to, čo nám môžu obyvatelia obce z dôb minulých dnes závidieť. Sieť obchodov, pohostinstiev, reštaurácií a predajne rôzneho druhu a sortimentu. Plány rozvoja obce Čierne nevznikajú na poslednú chvíľu, ale uvážene, po analýze súčasného stavu, uvážení vlastných možností obce a potrieb jej obyvateľov s časovým predstihom.

Je veľa vecí, s ktorými sa musí obec popasovať. Jednou z tých najdôležitejších je eliminovať mortalitu, vyplývajúcu z vekového zloženia obyvateľstva. Jednou z ciest je aj vytváranie vhodného prostredia pre možnú výstavbu nových rodinných domov mladými rodinami. To súvisí s neustálou snahou obce prilákať do svojho katastra vhodného investora a takto nepriamo vytvoriť ponuku voľných pracovných miest. Aby bolo možné tento náročný cieľ dosiahnuť, je nutné neustále zvyšovať kvalitu života v obci Čierne, a to si vyžaduje riešenie množstva menších, čiastkových cieľov.

Vzhľadom na dobrú polohu obce Čierne a jej dopravnú dostupnosť (železničné a autobusové spojenie) v kombinácii s občianskou vybavenosťou (materská škola, základná škola, základná škola s materskou školou) i so všetkými svojimi pozitívami, obec Čierne poskytuje dobré podmienky pre život a bývanie. Prevládajúcou formou bytovej výstavby v obci Čierne je individuálna bytová výstavba, ktorá tvorí takmer 99,02 % z celkovej bytovej výstavby v obci, o čom vypovedá aj SODB z roku 2001. V súčasnosti obec vlastní aj bytovky s niekoľkými bytovými jednotkami v jej jednotlivých častiach, napr. nadstavbou MŠ Čierne - Ústredie bolo vytvorených 19 nových nájomných bytových jednotiek.

Tabuľka 23 Domová a bytová zástavba obce Čierne v roku 2001

počet	rodinné domy	bytové domy	ostatné budovy	domový fond spolu
domov spolu	1 007	6	4	1 017
trvale obývaných domov	880	6	3	889
v %	99,0	0,7	0,3	100,00
neobývaných domov	127	0	0	127
z toho na rekreáciu	65	0	0	65
bytov spolu	1 222	46	5	1 273
trvale obývané	1 091	43	4	1 138
neobývané	131	3	1	135

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.14 Dopravná a technická infraštruktúra obce Čierne

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja každej obce, teda i obce Čierne. Je tvorená predovšetkým technickou a sociálnou infraštruktúrou. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu podnikateľských subjektov a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má aj z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje vo významnej miere kvalitu ich života.

Dopravné siete, ich orientácia, technická úroveň a hustota sú podmienky, ktoré sprostredkujú vzájomné vzťahy obce so susednými obcami, ale tým i s celým regiónom Kysúc. Sú tak aj predpokladom optimálneho teritoriálneho rozdelenia ekonomickej aktivity. Železničná a cestná doprava prepravuje podstatnú časť osôb, nákladov, pretože ostatné druhy dopravy zatiaľ nemajú väčší význam.

Dopravná infraštruktúra a služby poskytované v doprave sú neoddeliteľnou súčasťou každodenného života obyvateľov. Zároveň podmieňujú dosahovanie ekonomického rastu, zvyšovanie konkurencieschopnosti a prosperity spoločnosti.

Prispievajú taktiež k zvyšovaniu zamestnanosti a sú kľúčovým faktorom pre prílev investícií, rozvoj cestovného ruchu a napomáhajú znižovať disparity medzi regiónmi, mestami či obcami. Kvalitná a funkčná dopravná infraštruktúra je jedným zo základných predpokladov rýchleho rozvoja slovenských regiónov, miest i samotných obcí.

Obec Čierne má vybudovanú takmer kompletnú infraštruktúru. Obec Čierne má železničné prepojenie s mestom Čadca elektrifikovanou traťou Čadca - Zwardoň.

Hlavnú komunikačnú os cestnej dopravy na území obce Čierne však predstavuje cesta I. triedy I/12, ktorá vznikla po prekategORIZOVANÍ časti II. triedy 487 v úseku Svrčinovec - Skalité (hraničný priechod do Poľska). Riešené územie je súčasťou multimodálneho dopravného koridoru VI., pričom má dobré dopravné napojenie na medzinárodné a hlavné cestné trasy Slovenska, a to prostredníctvom cesty I/12 na cestu I/11 v meste Čadca. Súbežne s touto cestou je naplánovaná výstavba diaľnice D3, kysucká diaľnica, ktorá po dokončení napojí mesto Žilinu a hraničný prechod Skalité do Poľska.

Na území obce Čierne sa nachádzajú cesty I., III. triedy a miestne komunikácie v celkovej dĺžke 56,7 km. Z celkovej dĺžky komunikácií tvoria cesty I. triedy 6,7 km, cesty III. triedy 3 km. Cesty II. triedy sa na území obce Čierne nenachádzajú. Do siete miestnych komunikácií má obec Čierne zaradené komunikácie v celkovej dĺžke 47 km.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Na základe pas portu, ktorý bol v obci Čierne robený v auguste 2014, je celková dĺžka nemotorových komunikácií viac ako 5 km. Po miestnych komunikáciách vedú linky autobusovej hromadnej dopravy. Dopravný systém obsluhy územia sa v maximálnej miere prispôboval vznikajúcej zástavbe v obci Čierne. Tak vznikol systém prístupových komunikácií k objektom, ktorých parametre a technický stav v mnohých prípadoch umožňujú zložitú dopravnú obsluhu.

Mnohé z miestnych komunikácií, ako sme už vyššie spomínali, nevyhovuje potrebám obyvateľov a je nutné, aby sa na ich rekonštrukciu vynakladalo viac finančných prostriedkov. Obec Čierne plánuje riešiť aj stav pešej dopravy. Neustále sa zvyšujúci nárast automobilovej dopravy na ceste I. triedy I/12 totiž predstavuje priame riziko pre chodcov. Preto by bolo vhodné vybudovať jednostranný mimoúrovňový chodník a zvýšiť tak bezpečnosť chodcov.

Tabuľka 24 Cestná infraštruktúra v okrese Čadca a v okrese Žilina v roku 2013

Okres Čadca		
Cesty „E“ pre medzinárodnú premávku	32,132	km
Trasy „TEM“	31,871	km
Diaľnice	0,238	km
Diaľničné privádzače	0	km
Rýchlostné cesty	0	km
Privádzače rýchlostných ciest	0	km
Cesty I. triedy	53,454	km
Cesty II. triedy	68,903	km
Cesty III. triedy	112,751	km

Prameň: SSC.

Okresom Čadca prechádza dopravný koridor základnej siete TEN-T, Balticko-jadranský koridor. Hustota cestnej siete v roku 2013 sa pohybovala na úrovni 2,529 km/tis. obyvateľov, čo je podpriemerná hodnota voči celokrajskému priemeru na úrovni 2,94 km/tis. obyvateľov. Okresom Žilina prechádzajú dva dopravné koridory základnej siete TEN - T, Balticko-jadranský koridor a Koridor Rýn - Dunaj.

Hustota cestnej siete v roku 2013 sa pohybovala na úrovni 2,082 km/tis. obyvateľov, čo predstavuje podpriemernú hodnotu voči celokrajskému priemeru na úrovni 2,94 km/tis. obyvateľov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Z dôvodu vysokého počtu porúch, ale aj vysokej energetickej náročnosti verejného osvetlenia obec Čierne využila možnosť podať žiadosť o NFP a získať tak financie na rekonštrukciu verejného osvetlenia. Obec Čierne podala žiadosť na základe výzvy Ministerstva hospodárstva SR ako riadiaceho orgánu pre OP konkurencieschopnosť projekt s názvom: Modernizácia verejného osvetlenia v obci Čierne za účelom zníženia energetickej náročnosti a zvýšenia jeho efektívnosti.

Žiadosť o NFP bola obci Čierne schválená v júli 2010. Cieľom tohto projektu bola modernizácia verejného osvetlenia pre zníženie prevádzkových nákladov a zvýšenie bezpečnosti v okolí frekventovanej komunikácie. Špecifickým cieľom projektu bola zmena priestorového riešenia bodov verejného osvetlenia, výmena zastaraných svietidiel a doplnenie svetelných bodov. Obci Čierne boli na uvedený projekt schválené finančné prostriedky vo výške 90 185,60 €. Touto aktivitou obce Čierne sa skvalitnili životné podmienky občanov v obci a zároveň došlo k výraznej úspore finančných prostriedkov určených na prevádzku verejného osvetlenia.

Obec je pokrytá televíznym signálom systému MMDS. V obci Čierne má zriadenú prevádzku aj Slovenská pošta. V štádiu rozpracovania je zosieťovanie obecných úradov Horných Kysúc, čo by skvalitnilo a urýchlilo výkon verejnej správy v tomto regióne.

V snahe zvýšiť bezpečnosť a objasnenosť kriminálnych činov sa obec Čierne v roku 2014 zapojila do výzvy Rady vlády SR pre prevenciu kriminality a podala žiadosť o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu na financovanie projektu pod názvom „Kamerový systém v obci Čierne“, pričom žiadosť bola obci aj následne schválená.

Obec Čierne sa rozhodla pre vybudovanie kamerového systému z dôvodu zaznamenania väčšieho počtu zistených priestupkov, zvýšenej kriminality, rozširovania vandalizmu v obci, poškodzovania a ničenia verejných priestranstiev, verejného majetku, majetku občanov obce a iných subjektov nachádzajúcich sa na území obce a z dôvodu častého výskytu iných protispoločenských činností.

Išlo o vybudovanie kamerového systému na Vyšnom konci obce Čierne, kde bolo umiestnených 7 kamier, ktoré snímajú verejné priestranstvá a jednotlivé objekty. Primárnym cieľom tohto projektu je zvýšiť bezpečnosť obce a zabezpečiť tak ochranu života, zdravia, bezpečnosti občanov obce, ale aj jej návštevníkov v rámci rozvoja cestovného ruchu.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Nedeliteľnou súčasťou projektu bolo zároveň zabezpečenie verejného poriadku v danej lokalite. Podstatou tohto projektu bola aj eliminácia samotnej kriminality v obci, vandalizmu, krádeží a poškodzovania akéhokoľvek majetku.

Kamerový systém nebude teda slúžiť len obci ako takej, ale bude nápomocný polícii pri odhaľovaní priestupkov, trestných činov a bude podporou pri ich objasňovaní. Od realizácie tohto projektu obec Čierne očakáva okrem vyššie uvedených možností aj zvýšenú intenzitu ochrany života, zdravia a majetku obyvateľov, ako aj návštevníkov obce, ochranu majetku obce, inštitúcií, verejných priestranstiev a podnikateľských subjektov.

Celkový rozpočet projektu „Kamerový systém v obci Čierne - Vyšný koniec bol stanovený na 7 898,10 €, pričom obec obdržala dotáciu vo výške 6 000,00 € od Rady vlády SR pre prevenciu kriminality, pričom suma vo výške 1 898,10 € bola povinnou spoluúčasťou obce na tomto projekte.

Obec Čierne je zásobovaná elektrickou energiou, ktorú zabezpečuje Stredoslovenská energetika, a. s.. Rozvod elektrickej energie je technologicky riešený vzdušným káblovým systémom. Zásobovanie obce elektrickou energiou je v súčasnosti zabezpečené z trafostanice Čadca po vzdušnom vedení č. 233 Čadca - Skalité. Pre elektrifikáciu železničnej trate bolo vybudované samostatné vedenie z trafostanice Čadca do traťovej meniarne Skalité.

V rámci verejného osvetlenia sú svietidlá na území obce Čierne v prevažnej miere osadené buď na podperných bodoch spolu s NN rozvodom, alebo samostatne na oceľových stožiaroch. Spínanie verejného osvetlenia je centrálné prostredníctvom impulzných káblov pri trafostaniciach. Stav verejného osvetlenia v obci prešiel výraznou rekonštrukciou, no v mnohých lokalitách obce si ju stále vyžaduje. Hlavným problémom rekonštrukcie verejného osvetlenia je najmä nadmerná spotreba elektrickej energie.

Cieľom rekonštrukcie a modernizácie sústavy verejného osvetlenia je doplniť existujúcu sústavu a zabezpečiť jej energetickú a finančnú efektívnosť. Zabezpečením dobrej viditeľnosti všetkých užívateľov a zvýšením bezpečnej cestnej i pešej premávky by sa výrazne skvalitnil život obyvateľov obce Čierne.

Obec Čierne zrealizovala tiež výstavbu osvetlenia prechodov pre chodcov na miestnych komunikáciách. Osvetlenie prechodov pre chodcov je totiž jedna z podmienok na ich zachovanie a pri jej nesplnení dopravný inšpektorát v spolupráci so správcom komunikácii takéto nevyhovujúce prechody ruší. Po uvedení ďalších osvetlení prechodov do prevádzky sa výrazným spôsobom zlepší bezpečnosť účastníkov cestnej premávky obce.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.14.1 Vodovod v obci Čierne

Zásobovanie obyvateľstva na Slovensku pitnou vodou z verejných vodovodov v porovnaní s okolitými európskymi krajinami je v mnohých prípadoch nedostačujúca. Úroveň rozvoja verejných vodovodov je regionálne nerovnomerná, a jedným z rozhodujúcich faktorov je aj nedostatok zdrojov podzemných vôd v pasívnych oblastiach. Súčasné vodné zdroje v katastrálnom území obce kapacitne nepostačovali, a tak sa obec stala jedným z účastníkov projektu „Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie Horných Kysúc“.

V obci Čierne je vybudovaná komplexná vodovodná sieť, avšak nájdu sa aj domácnosti, ktoré ako zdroj vody využívajú naďalej vlastné studne. To, že v obci Čierne je väčšina domácností napojená na verejný vodovod má výrazný vplyv aj na kvalitu života obyvateľov v nej žijúcich, ako aj pre prípadnú alokáciu podnikateľských subjektov v obci, pre ktoré je dispozícia pitnej vody z verejnej vodovodnej siete nevyhnutnou podmienkou.

Trvalo to dlho - až v ére samostatnosti sa obci Čierne podarilo uskutočniť dávny sen a vybudovať verejný vodovod, ktorý je momentálne pod správou SEVAK-u.

Voda do obce je dopravovaná po trase skupinového vodovodu z vodárenského zdroja Nová Bystrica. Po trase z Novej Bystrice do Žiliny a Čadce sú na prírodné potrubie pripojené všetky mestá a obce. Celková dĺžka prírodného potrubia je takmer 58 km.

Pitná voda je dopravovaná z vodárenského zdroja Nová Bystrica:

- do vodojemov jednotlivých obcí po trase skupinového vodovodu, z ktorých sú zásobované obce a mestá,
- priamo do vodovodnej siete obcí z miestnych vodárenských zdrojov nenapojených na skupinový vodovod, cez prírodné potrubie do vodojemov obcí, odkiaľ sa zásobným potrubím zásobujú jednotlivé obce,
- z miestnych vodárenských zdrojov, ktoré sú dopĺňané do vodojemov obcí zo skupinového vodovodu prírodným potrubím do vodojemov obcí, odkiaľ sa zásobným potrubím zásobujú jednotlivé obce.

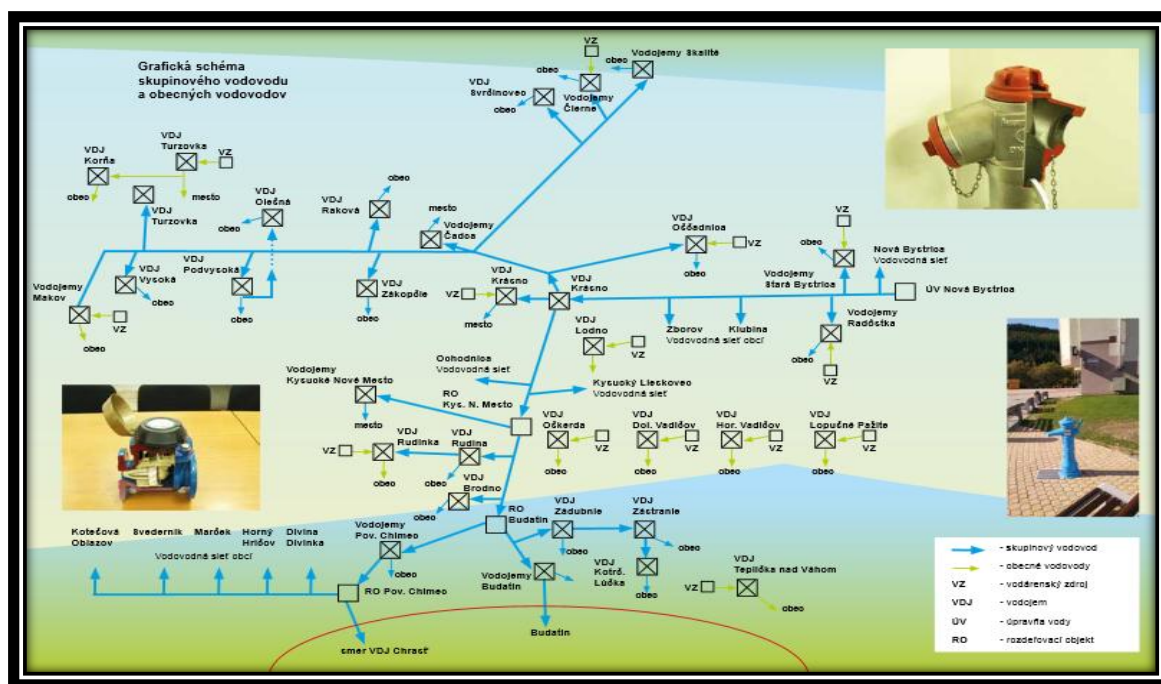
V rokoch 1983 až 2003 prebiehala výstavba skupinového vodovodu Nová Bystrica - Čadca - Žilina, ktorým sa postupne priviedla pitná voda do obce Nová Bystrica, Stará Bystrica, Radôstka, Klubina, Zborov nad Bystricou, mesta Krásno nad Kysucou, obce Oščadnica, mesta Čadca, obce Ochodnica, Kysucký Lieskovec, mesta Kysucké Nové Mesto, obce Rudina, Rudinka, Brodno, Zádubnie, Zástranie, Kotrčiná Lúčka, mesta Žilina, obce Horný Hričov, Divina, Divinka, Marček, Svederník, Kotešová - Oblazy.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

V roku 2010 došlo k dokončeniu stavby Dodávka pitnej vody a odkanalizovanie Horných Kysúc, ktorou sa predĺžil skupinový vodovod a priviedla sa pitná voda do obcí Raková, Zákopčie, Staškov, Olešná, Podvysoká, Dlhá nad Kysucou, mesta Turzovka, obce Korňa, Vysoká nad Kysucou, Makov, Svrčinovec, Čierne a Skalité v dĺžke 53 km.

Na novovybudovanú sieť bolo napojených cca 80,0 % obyvateľstva. Zvyšných 20,0 % obyvateľov žijúcich v odľahlých častiach obce bude a je riešená menšími lokálnymi projektmi. O problematike nedostatočného vybavenia obcí verejnými vodovodmi svedčí aj fakt, že v roku 2008 bolo v SR 2 149 samostatných obcí, ktoré boli zásobované vodou z verejných vodovodov a ich podiel z celkového počtu obcí v SR tvoril len 74,5 %.

Obrázok 9 Trasa skupinového vodovodu z vodárenského zdroja Nová Bystrica

Prameň: SEVAK - Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s.

V roku 2011 bolo z verejného vodovodu zásobovaných 61,4 tis. obyvateľov v 19 obciach okresu, čo činilo 64,99 % podiel zo všetkých obyvateľov okresu. Tento stav nedosahoval priemer ŽSK, ktorý vykázal v rovnakom období 82,22 %. Výhládová kapacita vodných zdrojov (podzemné zdroje, odbery z vodárenských tokov a vodárenských nádrží) v okrese Čadca je 1 111 l/s, čo bude podľa Plánu rozvoja verejných vodovodov pre územie Žilinského kraja v budúcnosti pre tento okres postačovať.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.14.2 Kanalizačná sieť v obci Čierne

Odkanalizovaniu a úrovni čistenia odpadových vôd (bohatých na organické látky, zlúčeniny dusíka a fosforu) obec venovala značnú pozornosť. V obci Čierne bola v roku 2010 dokončená výstavba kanalizačnej siete v rámci realizácie projektu „Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie Horných Kysúc“. Nová úprava zákona o vodách totiž stanovuje povinnosť odvádzať odpadové vody z aglomerácií verejnými kanalizáciami. Vypúšťanie komunálnych odpadových vôd a organicky znečistených priemyselných odpadových vôd do povrchových vôd je podľa spomínaného zákona možné až po ich minimálne dvojstupňovom čistení (v mechanicko-biologických čističkách odpadových vôd - ČOV).

Používanie kanalizácie na území Kysúc historicky siaha do 50 - 60. rokov dvadsiateho storočia. Z dostupných archívnych dokumentov vyplýva, že odpadové vody boli odvádzané z niekoľkých ulíc do potoka Rieka a následne do rieky Kysuca, bez ich čistenia. Intenzívnejšie sa budovaniu kanalizácie a čisteniu odpadových vôd začali kompetentní venovať po roku 1960. Po vzniku štátneho podniku Severoslovenské vodárne a kanalizácie v roku 1970 sa postupne realizoval rad investičných akcií, ktoré napomáhali k postupnému zlepšovaniu situácie v tejto oblasti. Očakávanie verejnosti sa v značnej miere naplnilo ukončením stavby „Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie Horných Kysúc“ v roku 2010. V rámci realizácie projektov odkanalizovania boli vybudované nové kanalizačné zberače a nové kanalizačné siete na čistenie odpadových vôd.

Obcou prechádza zberač Skalité - Čadca v celkovej dĺžke 19,9 km, počet ČSOV na tomto úseku je 7. Celková dĺžka kanalizačnej siete v obci Čierne 17,2 km, počet ČSOV 1. V obci Čierne je takmer 80 % domácností napojených na kanalizačnú sieť.

V rámci realizácie projektu „Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie Horných Kysúc“ v priebehu rokov 2006 - 2010 boli teda vybudované nové kanalizačné zberače Zákopčie - Raková, Olešná - Staškov, Podvysoká - Raková, *Skalité - Čadca*, mestská časť Milošová - Čadca a mestská časť Čadečka - Čadca.

Zároveň boli vybudované nové kanalizácie v obciach Raková, Zákopčie, Staškov, Olešná, Podvysoká, Skalité, Čierne, Svrčinovec, mestské časti Milošová a Čadečka a Čadca s čistením odpadových vôd na ČOV Čadca. Kanalizačný zberač Skalité - Čadca odvádza splaškové odpadové vody zo stokových sietí obcí zo Skalitskej doliny do kanalizácie v Čadci a do ČOV Čadca. Na kanalizačnej sieti je celkovo vybudovaných 34 čerpacích staníc odpadových vôd (ČSOV), ktoré prečerpávajú odpadové vody.

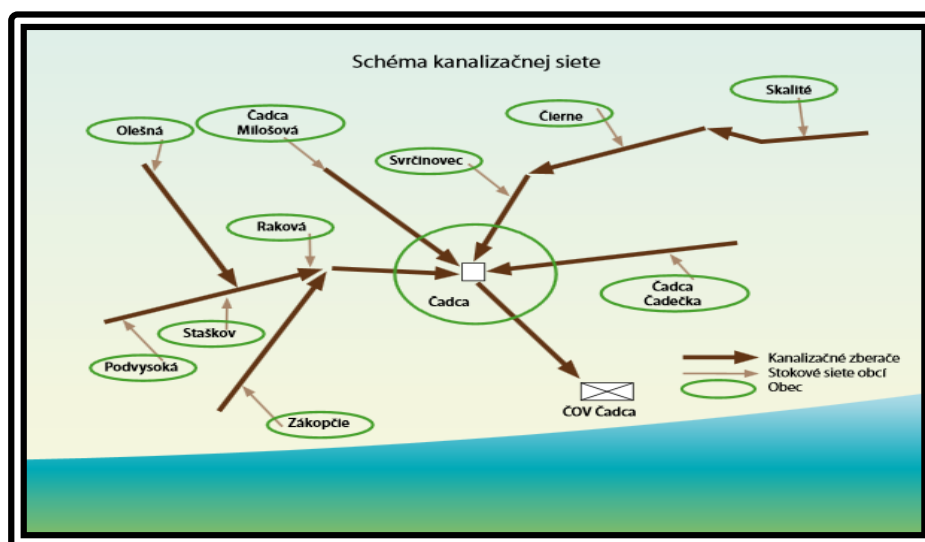
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Tabuľka 25 Základné údaje o vybudovanej kanalizačnej sieti v obciach

úseky kanalizačnej siete	dĺžka / km	počet ČSOV
zberač Zákopčie - Raková	3,5	1
kanalizácia Raková	14,4	1
kanalizácia Zákopčie	5,5	1
zberač Olešná - Staškov	4,1	2
kanalizácia Staškov	9,5	0
kanalizácia Olešná	5,2	0
zberač Podvysoká - Raková	5,7	6
kanalizácia Podvysoká	5,5	3
zberač Skalité - Čadca	19,9	7
kanalizácia Skalité	19,1	4
kanalizácia Čierne	17,2	1
kanalizácia Svrčinovec	8,5	1
zberač Milošová - Čadca	5,4	1
kanalizácia Milošová	7,3	2
zberač Čadečka - Čadca	7,4	0
kanalizácia Čadečka	9,3	1
kanalizácia Čadca	8,9	3

Prameň: SEVAK - Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s..

Obrázok 10 Schéma skupinovej kanalizačnej siete Čadca - ČOV Čadca

Prameň: SEVAK - Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s..

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022**

1.14.3 Plynifikácia obce Čierne

Náročným cieľom, ktorý sa podarilo obci Čierne naplniť, bola plynifikácia obce, pričom plynifikovaná je takmer celá obec Čierne. Plynifikácia mala pozitívny vplyv na stav životného prostredia v obci, nakoľko sa znížil podiel popolu zo spaľovania uhlia z komunálneho odpadu. Zemný plyn je totiž zo všetkých fosílnych palív pre životné prostredie najprijateľnejší, pretože neprodukuje kyslíčniky síry, pevné častice a emituje aj omnoho menej NO_x a CO₂. Samotná plynifikácia však má vplyv na zmenu zloženia komunálneho odpadu (mierny nárast papiera, plastov a pod.).

Obec Čierne je plynifikovaná na cca 85,0 %. Pripojovací STL plynovod Čadca - Čierne 225 LPE je vybudovaný a zrealizovaná bola aj výstavba rozvodov STL plynovodu. Prevádzkovateľom plynovodu je Slovenský plynárenský priemysel a.s..

Plynifikácia nie je vybudovaná v častiach obce U Putyrov, U Chovancov, Poľana, Rediška, Čerchl'a, U Moji, U Slivkov.

Tabuľka 26 Základné údaje o vybavení trvale obývaných domov a bytov

vybavenie	počet v roku 2001	
	bytov	osôb v bytoch
Čierne	1	2
Bytov spolu	1 138	4 244
z toho:		
s plynom zo siete	701	2 672
s vodovodom		
v byte	1 084	4 092
mimo bytu	4	10
bez vodovodu	16	28
nezistené	34	114
s kanalizáciou		
prípojka na kanalizačnú sieť	36	138
septik (žumpa)	1 073	4 045
so splachovacím záchodom	1 028	3 949
s kúpeľňou / sprchovacím kútom	1 038	3 976

Prameň: Štatistický úrad Slovenskej republiky - SODB 2001, 2011.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.15 Samospráva obce Čierne

1.15.1 Orgány samosprávy obce Čierne

Orgány obce Čierne tvorí starosta obce a obecné zastupiteľstvo. Predstaviteľom obce a najvyšším výkonným orgánom obce je starosta. Funkcia starostu je verejná funkcia a funkcia monokratická. Volia ho obyvatelia obce v priamych voľbách na štyri roky. Má samostatné a nezávislé postavenie, ktoré vyplýva zo zákona.

Starosta je štatutárnym orgánom v majetkovoprávných vzťahoch obce a v pracovnoprávných vzťahoch zamestnancov obce. V administratívno-právných vzťahoch je správnym orgánom. Postavenie starostu ovplyvňuje povinnosť obce plniť aj úlohy z oblasti štátnej správy a prenesenej štátnej správy. V súčasnosti je starostom obce Čierne Ing. Pavol Gomola, ktorý bol za starostu obce po prvýkrát zvolený v roku 2003.

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce na štyri roky. Volebné pravidlá upravuje osobitný predpis. Funkčné obdobie obecného zastupiteľstva sa končí zložením sľubu poslancov novozvoleného obecného zastupiteľstva.

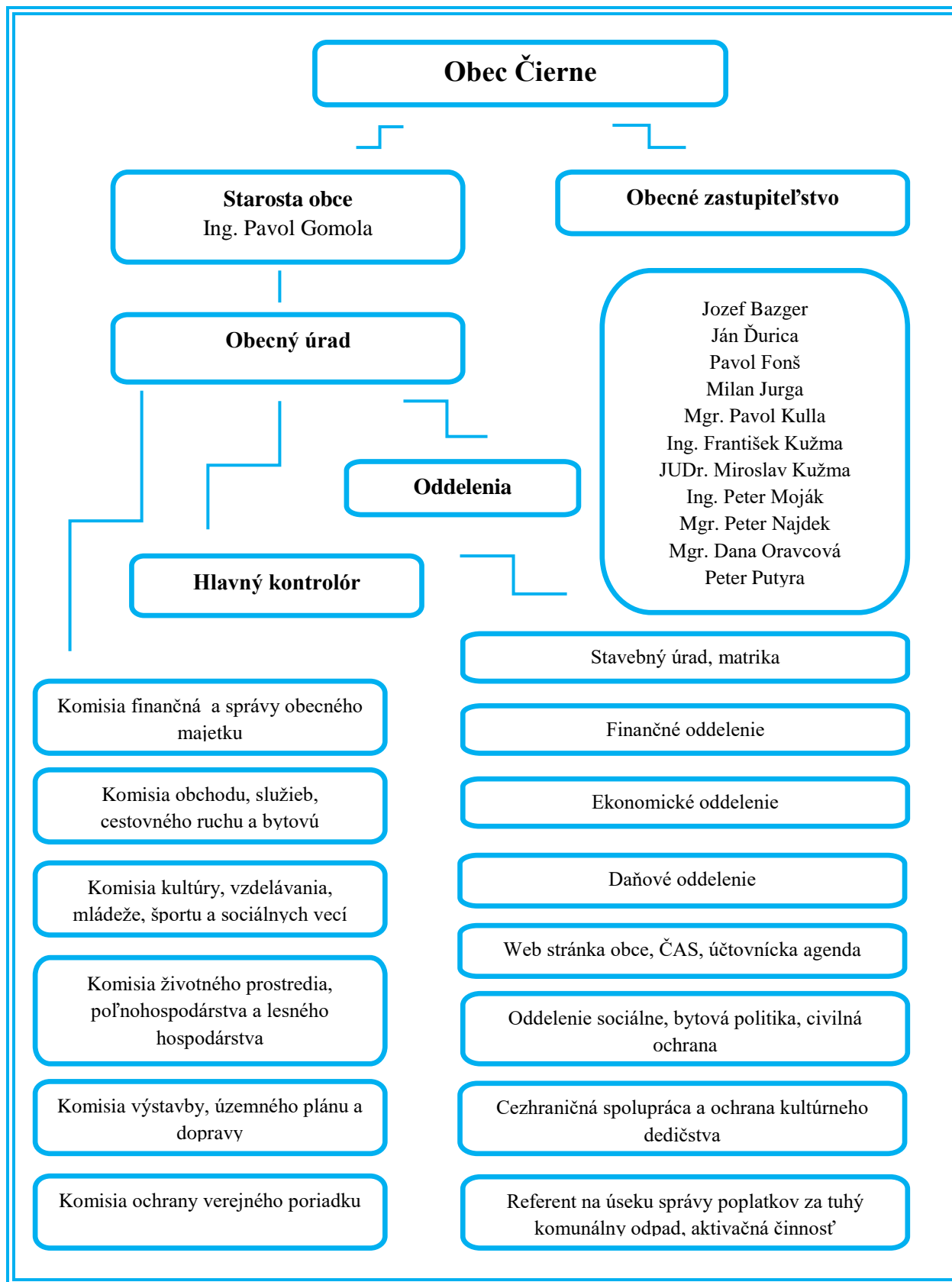
Počet poslancov na celé volebné obdobie určí pred voľbami obecné zastupiteľstvo podľa počtu obyvateľov obce. Keďže obec Čierne má v súčasnosti viac ako 3 001 obyvateľov a menej ako 5 000, môže byť obecné zastupiteľstvo v tejto obci zastúpené 9 až 11 poslancami.

Obecné zastupiteľstvo obce Čierne na funkčné obdobie 2014 - 2018 tvorí teda 11 poslancov. Obecné zastupiteľstvo schvaľuje aj náplň práce, rokovací poriadok ako aj zloženie komisií. V obci Čierne pôsobí 6 komisií:

- komisia finančná a správy obecného majetku - predseda Milan Jurga
- komisia obchodu, služieb, cestovného ruchu a bytovej - predseda Mgr. Pavol Kulla
- komisia kultúry, vzdelávania, mládeže, športu a sociálnych vecí -
predseda Mgr. Peter Najdek
- komisia životného prostredia, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva -
predseda Ing. František Kužma
- komisia výstavby, územného plánu a dopravy - predseda Pavol Fonš
- komisia ochrany verejného poriadku - predseda JUDr. Miroslav Kužma.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022**

Obrázok 11 Organizačná štruktúra obce Čierne v roku 2015

Prameň: vlastné spracovanie.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

V zmysle § 14 ods. 1 zákona č. 369/90 Zb. o obecnom zriadení môže obecné zastupiteľstvo zriaďiť obecnú radu. Obecná rada je zložená z poslancov obecného zastupiteľstva, ktorých volí obecné zastupiteľstvo na celé funkčné obdobie. Obecnú radu a jej členov môže obecné zastupiteľstvo kedykoľvek odvolať.

Obecná rada je iniciatívnym, výkonným a kontrolným orgánom obecného zastupiteľstva a zároveň plní funkciu poradného orgánu starostu. Počet členov obecnej rady tvorí najviac tretinu počtu poslancov obecného zastupiteľstva. V zložení obecnej rady sa prihliada na zastúpenie politických strán v obecnom zastupiteľstve. Obecná rada sa schádza podľa potreby. Jej zasadnutie zvoláva a vedie starosta obce. Počas jeho neprítomnosti môže starosta obce poveriť zástupcu alebo niektorého z členov obecnej rady vedením rokovania. Orientačný plán zasadnutí obecnej rady schvaľuje obecné zastupiteľstvo spravidla polročne. V súčasnosti má obecná rada zriadená obecným zastupiteľstvom dvoch členov.

1.15.2 Hospodárenie a rozpočet obce Čierne

Rozpočet obcí a miest má svoje elementárne vymedzenie alebo skôr zákonnú úpravu obsiahnutú v základných právnych predpisoch. Prvou legislatívnou normou je samozrejme zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, ktorý vo svojom znení § 9 ods. 1 uvádza, že rozpočet obce je základom finančného hospodárenia obce. Povinnou náležitosťou rozpočtov miest a obcí sú tiež zámery a ciele, ktoré sa budú v obci realizovať z výdavkov. Ide o tzv. program obce alebo aj o programový rozpočet.

Na naplnenie jednotlivých cieľov programov v rozpočte sa definujú ako povinná súčasť aj merateľné ukazovatele, ktoré sa vyhodnocujú, a tým sa pre účely vnútornej, ale aj externej kontroly dá hodnotiť proces implementácie programového rozpočtu.

Okrem programového rozpočtu musí byť vo výslednom návrhu obce spracovaný návrh rozpočtu na ďalšie dva roky, pričom podľa § 9 ods. 3 zákona o RP samosprávy tento návrh na dva roky nasledujúce po plánovanom rozpočtovom roku nie je záväzný.

Zostavovanie a schvaľovanie rozpočtu patrí k jedným zo základných úloh realizácie každej obecnej samosprávy, i samosprávy Čierne. Schváleným rozpočtom, plánom tvorby a využitím mimorozpočtových peňažných fondov sa riadi finančné hospodárenie každej obce. Rozpočty vyjadrujú ekonomickú samostatnosť samosprávnych území, pretože obsahujú vzťahy k právnickým a fyzickým osobám pôsobiacim na danom území, k občanom žijúcim na tomto území ako aj finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Zostavovanie, schvaľovanie rozpočtu a financovanie obce sú činnosti obce, ktoré jej vyplývajú priamo zo zákona o obecnom zriadení. Každá obec, teda aj obec Čierne, si sama zostavuje a schvaľuje rozpočet a podľa neho aj hospodári. Obecný rozpočet musí byť však vyrovnaný. Zostavuje sa na jeden kalendárny rok, pričom jeho štruktúru, teda príjmy a výdavky, upravuje zákon o rozpočtových pravidlách, ktorý je prijímaný ako súbežný zákon so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rok.

Príjmová stránka rozpočtu, ktorá tvorí predpoklady pre naplnenie výdavkových položiek, má rozhodujúci význam pre rozpočtové hospodárenie obce a následne aj zabezpečenie jednotlivých úloh obce Čierne. Ak na krytie výdavkových položiek rozpočtu obce nepostačujú finančné prostriedky, môže podľa zákona o štátnom rozpočte požiadať o poskytnutie dotácie. Finančná oblasť obce je všeobecne pocitovaná a považovaná za problémovú, a preto jej obce sústreďujú maximálnu mobilizáciu miestnych zdrojov.

Rozpočet obce Čierne nám poskytuje podrobné informácie o príjmoch a výdavkoch v rámci jedného kalendárneho roka. Rozpočet obce Čierne na rok 2015 bol schválený v decembri 2014. Počas roka, ak to bude potrebné, bude rozpočet podliehať nutným zmenám, a tak bude opätovne schvaľovaný obecným zastupiteľstvom.

Rozpočet obce Čierne za obdobie posledných rokov bol plánovaný vždy ako vyrovnaný. V skutočnosti bolo plnenie rozpočtu vždy mierne pozitívnejšie, nakoľko skutočný cashflow (rozdiel medzi príjmom a výdavkom) za sledované obdobie bol vyšší ako predpokladaný. Z uvedených údajov vyplýva, že rozhodujúci príjem do obecného rozpočtu obce Čierne predstavuje výnos dane pre územnú samosprávu, príjmy z vlastníctva majetku, transfer na prenesený výkon štátnej správy v oblasti školstva a príjem z miestnych daní.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Návrh rozpočtu obce Čierne na roky 2015 - 2017

Príjmová časť rozpočtu obce Čierne v €

Položky	Skutočné plnenie za rok 2013	Skutočné plnenie za rok 2014	Rozpočet na rok 2015	Očakávaná skutočnosť za rok 2015	Úprava rozpočtu 2015	Rozpočet na rok 2016	Rozpočet na rok 2017	Rozpočet na rok 2018
Bežné príjmy	2 064 451,00	2 086 655,56	2 098 053,00	2 199 711,00	2 174 330,00	2 316 091,00	2 339 280,00	2 344 730,00
Daňové príjmy	1 072 091,00	1 130 410,40	1 111 550,00	1 213 916,00	1 128 795,00	1 308 907,00	1 283 600,00	1 288 700,00
Nedaňové príjmy	198 165,00	208 231,67	175 250,00	235 575,00	290 668,00	184 650,00	187 700,00	187 300,00
Transfery a granty	794 195,00	748 013,49	811 253,00	750 220,00	754 867,00	822 534,00	867 980,00	868 730,00
Kapitálové príjmy	29 768,00	48 603,97	16 360,00	45 150,00	43 995,00	179 830,00	0,00	0,00
Finančné príjmy	422 996,00	75 268,32	250 050,00	61 538,00	529 598,00	542 290,00	0,00	0,00
Príjmy spolu	2 537 215,00	2 210 527,85	2 364 463,00	2 306 399,00	2 747 923,00	3 038 211,00	2 339 280,00	2 344 730,00

Prameň: Interné materiály obce Čierne.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Výdavková časť rozpočtu obce Čierne v €

Položky	Skutočné plnenie za rok 2013	Skutočné plnenie za rok 2014	Rozpočet na rok 2015	Očakávaná skutočnosť za rok 2015	Úprava rozpočtu 2015	Rozpočet na rok 2016	Rozpočet na rok 2017	Rozpočet na rok 2018
Bežné výdavky	1 803 009,00	1 833 581,90	1 999 677,00	2 007 465,00	2 058 430,00	2 132 855,00	2 104 136,00	2 135 224,00
Verejná správa	407 454,00	380 175,17	451 020,00	440 562,00	466 585,00	473 150,00	473 150,00	499 763,00
Mzdy a os. vyrov.	155 505,00	157 958,67	179 760,00	179 760,00	179 760,00	199 560,00	203 000,00	205 000,00
Projekt XX	0,00	8 751,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	0,00	0,00	0,00
Poistné	59 668,00	61 496,37	63 000,00	63 000,00	63 000,00	73 500,00	75 000,00	78 000,00
Poistné projekt XX	0,00	2 676,77	700,00	700,00	700,00	0,00	0,00	0,00
Tovary a služby	139 464,00	119 704,59	172 460,00	161 295,00	186 913,00	163 490,00	181 713,00	181 613,00
Cestovné	290,00	152,93	300,00	400,00	400,00	300,00	360,00	360,00
Energie	50 321,00	44 404,70	58 000,00	52 500,00	58 000,00	51 000,00	60 900,00	62 600,00
Materiál	14 954,00	15 587,04	17 550,00	16 913,00	18 150,00	22 800,00	18 050,00	19 500,00
Dopravné	7 313,00	8 524,16	8 800,00	8 350,00	8 800,00	8 800,00	8 800,00	9 050,00
Štandardná údržba	30 127,00	9 216,47	44 220,00	19 650,00	35 795,00	37 000,00	42 300,00	37 500,00
Nájomné	2 933,00	3 041,52	3 790,00	3 790,00	3 790,00	3 790,00	4 303,00	4 303,00

Prameň: Interné materiály obce Čierne.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Položky	Skutočné plnenie za rok 2013	Skutočné plnenie za rok 2014	Rozpočet na rok 2015	Očakávaná skutočnosť za rok 2015	Úprava rozpočtu 2015	Rozpočet na rok 2016	Rozpočet na rok 2017	Rozpočet na rok 2018
Služby	33 526,00	38 777,77	39 800,00	59 692,00	61 978,00	39 800,00	47 000,00	48 300,00
Príspevky	52 817,00	29 587,77	33 100,00	33 807,00	34 212,00	36 600,00	40 150,00	35 150,00
Financie a rozpočet	2 637,00	2 652,00	3 600,00	2 650,00	2 950,00	3 600,00	3 600,00	3 700,00
Voľby	2 130,00	10 912,23	0,00	1 826,00	1 826,00	0,00	0,00	0,00
Verejný dlh - úroky	22 211,00	20 645,20	21 550,00	21 120,00	23 070,00	25 750,00	25 248,00	24 466,00
Ochrana pred požiarmi	4 167,00	4 099,09	4 100,00	4 800,00	4 800,00	4 100,00	4 100,00	4 400,00
Cestná doprava	70 320,00	53 647,32	40 300,00	36 300,00	56 300,00	50 500,00	44 800,00	45 200,00
Nakladanie s odpadmi	100 310,00	105 309,57	116 500,00	170 700,00	116 500,00	121 000,00	122 000,00	123 500,00
Verejná zeleň	4 347,00	5 839,25	6 000,00	8 300,00	8 500,00	9 000,00	9 000,00	9 000,00
Všeobec. prac. oblasť	2 738,00	18 949,75	12 926,00	20 092,00	37 338,00	17 300,00	18 260,00	5 160,00
Zásobovanie vodou	1 254,00	774,99	1 300,00	1 300,00	1 300,00	1 300,00	1 200,00	1 200,00
Verejná osvetlenie	29 520,00	30 225,96	33 000,00	33 000,00	33 000,00	36 000,00	33 500,00	33 000,00
Bývanie	7 456,00	5 295,53	4 000,00	9 000,00	12 000,00	11 500,00	3 000,00	3 100,00
Športové služby	19 766,00	21 233,84	21 300,00	23 300,00	23 625,00	21 300,00	16 800,00	17 100,00

Prameň: Interné materiály obce Čierne.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Položky	Skutočné plnenie za rok 2013	Skutočné plnenie za rok 2014	Rozpočet na rok 2015	Očakávaná skutočnosť za rok 2015	Úprava rozpočtu 2015	Rozpočet na rok 2016	Rozpočet na rok 2017	Rozpočet na rok 2018
Ost. kultúrne služby	6 252,00	14 400,66	7 150,00	13 124,00	9 807,00	10 150,00	9 850,00	10 050,00
Vysielacie služby	4 088,00	3 127,10	28 200,00	4 000,00	36 200,00	31 200,00	3 700,00	3 700,00
Náboženské služby	4 982,00	7 511,44	5 600,00	13 925,00	14 025,00	28 600,00	20 629,00	20 879,00
Knižnica	13 746,00	13 955,26	14 000,00	14 000,00	14 000,00	15 000,00	3 500,00	16 100,00
Predškolská výchova	341 138,00	406 203,65	425 855,00	423 157,00	462 291,00	454 762,00	459 349,00	459 256,00
Základné vzdelávanie	746 484,00	719 443,02	794 223,00	819 525,00	725 260,00	807 290,00	844 900,00	847 650,00
Sociálne zabezpečenie	11 709,00	9 180,87	9 053,00	9 784,00	9 053,00	11 353,00	7 550,00	8 000,00
Kapitálové výdavky	256 071,00	133 770,88	287 150,00	52 895,00	608 107,00	802 220,00	132 337,00	106 250,00
Finančné výdavky	181 828,00	77 369,32	77 636,00	81 136,00	81 386,00	103 136,00	102 807,00	103 256,00
Výdavky spolu	2 240 908,00	2 044 722,10	2 364 463,00	2 141 496,00	2 747 923,00	3 038 211,00	2 339 280,00	2 344 730,00
Hospodárenie obce	296 307,00	165 805,75	0,00	164 903,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Prameň: Interné materiály obce Čierne.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Rekapitulácia príjmovej a výdavkovej časti rozpočtu obce Čierne v €

Rekapitulácia	Skutočné plnenie za rok 2013	Skutočné plnenie za rok 2014	Rozpočet na rok 2015	Očakávaná skutočnosť za rok 2015	Úprava rozpočtu 2015	Rozpočet na rok 2016	Rozpočet na rok 2017	Rozpočet na rok 2018
Bežné príjmy	2 064 451,00	2 086 655,56	2 098 053,00	2 199 711,00	2 174 330,00	2 316 091,00	2 339 280,00	2 344 730,00
Kapitálové príjmy	29 768,00	48 603,97	16 360,00	45 150,00	43 995,00	179 830,00	0,00	0,00
Finančné príjmy	442 996,00	75 268,32	250 050,00	61 538,00	529 598,00	542 290,00	0,00	0,00
Príjmy spolu	2 537 215,00	2 210 527,85	2 364 463,00	2 306 399,00	2 747 923,00	3 038 211,00	2 339 280,00	2 344 730,00
Bežné výdavky	1 803 009,00	1 833 581,90	1 999 677,00	2 007 465,00	2 058 430,00	2 132 855,00	2 104 136,00	2 135 224,00
Kapitálové výdavky	256 071,00	133 770,88	287 150,00	52 895,00	608 107,00	802 220,00	132 337,00	106 250,00
Finančné výdavky	181 828,00	77 369,32	77 636,00	81 136,00	81 386,00	103 136,00	102 807,00	103 256,00
Výdavky spolu	2 240 908,00	2 044 722,10	2 364 463,00	2 141 496,00	2 747 923,00	3 038 211,00	2 339 280,00	2 344 730,00
Hospodárenie obce	296 307,00	165 805,75	0,00	164 903,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Prameň: Interné materiály obce Čierne.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.15.3 Územné plánovanie v obci Čierne

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia obce, určujú sa jeho zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno-historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorba krajiny obce v súlade s princípmi jej trvalo udržateľného rozvoja.

Územné plánovanie v obci Čierne utvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností na jej území s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenia jej trvalo udržateľného rozvoja, pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt.

Cieľom územného plánovania je prostredníctvom sústavného a komplexného riešenia priestorového usporiadania územia a funkčného využitia územia obce vytvárať predpoklady jej trvalo udržateľného rozvoja. Územným plánovaním sa vo verejnom záujme určuje hospodárne využitie zastavaného územia obce Čierne a chráni nezastavané územie. Orgány územného plánovania v obci Čierne tak premietajú konkrétne zámery do územia obce a koordinujú jej verejné záujmy.

Výsledkom územného plánovania obce Čierne je územný plán. Územný plán obce Čierne je podmienkou získania finančnej podpory na rozvojové procesy a poskytuje isté záruky pre investičné činnosti. Z dôvodov požiadavky efektívneho využitia zdrojov býva možnosť získania dotácií a grantov podmienená existenciou územného plánu a hlavne obsiahnutím daných zámerov v ňom.

Územný plán obce priťahuje súkromné investície, a teda aj vo vzťahu k potenciálnym investorom je spracovaný územný plán signálom, že to samospráva so svojím rozvojom „myslí vážne“. Navyše, investičný vstup do územia s jasne stanovenými pravidlami, ktoré môže garantovať len územný plán, sa spája s omnoho menším rizikom. Bez územného plánu je rozvoj obce nekonceptný a zložitý. Rozvoj územia bez územného plánu prakticky nie je možný, a to nielen v rámci regiónov, ale hlavne v mestách a vo väčších obciach, ktorým spracovanie územného plánu nariaďuje zákon. Nahrádzanie plánu územným rozhodovaním je administratívne náročné a už vôbec nemožno pri použití tohto postupu hovoriť o koncepčnom a efektívnom využívaní územia. Takto sa môže stať, že pozemky v atraktívnej polohe sa zlým rozhodnutím využijú na nevhodné účely a stavby, ktoré budú hyzdiť prostredie alebo brániť ďalšiemu rozvoju obce Čierne.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.15.4 Strategické plánovanie v obci Čierne

Strategické plánovanie je proces umožňujúci efektívne riadenie rozvoja všetkých prvkov hierarchického usporiadania spoločnosti - obec, kraj, štát, Európska únia. Smer ďalšieho rozvoja je pritom daný celkovou víziou, prioritami a konkrétnymi strednodobými i dlhodobými strategickými cieľmi. Strategický plán zjednodušene stanovuje ciele, termíny a prípadne cesty, ako tieto ciele dosiahnuť. Strategické plánovanie je potrebné všade, kde sa jedná o činnosti trvajúce dlhšiu dobu - teda nie o jednorazový výkon, a kde je s touto činnosťou spojený príjem a výdaj peňazí.

Medzi hlavné dokumenty strategického plánovania obce Čierne patrí predovšetkým Program odpadového hospodárstva. Program odpadového hospodárstva obce Čierne predstavuje strategický dokument v odpadovom hospodárstve obce na roky 2011 až 2015, ktorý bol vypracovaný v súlade s požiadavkami trvalo udržateľného rastu a rozvoja obce.

1.15.5 Zostavenie hospodárskeho výsledku obce Čierne

Obec Čierne, podobne ako každá iná obec, zúčtuje svoje hospodárenie, vrátane finančných vzťahov k štátnemu rozpočtu a k štátnym fondom po skončení každého rozpočtového roka. Prebytky hospodárenia obecného rozpočtu koncom roka neprepádajú a sú zdrojom tvorby mimorozpočtového hospodárenia peňažných fondov. Predovšetkým z rezervy rozpočtu alebo iných fondov sa vyrovná prípadný schodok rozpočtu obce.

Prostriedky z peňažných fondov obec zásadne využíva vždy prostredníctvom príjmov a výdavkov medzi fondmi navzájom a prípadov, keď prostriedky fondov slúžia iba na vyrovnanie časového nesúladu medzi príjmami a výdavkami v priebehu rozpočtového roka a na poskytnutie návratných finančných výpomocí.

Každá obec, aj obec Čierne, je povinná vytvárať rezervný fond vo výške určenej obecným zastupiteľstvom, minimálne však vo výške 10 % prebytku hospodárenia príslušného rozpočtového roka. Vedie sa na samostatnom bankovom účte a o jeho použití rozhoduje obecné zastupiteľstvo. Prebytok rozpočtu v sume 167 906,75 € zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, upravený o nevyčerpané prostriedky zo ŠR v sume 14 570,00 € navrhuje obec Čierne použiť na tvorbu rezervného fondu vo výške 144 538,07 € a tvorbu bytového fondu vo výške 6 697,68 €.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022**

Tabuľka 27 Výsledok hospodárenia obce Čierne

Účtovný rok	2012 (€)	2013 (€)	2014 (€)
Výsledok hospodárenia pred zdanením	407 230,64	166 912,63	233 469,40
Výsledok hospodárenia po zdanení	407 214,79	166 904,26	233 464,08

Prameň: <http://www.registeruz.sk/cruz-public/domain/accountingentity/list>.

Na základe vyššie uvedenej tabuľky môžeme vidieť, že obec Čierne dosiahla v roku 2012 kladný výsledok hospodárenia, a to 233 464,08 €. V roku 2013 dosiahla obce taktiež kladný výsledok hospodárenia, a to vo výške 166 904,26 €, podobne ako aj v roku 2012.

1.15.6 Majetok obce Čierne a jeho spravovanie

Úkony súvisiace s riadnym hospodárením s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce a s majetkom vo vlastníctve štátu prenechaného obci do užívania patria k ďalším zo základných úloh obce Čierne, ktoré patria do jej samostatnej pôsobnosti.

Majetok obce Čierne tvoria nehnuteľné veci a hnutelné veci vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávky a iné majetkové práva, ktoré sú vo vlastníctve obce podľa 138/1991 Z. z., alebo ktoré nadobudne obec do vlastníctva prechodom z majetku Slovenskej republiky na základe tohto zákona alebo osobitného predpisu, alebo vlastnou činnosťou.

Orgány obce a organizácie sú povinné hospodáriť s majetkom obce a majetkom v štátnom vlastníctve, ktorý bol obci zverený, v prospech rozvoja obce a jej občanov a ochrany a tvorby životného prostredia. Orgány obce a organizácie sú povinné majetok obce zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať. Sú povinné najmä udržiavať a užívať majetok, chrániť majetok pred poškodením, zničením, stratou alebo zneužitím; používať všetky právne prostriedky na ochranu majetku, vrátane včasného uplatňovania svojich práv alebo oprávnených záujmov pred príslušnými orgánmi a viesť majetok v predpísanej evidencii.

Obecná samospráva Čierne disponovala k 31. decembru 2014 s majetkom v celkovej hodnote 10 572 093,40 €. V prepočte na jedného obyvateľa predstavovala majetková sila obce v roku 2014 hodnotu 2 400,02 €. Majetková sila obce vyjadruje hodnotu majetku obce na obyvateľa, z ktorej sa dá posúdiť rozvojový potenciál územnej samosprávy viazaný na obecný majetok.

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022**

Tabuľka 28 Štruktúra a hodnota majetku obce Čierne

Kategória majetku	2012	2013	2014
Neobežný majetok spolu	7 906 199,87	7 915 130,91	7 833 448,39
Dlhodobý hmotný majetok celkom	7 154 000,69	7 162 931,73	7 072 765,21
Z toho			
Pozemky	1 133 619,25	7 162 931,73	7 072 765,21
Stavby	5 397 617,85	5 391 990,71	5 511 360,27
Samostatné hnuteľné veci a súbory hnuteľ. vecí	36 457,56	26 656,05	35 849,28
Dopravné prostriedky	75 594,62	53 969,03	32 360,03
Drobný dlhodobý hmotný majetok	0,00	0,00	0,00
Obstaranie dlhodobého hmotného majetku	510 711,41	528 781,44	365 314,24
Dlhodobý finančný majetok	746 343,53	746 343,53	746 343,53
Obežný majetok	2 774 151,53	2 655 815,07	2 735 511,90
Majetok spolu (€)	10 683 301,06	10 573 625,84	10 572 093,40
Majetková sila obce na jedného obyvateľa (€)	2 422,52	2 403,64	2 400,02

Prameň: Interné materiály obce Čierne.

Dlhodobý hmotný majetok obce Čierne mal v roku 2014 celkovú hodnotu 7 833 448,39 €, čo z celkového majetku obce predstavuje 74,10 %. Pozemky z tejto položky dlhodobého hmotného majetku tvorili 66,90 %, nakoľko ich hodnota bola vo výške 7 072 765,21 €. Druhou, percentuálne s najvyšším zastúpením bola v roku 2014 položka stavby, ktorej celková hodnota predstavovala 5 511 360,27 €. Dlhodobý finančný majetok obce Čierne predstavoval v roku 2014 hodnotu vo výške 746 343,53 €.

Obežný majetok, ktorý zahŕňa zásoby, zúčtovanie medzi subjektmi verejnej správy, dlhodobé pohľadávky, krátkodobé pohľadávky, finančné účty, poskytnuté návratné finančné výpomoci krátkodobé a poskytnuté návratné finančné výpomoci dlhodobé mal v roku 2014 v obci hodnotu 2 735 511,90 € s percentuálnym zastúpením 25,87 % z celkovej hodnoty majetku. Majetková sila obce Čierne predstavovala v roku 2014 v prepočte na jedného obyvateľa hodnotu vo výške 2 400,02 €, čo v porovnaní s rokom 2013 predstavuje pokles o 0,15 % , nakoľko majetková sila v tomto roku bola vo výške 2 403,64 €.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.16 Analýza vonkajšieho prostredia Slovenskej republiky

Pri analýze vonkajších faktorov je dôležité zohľadniť vplyv STEP faktorov v oblasti sociálnej, technologickej, ekonomickej a politickej. Ide o problémy na celoštátnej a nadnárodnej úrovni, ktoré majú vplyv na miestny rozvoj. Jednotlivé faktory sa vzájomne ovplyvňujú a nemožno ich posudzovať oddelene. Celá spoločnosť prechádza neustále zmenami, ktoré sa dotýkajú všetkých oblastí spoločenského a ekonomického života a pri plánovaní rozvoja obce a blízkeho regiónu ich treba zohľadniť.

Sociologické faktory

Na vývoj spoločnosti majú v súčasnosti najväčší vplyv:

- demografické zmeny - znižovanie celkového počtu obyvateľov, znižovanie počtu detí a zvyšovanie počtu seniorov, zvyšovanie priemerného veku obyvateľov, odchod obyvateľov v produktívnom veku za prácou do zahraničia;
- zmeny v životnom štýle - rýchle životné tempo, viac stresu a menej pohybových aktivít, konzumný spôsob života, nárast kriminality a drogových závislostí, zhoršujúci sa zdravotný, fyzický a psychický stav obyvateľov, množstvo informácií, vplyv techniky a médií;
- oslabovanie tradičných ľudových hodnôt - zhoršovanie medziľudských vzťahov a komunikácie, peniaze ako meradlo hodnôt, kríza rodiny, zvyšovanie počtu rozvodov a detí narodených mimo manželstva, na druhej strane sa mierne posilňujú skupiny oživujúce tradície a tradičné hodnoty (tradičné kuchyne, bývanie v ekodomoch, separovanie odpadu);

Technologické faktory

Rýchle tempo inovácií v technológiách, najmä informačných, v podstate zvyšuje kvalitu a produktivitu výroby, umožňuje ľahší prístup k zdrojom a službám, zlepšujú sa formy spolupráce na diaľku. Z technologického hľadiska došlo k výraznému zlepšeniu kvality zariadení a objektov. S tým súvisí nárast financií na ich získanie, údržbu a prevádzku.

Postupná informatizácia spoločnosti spôsobuje, že informácie z akejkoľvek oblasti sú šírené a dostupné prostredníctvom elementárnych technológií (televízia, rozhlas a pod.), ale aj vyspelejšími spôsobmi (počítačová technika, telefóny, mobilný internet, prehrávače, tablety).

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Ekonomické faktory

Až do roku 2008 sme zaznamenali pozitívny makroekonomický vývoj a rast životnej úrovne v SR. V posledných rokoch na Slovensku ako aj v celej Európe a inde vo svete prepukla hospodárska kríza. týka sa oblasti výroby, dopravy, obchodu, finančného kapitálu a spotreby. Obdobie krízy nepriaznivo vplýva na podnikanie, verejný a neziskový sektor, ako aj samotných obyvateľov. Rozpočty samospráv sú zasiahnuté hospodárskou krízou v podobe nižších príjmov z podielových daní.

Sociálno-ekonomické podmienky najmä mladých ľudí s rodinami a dôchodcov spôsobujú obmedzenia výdavkov na základné potreby. Z ročných výdavkov slovenských domácností v roku 2011 tvorili 50 % výdavky na potraviny, bývanie a dopravu (potraviny a nealkoholické nápoje 22 %, bývanie, voda, elektrická energia, plyn a iné paliva 20 %, doprava 8 %.). Na druhej strane na rekreáciu a kultúru Slováci mínajú oba 7 %, na zdravie 3 % a na vzdelanie menej ako 1 % z celkových výdavkov domácnosti. Socioekonomická situácia niektorých skupín obyvateľov je taká nepriaznivá, že sú odkázaní na pomoc štátu a obce.

1.17 Analýza vonkajšieho prostredia Žilinského samosprávneho kraja

Poloha, rozloha a geografické podmienky

Žilinský kraj sa rozkladá v severozápadnej časti Slovenska. Rozlohou 6 808 km² zaberá 13,9 % rozlohy štátu a je tretím najväčším krajom Slovenskej republiky. Severozápadná hranica je súčasne štátnou hranicou s Českou republikou a na severe hraničí s Poľskom. Kraj má spoločné hranice s tromi ďalšími krajmi Slovenska - Trenčianskym, Banskobystrickým a Prešovským. Žilinský kraj zahŕňa päť prirodzených historických regiónov Horné Považie, Kysuce, Liptov, Orava a Turiec.

Podľa územno-správneho usporiadania v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z. z. sa Žilinský kraj člení na 11 okresov: Bytča, Čadca, Dolný Kubín, Kysucké Nové Mesto, Liptovský Mikuláš, Martin, Námestovo, Ružomberok, Turčianske Teplice, Tvrdošín a Žilina. V kraji je 315 obcí, z toho 18 so štatútom mesta. Najmenším okresom s rozlohou 174 km² v rámci kraja je okres Kysucké Nové Mesto, ktorý zaberá 2,6 % z celkovej rozlohy kraja. Rozlohou najväčší je okres Liptovský Mikuláš, na ktorý pripadá 19,7 %.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Územie Žilinského kraja sa vyznačuje rôznorodosťou krajinnej štruktúry. Od údolných nív vodných tokov (Váh, Kysuca, Turiec a Orava), cez poľnohospodársku a lesnú krajinu až po vysokohorskú krajinu hrebeňových pásiem pohorí Západných Tatier, Nízkych Tatier, Chočských vrchov, Veľkej Fatry, Malej Fatry, Javorníkov a Strážovských vrchov. Najvyšším vrchom v kraji je Bystrá - 2 248 m n. m. (v okrese Liptovský Mikuláš). Ide prevažne o hornatú krajinu s nízkym podielom ornej pôdy, ktorá má atraktívne prírodné prostredie, mimoriadne vhodné na rozvoj turistiky, vodných a zimných športov. Na území kraja sa nachádzajú 4 národné parky, 3 chránené krajinné oblasti, 57 národných prírodných rezervácií, 39 prírodných rezervácií, 40 prírodných pamiatok, 18 národných prírodných pamiatok a 17 chránených areálov.

Žilinský kraj má mierne teplé až chladné vlhké podnebie s najnižšími teplotami na Slovensku nameranými v Oravskej Lesnej. Hlavným tokom v kraji je Váh, ktorý vzniká sútokom Čierneho a Bieleho Váhu v Kráľovej Lehote. Malé prietoky Váhu sú významne nadlepšované najmä najväčšími zásobnými nádržami Liptovskou Marou a Oravskou priehradou. Riečnu sieť popri Váhu tvoria Orava, Kysuca, Turiec, Rajčianka, Revúca, Belá, Varínka. Z nerastných surovín je územie kraja bohaté na ložiská stavebného kameňa, zásoby štrkopieskov a pieskov. V oblasti Malej Fatry sa ťažia vápence ako surovina na výrobu cementu a vápna. V oblasti Hornej Oravy sú ložiská rašeliny a zásoby drevnej hmoty.

Demografické východiská Žilinského samosprávneho kraja - ŽSK

Počtom 696 836 obyvateľov k 31. 12. 2014 patrí Žilinský kraj na tretie miesto v rámci krajov SR a jeho podiel na celkovom počte obyvateľov predstavuje 12,7 %. Hustotou osídlenia 101,4 obyvateľov na km² sa kraj radí na šieste miesto v medzi krajskom porovnaní. Najhustejšie osídleným okresom je Kysucké Nové Mesto s priemerom 191,4 obyvateľov na km² pred Žilinou 190,9 obyvateľov na km². Najmenej obyvateľov na km² 41,3 žije v okrese Turčianske Teplice.

Demografický vývoj v Žilinskom kraji charakterizuje postupné spomaľovanie reprodukcie obyvateľstva. Znižovanie pôrodnosti sa podpisuje pod znižujúce sa prirodzené prírastky obyvateľstva. Pozitívne možno hodnotiť skutočnosť, že v okrese Námestovo sa dosahuje tretí najvyšší počet narodených na 1 000 obyvateľov v rámci všetkých okresov Slovenska. Zmeny vekovej štruktúry, a to najmä znižovanie podielu detskej zložky upozorňujú na proces demografického starnutia obyvateľov kraja. V roku 2014 pokračovalo znižovanie podielu detskej zložky, od roku 2003 o 3,3 percentuálneho bodu na 15,7 %.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Podiel obyvateľov v produktívnom veku (15 - 64) predstavuje 71,5 %. V období rokov 2003 - 2014 sa početnosť tejto skupiny obyvateľov zvýšila o 8 030 (o 1,5 %), čo je spôsobené tým, že do produktívneho veku prichádzajú ešte stále počtom silnejšie generácie, ako sú generácie odchádzajúce do veku poproduktívneho.

K zmenám dochádza i u obyvateľstva v poproduktívnom veku (65+). Ide o trend mierneho rastu, ktorý sa pri nezmenených úmrtnostných pomeroch bude zrýchľovať, pretože sa do tejto skupiny postupne začnú presúvať silné povojnové generácie. V roku 2014 tvorila táto veková skupina 12,8 %.

V Žilinskom kraji je absolútna prevaha obyvateľov slovenskej národnosti, ku ktorej sa prihlásilo 644 728 obyvateľov, čo tvorilo 93,4 % obyvateľstva kraja. Z iných národností žilo v kraji najviac obyvateľov českej, moravskej a sliezskej národnosti spolu 5 284 s podielom 0,8 %. K rómskej národnosti sa prihlásilo 2 216 obyvateľov s 0,3 % podielom.

Politické faktory vplyvajúce na rozvoj Žilinského samosprávneho kraja - ŽSK

Z medzinárodného hľadiska možno považovať za najvýznamnejšie politické faktory poslednej dekády najmä vstup SR do NATO (29. marca 2004), EU (1. mája 2004) a Schengenského priestoru (21. decembra 2007), zavedenie eura (1. januára 2009), globalizáciu ekonomiky a životného štýlu. V oblasti vnímania politiky v SR je možné pozorovať nízku dôveryhodnosť najmä v oblasti justície, korupčného správania verejnej správy, najmä štátnej správy a čerpania euro fondov.

Na dopady ekonomickej krízy v rámci EU sú prijímané politické rozhodnutia najmä na úrovni EÚ a slovenskej vlády. Dôraz sa kladie na znižovanie verejných výdavkov a zvyšovanie príjmov do štátneho rozpočtu, čo negatívne ovplyvňuje podnikanie i aktivity samospráv. Kvalitný výkon prenesených kompetencií zo štátu na samosprávy, najmä v oblasti školstva a sociálnych služieb je obmedzený znižovaním normatívov, a tým aj finančnými možnosťami na rozvoj týchto oblastí.

V tomto prostredí sa aj miestnej samospráve ťažko získava dôveryhodnosť občanov - musí na to vynaložiť veľa úsilia. Svoju dôveryhodnosť môže samospráva zvyšovať výkonmi, realizovanými aktivitami, ale aj obojstrannou komunikáciou s občanmi a inštitúciami. Miestna samospráva na to má nástroje a v rámci učiacej sa spoločnosti aj dostatok príkladov, odborných zdrojov i odborníkov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Organizačná a odvetvová štruktúra hospodárstva ŽSK

Slovenská republika a taktiež aj Žilinský kraj je priemyselným regiónom s vyspelým stavebníctvom a perspektívne sa rozvíjajúcimi službami vrátane služieb v oblasti informácií a komunikácie. Južné časti SR majú viac rozvinuté poľnohospodárstvo.

Z hľadiska štruktúry priemyslu Žilinského kraja majú významné zastúpenie automobilový priemysel, strojársky priemysel, spracovanie kovov, ako aj produkcia dreva, celulózy, papiera a príbuzných produktov. Rastu významu automobilového priemyslu pomohli významné investície nadnárodných koncernov v kraji, drevospracujúci priemysel zas ťaží z prírodného bohatstva v kraji. Významné sú aj sektory elektrotechniky, telekomunikácií, informačných technológií a informatiky, ktoré sa zas môžu oprieť o pomerne dobre vyvinuté prostredie výskumu a vývoja a tiež o tradíciu elektrotechnického priemyslu. Tieto priemyselné odvetvia patria medzi najdôležitejšie aj na celoštátnej úrovni.

Stavebníctvo ako sektor prechádza v SR v ostatných rokoch obdobím útlmu. Stavebný „boom“ zaznamenalo celé Slovensko najmä po vstupe SR do EÚ, kedy na Slovensko prišlo množstvo investorov a svoje predajné siete si tu budovali zahraničné obchodné reťazce. Dopady hospodárskej krízy sa naplno prejavili už na konci roku 2008.

Žilinský kraj vykazuje v porovnaní s priemerom Slovenska nadpriemerné výkony v stavebnej produkcii, o to dôležitejšie pre tento kraj je, aby toto odvetvie získalo čo najviac impulzov pre svoju stabilizáciu a rast.

Hrubý domáci produkt SR v roku 2011 činil 68 974 mil. EUR. Podiel Žilinského kraja na jeho tvorbe v rámci SR činil 11,03 %, čo bolo 7 605 mil. EUR v bežných cenách. Tým sa Žilinský kraj z hľadiska výkonnosti regiónov zaradil na piate miesto po Bratislavskom kraji, Trnavskom kraji, Nitrianskom kraji a Košickom kraji.

Otvorenie sa globálnemu trhu, ekonomické reformy a vstup do eurozóny majú za následok, že na Slovensko vrátane Žilinského kraja prichádzajú zahraničné investície. Celkový stav PZI v SR dosiahol k 31. decembru 2012 hodnotu 42,3 mld. EUR. V rokoch 2003 - 2012 bol takmer konštantný nárast PZI. Dočasne ho utlmila iba svetová hospodárska kríza, ktorá zasiahla aj citlivú slovenskú ekonomiku.

Životnú úroveň obyvateľov Žilinského kraja je možné porovnať s ostatnými slovenskými regiónmi aj prostredníctvom štatistických ukazovateľov definujúcich čisté príjmy a výdavky domácností v prepočte na osobu a mesiac.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Pokiaľ ide o príjmy domácností v roku 2012 (najaktuálnejšie údaje) je možné obyvateľov Žilinského kraja s čistým príjmom na úrovni 367,01 EUR prirovnať k celoslovenskému priemeru (366,34 EUR), pričom vyšší čistý príjem vykázali Bratislavský kraj, Trnavský kraj a Trenčiansky kraj. Ostatné kraje vykazujú nižší príjem.

Pri porovnaní vývoja čistých príjmov domácností v Žilinskom kraji s priemerom SR v rokoch 2004 - 2012 je možné konštatovať pozitívny trend, keď sa domácnosti v tomto kraji z hľadiska tohto ukazovateľa dokázali dostať z 97,4 % priemeru SR v roku 2004 na 100,2 % priemeru SR v roku 2012.

Pri porovnaní vývoja miery rizika chudoby v Žilinskom kraji s celoslovenským priemerom v rokoch 2005 - 2012, možno konštatovať relatívne podobný vývoj. Kým do roku 2007 dochádzalo k poklesu miery rizika chudoby, čo súviselo s rozvojom zamestnanosti spôsobenom daňovými reformami, integráciou SR na vnútorný trh Európskej únie a príchodom zahraničných investorov, v druhej polovici sledovaného obdobia, najmä z dôvodu dopadov celosvetovej hospodárskej krízy dochádza k nárastu u tohto ukazovateľa a k návratu k hodnotám z polovice prvej dekády tohto tisícročia.

Ekonomické a sociálne špecifiká Žilinského samosprávneho kraja - ŽSK

Kraj patrí medzi významné hospodárske regióny s rozvinutým priemyslom. Má 48,8 % ekonomicky aktívnych obyvateľov a miera ekonomickej aktivity dosahuje 58 %. V rámci podnikateľských aktivít malo ku koncu roka 2014 v Žilinskom kraji sídlo 9,6 % zo všetkých ziskových organizácií na Slovensku a 14,9 % z celkového počtu fyzických osôb.

V roku 2014 pracovalo v kraji 12,8 % zamestnaných osôb z ich celkového počtu v SR a medziročne sa ich počet zvýšil o 2,8 %. Priemerná nominálna mesačná mzda dosiahla 732 Eur a za celoslovenským priemerom zaostala o 11,2 %.

Žilinský kraj v hodnotení ekonomického postavenia z hľadiska tvorby HDP patrí k stredne výkonným regiónom Slovenska. Tvorba hrubého domáceho produktu v období rokov 2001 až 2011 mala stúpajúci trend okrem roku 2009, kedy bol zaznamenaný medziročný pokles. V roku 2001 regionálny hrubý domáci produkt dosiahol hodnotu 3 607 miliónov Eur, v roku 2011 bol 7 605 miliónov Eur v bežných cenách. Objem v kraji vytvoreného HDP predstavuje 11 % podiel na vytvorenom HDP v SR. V prepočte na obyvateľa regionálny HDP v Žilinskom kraji dosiahol 11 040 Eur v bežných cenách, čo predstavuje 86,4 % úrovne HDP na obyvateľa v SR.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Priemysel prispieva významnou mierou k hospodárskemu rastu, zamestnanosti a výkonnosti regiónu. Dôležitým ukazovateľom úrovne priemyselnej výroby sú tržby za vlastné výkony a tovar. V priemyselných subjektoch Žilinského kraja dosiahli v roku 2014 tržby za vlastné výkony a tovar v podnikoch s 20 a viac zamestnancami 11 757,4 mil. Eur. Podiel kraja (15,6 %) na celoslovenskom objeme tržieb v priemysle bol druhý v poradí, po krajoch Bratislavskom (36,5 %). Z územného hľadiska rozhodujúcu časť tržieb v kraji vyprodukovali podniky v okrese Žilina (70,1 %). Podľa ekonomických činností najväčší podiel 56,2 % na hrubom obrate v kraji tvorila výroba motorových vozidiel.

Podniky s počtom 20 zamestnancov a viac zamestnávali v Žilinskom kraji v roku 2013 spolu 150 408 zamestnancov, čo v rámci SR znamenalo 11,5 % podiel. V dekáde 2004 - 2013 sa počet pracovných miest v nich zvýšil o 3 608, čím sa Žilinský kraj zaradil medzi päť slovenských regiónov, ktoré si v tomto období dokázali udržať rastúci trend v tvorbe pracovných miest (Bratislavský kraj, Nitriansky kraj, Trnavský kraj, Košický kraj).

V prvých štyroch rokoch sledovaného desaťročia dochádza na Slovensku k nárastu pracovných miest z dôvodu pričlenenia SR na vnútorný trh EÚ v čase hospodárskej konjunktúry. Všetky slovenské regióny s výnimkou Bratislavského kraja zaznamenali pokles zamestnanosti medzi rokmi 2008 - 2009 z dôvodu nástupu hospodárskej krízy. Postupný nárast zamestnanosti je možné sledovať už od roku 2010, je ale opatrný. V roku 2013 došlo opäť k jej poklesu, ktorý sa prejavil vo všetkých regiónoch s výnimkou Bratislavského kraja, Žilinského kraja a Nitrianskeho kraja.

Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu sa podieľala 11,9 %, výroba strojov a zariadení inde neklasifikovaných 7,1 % a výroba papiera a papierových výrobkov 6,6 %. V Žilinskom kraji má silnú pozíciu stavebníctvo. Stavebné subjekty sídlia v Žilinskom kraji realizovali v roku 2014 tržby za vlastné výkony a tovar v objeme 1 193 mil. Eur. Žilinský kraj s podielom 16,4 % bol druhý v poradí za krajom Bratislavským (29,1 %).

Žilinský kraj má veľmi dobrú dopravnú polohu v rámci Slovenska na dôležitých medzinárodných a vnútroštátnych komunikáciách. Prechádza ním hlavný cestný ťah z Českej republiky na Ukrajinu i cestné ťahy z Bratislavy a Šiah smerom do Poľska. Ku koncu roka 2014 bolo v kraji 67 km diaľničných úsekov a ďalšie sú vo výstavbe.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Organizácia železničnej dopravy predurčuje Žilinský kraj za miesto napojenia železničnej siete Slovenska na celoeurópsky systém. Prepojenie je zabezpečené hlavnou traťou Bratislava - Košice, ktorá prechádza cez Žilinu a traťami zo susedného Poľska a Českej republiky, ktoré prechádzajú Čadcou smerom na Žilinu. Tým sa Žilina stáva dôležitým dopravným uzlom ako regiónu tak Slovenska. Regionálny charakter majú železnice Žilina - Rajec, Čadca - Makov na Kysuciach a Kľačany - Trstená na Orave. Centrálnym uzlom je Žilina s novou zriaďovacou stanicou Teplička nad Váhom. Medzinárodná letecká doprava je lokalizovaná 10 km od centra regiónu v obci Dolný Hričov.

Školstvo reprezentuje sieť školských zariadení. V kraji pôsobilo v roku 2014 341 materských škôl, 262 základných škôl, 30 gymnázií, 2 konzervatória, 62 stredných odborných škôl. V krajskom meste má sídlo Žilinská univerzita, v Martine sídli Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského Bratislava, v Ružomberku Katolícka univerzita a v Liptovskom Mikuláši Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika.

Vývoj nezamestnanosti Žilinského samosprávneho kraja - ŽSK

Žilinský samosprávny kraj počas sledovaného obdobia viac menej kopíroval celoslovenský vývoj, pričom jeho výsledok bol vždy o cca 2,0 % lepší v porovnaní s celoslovenským priemerom, ku ktorému sa viac priblížil v roku 2013. Obdobný vývoj možno sledovať u Nitrianskeho kraja. Pokiaľ ide o porovnanie miery evidovanej nezamestnanosti mužov a žien v Žilinskom kraji s priemerom SR, možno skonštatovať, že v oboch prípadoch je tento indikátor vyšší u žien než u mužov. Rozdiel medzi mierou evidovanej nezamestnanosti medzi Žilinským krajom a priemerom SR je dosahovaný najmä vďaka výsledku u mužov, keďže v sledovanej dekáde bola miera evidovanej nezamestnanosti mužov v Žilinskom kraji nižšia voči SR v priemere o 2,2 %.

Rozdiel medzi SR a Žilinským krajom u tohto indikátora v prípade žien činil v sledovanej dekáde v priemere 1,4 %. V roku 2013 činila miera evidovanej nezamestnanosti žien v SR 14,5 % a v Žilinskom kraji 13,62 %. U mužov je v prípade SR tento údaj na úrovni 12,69 % a v prípade Žilinského kraja na úrovni 11,69 %.

Vývoj nezamestnanosti v Slovenskej republike aj v Žilinskom kraji v dekáde 2004 - 2013 je možné rozdeliť do dvoch časových úsekov. V prvej polovici tejto dekády do roku 2008 nezamestnanosť klesala. Súviselo to s celkovou konjunktúrou hospodárstva v Európe, na ktorej vnútorný trh vstúpila v roku 2004 aj Slovenská republika.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Príchod zahraničných investorov, štrukturálne reformy v krajine a ambícia vstúpiť v čo najskoršom termíne do eurozóny tomuto vývoju tiež napomáhali. Príchod hospodárskej krízy v druhej polovici roku 2008 sa prudko prejavil na náraste nezamestnanosti už v nasledujúcom roku. Hoci sa trend nárastu miery evidovanej nezamestnanosti (vypočítanej ako pomer disponibilných evidovaných uchádzačov o zamestnanie z ekonomicky aktívneho obyvateľstva) v nasledujúcich rokoch postupne utlmil, až v roku 2013 dochádza k jej postupnému poklesu. V rámci SR poklesla evidovaná nezamestnanosť zo 14,44 % v roku 2012 na 13,5 % v roku 2013, pričom stav disponibilných uchádzačov o zamestnanie v decembri 2013 dosiahol 364 225 osôb.

V rámci Žilinského kraja tento pokles bol miernejší, a to z 12,79 % v roku 2012 na 12,51 % v roku 2013. Výraznejší pokles evidovanej nezamestnanosti pritom zaznamenali menej rozvinuté regióny na východe Slovenska, naopak miera evidovanej nezamestnanosti naďalej rástla v Bratislavskom kraji, ako jedinom slovenskom regióne, a to z 5,72 % v roku 2012 na 6,17 % v roku 2013, čo je ale stále hlboko pod celoslovenským priemerom.

Regiónom s najvyššou mierou evidovanej nezamestnanosti je aktuálne Prešovský kraj (19,35 %), ku ktorému má najbližšie Banskobystrický kraj (18,26 %).

Konkurenčné prostredie v rámci ŽSK

Čo sa týka občanov, samospráva mesta Žilina realizuje projekty a aktivity ktoré prispievajú k zlepšovaniu kvality života obyvateľov. Sú to najmä aktivity v oblasti: školstva, kultúry a športu, sociálnych vecí, bývania a občianskej vybavenosti, cestovného ruchu, dopravnej a technickej infraštruktúry a životného prostredia.

Počet obyvateľov Žiliny v posledných rokoch mierne stúpa, čo je trendom aj v okolitých mestách. V Žiline sa realizuje výstavba nových bytov. Žilina sa považuje za mesto príjemne pre život, s akčnou samosprávou, s potenciálom na zvyšovanie počtu obyvateľov. Z hľadiska návštevníkov sa mesto Žilina snaží propagovať Žilinu ako miesto, kde si návštevník môže vyskladať svoje zážitky.

Mesto Žilina ako iniciujúci subjekt spolu s obcami Terchová, Belá, Stará Bystrica, Porúbka, Lietava, Teplička nad Váhom, Gbeľany, Radôstka a 16 podnikateľskými subjektmi zavŕšili v roku 2012 založenie oblastnej organizácie cestovného ruchu s názvom Malá Fatra.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

V konkurenčnom prostredí v oblasti cestovného ruchu je Žilina mesto s menšími možnosťami na prilákanie turistov na dlhší pobyt, ale v spolupráci s okolitými mestami a obcami, v rámci oblastnej organizácie cestovného ruchu, prípadne v ďalších partnerstvách sa môže stať významnou zastávkou v rámci regiónu.

Pôsobí tu však regionálna, slovenská i celoeurópska konkurencia v poznávacom, ako aj v letnom i zimnom pobytovom cestovnom ruchu, či už v poznávaní histórie, návštev hradov a zámkov, wellnesu, letného kúpania, zimných športov i agroturistiky. Pre miestnych aktérov v cestovnom ruchu to znamená intenzívne sa zaoberať skvalitňovaním ponuky služieb, tvorbou a propagáciou regionálnych produktov na vhodne zvolených trhoch, hľadaním špecifík.

Konkurenčne prostredie v oblasti vytvárania možností pre príchod investorov môžeme v meste Žilina považovať za vyhovujúce, keďže v posledných rokoch sa tu usadilo viacero výrobných i obchodných firiem. Investori prinášajú zamestnanosť pre miestnych obyvateľov, ako aj nové služby, ktoré znamenajú väčší vyber, viac možností pre spotrebiteľov a konkurenčne prostredie pre existujúcich poskytovateľov, ktoré tak pôsobí na znižovanie cien a zvyšovanie kvality.

2. SWOT analýza obce Čierne

Dopravná a technická infraštruktúra, životné prostredie

Silné stránky obce Čierne	Slabé stránky obce Čierne
<ul style="list-style-type: none"> - veľmi dobré prírodné podmienky - príjemné a priaznivé životné a prírodné podmienky - Chránená krajinná oblasť Kysuce - čisté ovzdušie, prírodné bohatstvo s lesmi a pasienkami - veľké plochy lesov vhodných na rekreáciu - vysoká hustota vzácnych prírodných úkazov - separovaný zber odpadu všetkých druhov - zabezpečený systém odvozu a likvidácie TKO, koordinácia pri narábaní a likvidácii domového odpadu - kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO - kompletná plynofikácia obce Čierne - veľmi dobré dopravné, cestné spojenie obce a jej napojenie na nadradenú - aj medzinárodnú - cestnú a železničnú sieť - prítomnosť autobusovej a železničnej dopravy na území obce - rýchla dostupnosť hlavnej cestnej dopravnej tepny - vybudovaná sieť na rozvod elektrickej energie - dobré zásobovanie obyvateľov obce pitnou vodou - vybudovaná kanalizačná sieť, existencia ČOV - existencia verejného osvetlenia, digitálna telekomunikačná sieť - zrekonštruovaný a modernizovaný obecný rozhlas - časti obce monitorované kamerovým systémom - relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia - široká sieť pamäťových a fondových inštitúcií - dostupnými, rozsiahlymi a hodnotovými zdrojmi pre kvalitný digitálny obsah a e-služby 	<ul style="list-style-type: none"> - slabá uvedomelosť obyvateľstva o potrebe chrániť si svoje prírodné zdroje a územie - nedostatočne spracované koncepcie ochrany prírodného a životného prostredia - intenzívna cestná doprava cez obec Čierne - osobná, nákladná ... - narastanie individuálnej automobilovej a motocyklovej dopravy - absencia obecného kompostoviska či zberného dvora pre separovaný zber - nedostatok technických kapacít zberu, dopravy, triedenia, zhodnocovania a likvidácie odpadov - kyslé dažde znehodnocujúce lesné porasty na území obce Čierne - zlý technický stav miestnych komunikácií vplyvom poveternostných podmienok - nevyhovujúci technický a kvalitatívny stav dopravnej infraštruktúry - prítomnosť medzinárodnej cesty s nadmernou produkciou exhalátov a v zimných mesiacoch aj prachu z posypových materiálov - intenzívna doprava na štátnej ceste II/487 v intraviláne obce (bariérový efekt, ohrozenie bezpečnosti chodcov) - nedostatočná plocha a úroveň stavu verejnej zelene na území obce - nelegálne drobné skládky odpadov na území obce - nedostatok parkovacích miest na území obce - nevyhovujúci stav verejného osvetlenia v niektorých jej miestnych lokalitách - nedokončené odkanalizovanie jednotlivých častí obce - absencia integrovaných dopravných systémov, nedostatočne rozvinutý integrovaný dopravný systém - potrebná rekonštrukcia elektrických sietí na území obce Čierne

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

- postupné zavádzanie služby e-governmentu a elektronizácia služieb v obci
- hustota existujúcej infraštruktúry cestnej dopravy
- pokrytie signálom mobilných operátorov
- obnoviteľné zdroje energie (geotermálna energia, energia biomasy ....)
- dodržiavanie noriem EÚ v oblasti produkcie znečisťujúcich látok v priemysle

- nevyhovujúci stav korýt miestnych tokov
- nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry
- nízka výkonnosť a efektívnosť e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou, nízke konkurenčné prostredie v tejto oblasti
- nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a šandardizácie dokumentov vo verejnej správe
- nízka vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry
- nedostupný kvalitný digitálny obsah
- fyzicky nedostupný internet na území s nízkou hustotou osídlenia, alebo málo atraktívny pre jeho používateľov
- pomaly zavádzane základné služby e-governmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby
- pomaly rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia
- nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti životného prostredia
- nedostatočná informovanosť obyvateľov obce o stave životného prostredia
- nadmerné využívanie umelých hnojív najmä v oblasti poľnohospodárstva
- absencia oddychových zón pre obyvateľov obce v niektorých jej lokalitách

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Príležitosti obce Čierne	Ohrozenia obce Čierne
<ul style="list-style-type: none"> - platná legislatíva podporujúca činnosť v oblasti ochrany prírodného prostredia a uplatňovania energeticky nenáročných, ekologicky čistých technológií a využívanie obnoviteľných energií - fungujúce dotačné a grantové systémy podporujúce aktivity v danej oblasti - zavedenie moderných informačných a komunikačných technológií - vytváranie pozitívneho vzťahu k ochrane prírody a krajiny najmä u detí a mládeže na území obce Čierne - riešenie spôsobu centrálného vykurovania bytov na území obce, riešenie spôsobu ich zateplenia - zveľadenie jednotlivých lokalít na území obce Čierne - rozšírenie zelene na území obce - skultúrne brehy rieky a potokov, odstránenie kríkov, tráv, odpadkov ... - rekonštrukcia a modernizácia cestných komunikácií s potrebnými parkovacími plochami v jednotlivých miestnych častiach obce Čierne - zlepšenie údržby ciest a chodníkov v zimnom období - zo strany obecnej samosprávy venovať zvýšenú pozornosť dopravnej situácii, dodržiavaniu zóny 50 km/hod, paralyzovať bezohľadnú a nebezpečnú jazdu vodičov motorových vozidiel, hlavne motorkárov - zlepšenie dopravnej dostupnosti v oblasti železničnej dopravy - dostupnosť bankomatu na území obce Čierne - modernizácia zastávok SAD - rekonštrukcia a modernizácia mostov a lávok - doriešenie parkovacích plôch pred bytovkami - zlepšenie starostlivosti o trávnaté plochy na území obce - zriadenie oddychových zón pre matky s deťmi, resp. pre dôchodcov - vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení, - rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok financií zo strany štátu obecnej samospráve Čierne - často a nekoncepčne sa mení legislatíva - netransparentné narábanie s financiami zo štátu a grantov pri ich rozdeľovaní a pri prerozdeľovaní do jednotlivých regiónov pre oblasť dopravnej a technickej infraštruktúry a životného prostredia - často krát nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov - nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk - malá miera podpory obecných samospráv zo strany štátu - zhoršujúci sa stav miestnych stavieb a komunikácií na území obce - absencia chodníkov popri miestnych cestných komunikáciách - znižovanie konkurencieschopnosti železničnej dopravy - pokles rozsahu prepravy na železnici a zvyšovanie negatívnych účinkov dopravy na životné prostredie - zvyšujúce sa náklady na údržbu cestnej infraštruktúry na území obce - oneskorená výstavba a modernizácia cestnej infraštruktúry - znižovanie dopravnej dostupnosti a s tým spojené znižovanie atraktívnosti územia danej obce pre investorov (domácich, prípadne aj zahraničných) - zvyšujúca sa nehodovosť na cestách z dôvodu prekračovania prípustnej intenzity - zhoršenie dopravnej obsluhy - spomalenie hospodárskeho rastu obce Čierne - narastanie environmentálneho zaťaženia na území obce - trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu - zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností obce vo vzťahu k externému ako aj internému prostrediu - zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT - nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

- e-government ako príležitosť prelomovej modernizácie interných a administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu vo verejnej správe
- vytváranie a sprístupňovanie verejného digitálneho obsahu
- zrovnoprávnenie papierovej a elektronickej komunikácie medzi verejnou správou, občanmi a podnikateľskými subjektmi
- možnosť získavania finančných prostriedkov z fondov EÚ
- zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov obce Čierne
- zriadenie vysokorychlostného Internetu DSL, prípadne WI-FI, ktorý by bol významným pozitívnym prvkom pri hľadaní si zamestnania a rozvoji podnikateľských aktivít v rámci územia obce Čierne
- rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí
- rekonštrukcia miestnych vodovodov a eliminácia ich stratovosti
- príprava pozemkov pre budúce priemyselné zóny na území obce
- zavedenie elektrických, plynových, vodovodných a kanalizačných prípojk do nových priemyselných zón
- rozšírenie a modernizácia zariadení sociálnych služieb
- kultúrno-spoločenské vyžitie v obci Čierne
- rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia
- presadzovanie individuálnej bytovej výstavby na území obce
- rekonštrukcia a modernizácia stredísk športu
- dostavba kanalizačnej siete, výstavba a rekonštrukcia existujúcich ČOV
- možnosti energetického, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov
- dôsledné plnenie kvalitatívnych cieľov v oblasti odpadového hospodár.
- regulácia koryt miestnych riek a potokov na území obce
- odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje pitnej vody na území obce Čierne
- zvýšiť povedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia

- rozvoj digitálnej kriminality, narušanie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov
- zhoršujúci sa stav životného prostredia na území obce v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja
- zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmerného využívania fosílnych palív domácnosťami
- ohrozená kvalita pitných a povrchových vôd
- zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva
- znečistenie ovzdušia veľkými zdrojmi znečistenia
- dopady na zdravotný stav obyvateľov obce Čierne
- znižovanie biodiverzity
- pretrvávajúce vykurovanie domácností hlavne tuhými palivami
- nárast množstva vyvázaných odpadov, nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi
- neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie, služby občanom

Silné stránky obce Čierne	Slabé stránky obce Čierne
<ul style="list-style-type: none"> - priaznivá veková skladba obyvateľstva s progresívnym koeficientom vitality - výhodná poloha na rozvojovej sídelnej osi subregionálneho významu - dostatok pracovných síl, ktoré sú k dispozícii pre podnikateľské subjekty - rýchla dostupnosť hlavnej cestnej dopravnej tepny - dobrá spolupráca s organizáciami pôsobiace na území obce - pôsobenie dobrovoľných organizácií na území obce Čierne - obyvatelia obce hrdo sa hlásia k svojej minulosti, zvykom a tradíciám - skúsenosti s uskutočňovaním kultúrnych a športových podujatí - opatrovateľská služba na území obce - rozvinutá sieť sociálnych zariadení a služieb - Zariadenie pre seniorov, ... - dobrá dostupnosť zdravotníckych zariadení v obci - zlepšovanie právneho a inštitucionálneho rámca sociálnej inklúzie - zvyšovanie adresnosti, efektívnosti a dostupnosti opatrení sociálnej inklúzie - realizované reformy, vrátane inštitucionálnych a fiškálnych v oblasti sociálnej inklúzie, fiškálna decentralizácia, dôraz na princíp subsidiarity - dôraz na kvalitu a profesijné zabezpečenie - novo koncipovaný systém ochrany detí a mládeže na území obce - fiškálna decentralizácia, kvalitné neštátne subjekty pôsobiace v niektorých oblastiach sociálnej sféry - zavádzanie podporných opatrení pre rodiny s deťmi - zvyšujúce sa povedomie zamestnávateľov pri vytváraní rodine priateľského prostredia a tradícia súťaže - kvalitný fungujúci systém predškolských zariadení, záujem MVO o vytváranie služieb starostlivosti, existencia celoslovenského systému „materských centier“ - vysoká solidarita a podpora v rámci rodín v súvislosti so starostlivosťou o deti - skúsenosť manažmentu obce s procesom realizácie projektov - úzke prepojenie obecného zastupiteľstva s riadiacou samosprávou a ľuďmi - zdravotná starostlivosť (lekár pre dospelých, detí, stomatológ, gynekológ) 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočné využívanie viac zdrojového financovania na území obce - slabá kooperácia aktérov (štát, samospráva, zamestnávateľia) - nedostatočná ponuka sociálnych služieb pre rôzne cieľové skupiny - chýbajúca zdravotnícka starostlivosť (lekár pre deti a dorast, ...) - nedostatočná bytová zástavba pre rodiny s malými deťmi na území obce - chýbajúce pozemky na výstavbu sociálnych bytov a domov - chýbajúce služby pre potenciálnych návštevníkov obce Čierne - nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov obecnej samosprávy - absencia stravovacích a ubytovacích kapacít v mikroregióne - nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj sociálnych služieb - nízka dostupnosť a úzka variabilita sociálnych služieb a výkonu iných opatrení - pomalé zavádzanie nových opatrení a nových typov sociálnych služieb do praxe, nízka udržateľnosť výsledkov na území obce Čierne - nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby - nedostatok služieb dlhodobej starostlivosti obyvateľom - nedostatok aktivít zameraných na podporu začleňovania niektorých znevýhodnených skupín do spoločnosti a znižovanie rizík sociálno-patologických javov - absencia oddychovej zóny pre seniorov a ostatné vekové kategórie - ekonomická situácia obyvateľstva zabraňuje často krát potrebnú návštevu ordinácie praktického a následne špecializovaného lekára, zdravotný stav obyvateľstva - pretrvávajúce tradičné spádové oblasti dochádzky za prácou - absencia systému podporných poradenských a informačných služieb pre potreby pracovnej mobility obyvateľov obce Čierne - vyšší podiel obyvateľov v poproduktívnom veku - negatívny trend vývoja počtu obyvateľov - pokles ich počtu za posledné obdobie - neochota priznania národnosti rómskeho etnika

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Príležitosti obce Čierne	Ohrozenia obce Čierne
<ul style="list-style-type: none"> - fungujúca legislatíva podporujúca činnosť inštitúcií v poskytovaní sociálnych a zdravotníckych služieb - fungujúce grantové schémy pre realizáciu projektov v sociálnej a zdravotníckej oblasti - aktívne fungujúce partnerstvá inštitúcií a organizácií pri riešení problematiky v oblasti sociálnych služieb - aktívne fungujúce partnerstvá inštitúcií a organizácií pri riešení problematiky v oblasti zdravotníckych služieb - vybudovanie odborných špecializovaných pracovísk - dlhodobá spokojnosť obyvateľov obce so zdravotníckymi službami - znižovanie nezamestnanosti a zvyšovanie zamestnanosti v obci - zavádzanie moderných informačných a komunikačných technológií - multifunkčné využívanie priestorov v obci Čierne - funkčnosť dodatočných a grantových systémov podporujúcich aktivity v danej oblasti sociálnych služieb, zdravotníctva, bývania a služby občanom - rozšírenie opatrovateľskej služby na území obce - zlepšenie štandardu zdravotníckych zariadení v dostupných zariadeniach - zlepšujúca sa infraštruktúra a lepšie prepojenie trhov práce na susediace trhy práce v rámci územia obce Čierne - odbúranie rodových stereotypov pri voľbe povolania a v prístupe k zamestnaniu - rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky - podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich potrieb - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity - lepšie podmienky na zladžovanie pracovných a rodinných povinností 	<ul style="list-style-type: none"> - koncepcne sa mení legislatíva v oblasti fungovania zariadení poskytujúcich sociálne služby - koncepcne sa mení legislatíva v oblasti fungovania zariadení poskytujúcich zdravotnícke služby - nedostatok grantových financií na realizáciu investičných zámerov - nesúlady s európskymi normami v poskytovaní zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb - znižovanie výdavkov zo štátu podporujúcich zdravotníctvo a sociálnu oblasť - hľadanie služieb zdravotníckej starostlivosti mimo územia obce - netransparentné narábanie s financiami zo štátu a grantov pri ich rozdeľovaní a pri prideľovaní do jednotlivých regiónov - neuznávanie fungovania princípu partnerstva - rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva obce - zhoršovanie zdravotného stavu obyvateľov stredného veku - pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť - pretrvávajúce stereotypy v mobilnom správaní sa pracovnej sily - nízky dopyt po práci v prihraničných oblastiach - nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnou prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

- začleňovanie do širšieho priestoru a vyrovnávanie európskych štandardov
- zlepšenie sociálneho povedomia rómskeho etnika
- zvýšenie vzdelanostnej a kvalifikačnej úrovne ľudských zdrojov zodpovedajúcej dopytu na trhu práce a znalostnej ekonomike
- príprava ľudských zdrojov pre potreby globalizovanej ekonomiky a spoločnosti
- možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ

- zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby a iné opatrenia pretrvávajúcim poskytovaním tradičných foriem pomoci a služieb pobytového charakteru a riziko znižovania kvality života občanov finančnou náročnosťou sociálnych služieb pre klienta
- pretrvávajúce stereotypy pri vykonávaní správy v oblasti sociálnych vecí
- neadresnosť absencia individuálneho prístupu ku klientovi
- klesanie kvality poskytovaných služieb a vykonávaných opatrení v dôsledku absencie systému prehlbovania kvalifikácie a ich celková nedostupnosť
- nepriaznivý demografický vývoj obce Čierne

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Vzdelávanie, kultúra, šport, voľný čas, mládež

Silné stránky obce Čierne	Slabé stránky obce Čierne
<ul style="list-style-type: none"> - dobrá vzdelanostná úroveň obyvateľstva obce Čierne - sieť predškolských a školských zariadení - systémová práca s pracovníkmi zabezpečujúcimi vzdelávanie - zachovanie kontinuity a citlivosti pri prístupe k zmenám v školskom a vzdelávacom systéme - silný potenciál pedagogických a nepedagogických pracovníkov v školách a školských zariadeniach - zákonom zabezpečený systém financovania škôl a školských zariadení - dobré vyučovacie a výchovné výsledky školských zariadení na území obce - existencia niekoľkých vzdelávacích zariadení v rámci formalizovanej vzdelávacej sústavy: materská škola, základná škola ... - základná škola s materskou školou pripojená na internetovú sieť - dostatok priestorov na výkon vzdelávacej činnosti v obci - využívanie priestorov škôl a školských zariadení pre verejnosť - záujem o využívanie priestorov školy občanmi obce mimo vyučovacieho času - strategický zámer obnovy a revitalizácie priestorov a využitia škôl a školských zariadení - história obce a jej okolia, kultúrno-historický potenciál obce - významné osobnosti - rodáci a osobnosti pôsobiace na území obce - pevné, udržiavané a rozvíjané spoločenské, spolkové, kultúrne a ľudové tradície - záujem a ochota obyvateľov obce na udržiavaní a rozvíjaní aktivít - záujem o aktivity a podujatia obyvateľmi zo širšieho regiónu, zo Slovenska i zo zahraničia - tradične bohatý a pestrý spolkový a klubový život obce - existencia poľovníckych revírov na území obce Čierne 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočný a málo prehľadný systém propagačných a informačných prostriedkov na území obce Čierne - dlhodobá návratnosť investícií - nedostatok atraktívnych priestorov pre navštevovanie na území obce - vysoké prevádzkové náklady na fungovanie škôl a školských zariadení - ich vysoká energetická náročnosť - nedostatočná infraštruktúra pre návštevníkov na aktívne a atraktívne trávenie voľného času v obci Čierne - nedostatočná plocha a úroveň stavu verejnej zelene - dlhodobá návratnosť investícií - málo rozvinutý cestovný ruch - nedostatok turisticky atraktívnych miest pre návštevníkov obce - ťažko vysporiadateľné pozemky pre budúce stavby na území obce - deficit v materiálno-technickom vybavení škôl - nevyhovujúci stav školskej infraštruktúry - chýbajúce areály, ktoré by dokázali pritiahnuť mládež k športovaniu - hokejbalové ihrisko, fitnesscentrum, väčšia posilňovňa ...) - pomalé zavádzanie informačných technológií do škôl - nedostatok moderných učebných pomôcok - neatraktivnosť učiteľského povolania a neadekvátne finančné ohodnotenie - deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve - nesystémová reforma vzdelávacej sústavy - nedostatok finančných prostriedkov pre činnosť zariadení a pre ich rozvoj - chýbajúce tradičné, každoročne organizované kultúrne podujatia

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

- existujúce športoviská pre mládež, telocvične v areály základných škôl
- vybudované športové areály, existencia futbalového ihriska ŠK Čierne
- dlhoročná história a tradície obecnej samosprávy
- viacúčelová sála, knižnica
- prítomnosť kultúrnych pamiatok na území obce Čierne
- rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru
- dobré kultúrne povedomie obyvateľov obce Čierne
- rozsiahle lesné porasty vhodné na turistiku a cykloturistiku
- pripravenosť územia pre rozvoj športovej funkcie
- možnosť zimných športov - dostatok snehovej pokrývky, vleky
- viac registrovaných kultúrnych a športových spolkov a organizácií
- Chránená krajinná oblasť Kysuce - CHKO
- dostatočná propagácia a informovanosť o obci navonok

- nerozvinutá kultúrna turistika v rámci obce Čierne
- absencia združení, záujmových krúžkov v oblasti kultúry
- stav kultúrneho domu - potrebné zateplenie budovy, ...
- slabšia propagácia a reklama kultúrnych aktivít obce
- nedostatočné materiálne vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia
- chátrajúci stav kultúrnych pamiatok v niektorých častiach obce
- neexistencia zariadenia propagujúceho tradičné remeslá

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Príležitosti obce Čierne	Ohrozenia obce Čierne
<ul style="list-style-type: none"> - ďalšia revitalizácia budov škôl a školských zariadení - skvalitnenie výchovno-vyučovacieho procesu a zvýšenie štandardov vzdelávania - zavádzanie moderných informačných a komunikačných technológií - multifunkčné využívanie priestorov - stanovenie a realizácia vízie vzdelaného a vzdelávajúceho sa mikroregiónu - funkčnosť dodatočných a grantových systémov odporujúcich aktivite v danej oblasti vzdelávania, športu, kultúry, voľného času a mládeže - ďalšie zavádzanie výpočtovej techniky do škôl – zvýšenie počítačovej gramotnosti žiakov a učiteľov - koordinácia výchovy a vzdelávania so všetkými odbornými inštitúciami - výstavba oddychovej a športovej zóny v obci Čierne - podpora záujmových krúžkov zo strany obecnej samosprávy - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ - vysoký podiel kvalifikovanej pracovnej sily v populácii a rast záujmu podnikateľov o inováciu kvalifikovanosti - partnerstvá na rozvoj vzdelávania na regionálnej úrovni a možné zlepšenie spolupráce škôl a ďalších subjektov v rámci komunity, najmä mládežníckych organizácií - spolupráca s podnikateľskými subjektmi v obci vrátane zvýšenia prístupu žiakov k moderným strojom a zariadeniam - konkurencia škôl a iných inštitúcií v rámci miestnej komunity - opatrenia štátu zabezpečujúce rovnosť prístupu k vzdelávaniu, integráciu a reintegráciu - záujem škôl, vzdelávacích inštitúcií a tretieho sektora o zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce a do výchovno-vzdelávacích programov, projektov - kvalitnejšie zhodnotenie histórie a kultúry obce - rekonštrukcia Kultúrneho domu obce Čierne 	<ul style="list-style-type: none"> - znižovanie atraktívnosti života v obci pre jej obyvateľov - pokles záujmu o návštevnosť obce a jej okolia z radov súčasných a potenciálnych záujemcov - nevyváženosť a ohrozenie systémového komplexného prístupu k dlhodobému hospodárskemu rozvoju obce - nezáujem obce zo strany súčasných a potenciálnych partnerov a investorov zo všetkých oblastí života a jej obyvateľov - vplyv nežiaducich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...) - nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov - nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov - nárast sociálnej ohrozenosti mládeže - nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov v rámci územia obce Čierne - nízka účasť rezortov, samosprávy a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania - narastanie izolovanosti systému vzdelávania od potrieb ekonomiky - deformovaný trh práce, ktorý bude vyžadovať len určitý typ kvalifikácie - nerealizovanie stratégií, koncepcií a rozvojových impulzov v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania - nízky podiel HDP vynakladaný na vzdelávanie - slabá reflexia príčin znižovania kvality vzdelávania v pripravovaných zámeroch reforiem - nezáujem obyvateľov o rozvoj svojho kultúrneho povedomia - slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

- vybavenie sály KD technikou - ozvučenie, osvetlenie, prenosné pódium napr. pre kultúrne akcie mimo kultúrneho domu
- oživiť prípadný stagnujúci kultúrny život na území obce
- spracovanie ročného programu kultúrnych podujatí obce Čierne
- spracovanie propagačných materiálov obce v rôznych jazykových mutáciách
- usporadúvanie výročných kultúrnych podujatí pri príležitosti prvej zmienky obecnej samosprávy Čierne
- každoročné hodové slávnosti v obci - ich tradícia
- lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít obce
- výstavba izby folklóru a zvyklostí obce
- výstavba remeselných dvorov, rozvoj sponzorovania kultúry, obnova zanikajúcich tradícií
- vydanie multimediálnych propagačných materiálov o obci a jej kultúrnom dedičstve a tradíciách
- zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami a mestami na regionálnej úrovni

- posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre
- nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia obce Čierne
- nezáujem obyvateľov o rozvoj svojho kultúrneho povedomia

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

4. Marketing, cestovný ruch, práca, podnikanie, moderná samospráva

Silné stránky obce Čierne	Slabé stránky obce Čierne
<ul style="list-style-type: none"> - dostatok kvalifikovanej pracovnej sily - relatívne nízke ceny služieb pre podnikateľov - dobrá surovínová základňa pre drevospracujúci priemysel - dostatok kvalitných stavebných firiem v obci a jej okolí - prírodné a klimatické podmienky podporujúce rozvoj cestovného ruchu - možnosť celoročnej tvorby a ponuky produktov a služieb v cestovnom ruchu a turizme - turistické a cykloturistické trasy v okolí obce a jej širšom okolí - bohaté kultúrne dedičstvo, prírodné krásy obce a jej okolia - budovanie turistických chodníkov, cykloturistických, jazdeckých a náučných chodníkov - veľký počet povrchových prírodných útvarov na území obce - existencia poľovníckeho revíru - dostatok pracovnej sily, ktorá je k dispozícii pre priemyselne zamerané podnikateľské subjekty na území obce - vhodné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu - rozvinutá sieť poskytujúcich služby v oblasti obchodu - podnikateľské subjekty pôsobiace v oblasti stavebníctva - prítomnosť podnikateľských subjektov s dobrým rozvojovým potenciálom - veľké plochy lesov umožňujúce rozvoj lesného hospodárstva, cestovného ruchu a drevospracujúceho priemyslu v rámci obce - existencia ubytovacích zariadení, stravovacích zariadení - prítomnosť podnikateľských subjektov v oblasti drevospracujúceho priemyslu - rýchla dostupnosť krajského mesta Žilina - prítomnosť železničnej dopravy - vyhovujúca sieť komerčných a verejných služieb pre obyvateľov obce 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná kvalifikácia - vzdelanie v oblasti cestovného ruchu majiteľov súčasných zariadení poskytujúcich služby základné a doplnkové v cestovnom ruchu - technický stav miestnych komunikácií - nedostatočné prepojenie a následná spolupráca firiem poskytujúcich služby v cestovnom ruchu na území obce Čierne - informovanosť o možnostiach podpory pre cestovný ruch - absencia uceleného a komplexného strategického materiálu o rozvoji cestovného ruchu v obci a jej okolí - absencia marketingového plánu pre oblasť cestovného ruchu - nízka miera previazanosti a koordinácie rozvoja cestovného ruchu a turizmu obce so susednými obcami a mestami - v prevažnej miere slabšia alebo priemerná úroveň kvality služieb (stravovanie, maloobchodné činnosti) - absentujúce podnikateľské aktivity v terciárnej oblasti (najmä v oblasti cestovného ruchu a náväzných doplnkových aktivít, napr. agroturistiky) - málo rozvinutý cestovný ruch v rámci obce - nedostatočná propagácia goodwillu a cestovného ruchu obce - nedostatočné služby v oblasti cestovného ruchu - slabá kooperácia s cestovnými kancelármi - slabá propagácia tradičných umení a remesiel v rámci obce Čierne - nedostatok športovísk potenciálne využiteľných návštevníkmi obce - nevyriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom a stavbám, ktoré sa môžu stať prekážkou pri rozvoji podnikateľských aktivít na území obce - nízky rozpočet obce nedovoľuje v dostatočnej miere podporovať podnikateľské aktivity obyvateľov obce Čierne - chýba informačný systém na komunikáciu samospráva- podnikatelia - obyvatelia - nedostatok investičného kapitálu z vlastných zdrojov, vysoká finančná zaťaženosť

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Príležitosti obce Čierne	Ohrozenia obce Čierne
<ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách - spájanie pravidelných, tradičných kultúrnych aktivít s podnikateľskými aktivitami, resp. organizovanie kultúrnych aktivít pre podnikateľské aktivity - v súčasnej dobe vstup kvalitných výrobných zahraničných investorov v ľahkom priemysle na Slovensku z pohľadu nových pracovných miest - zahraniční investori si prinesú vlastné trhy a svoj odbyť výrobkov a služieb realizovaných v ich jednotkách - príležitosť naviazať sa na tento odbyť - vstupom nových investorov rast doplnkového dopytu po subdodávateľoch - tlak na kvalitu, rýchlosť a cenu v dôsledku zvyšovania konkurencieschopnosti domácich podnikov - vznik nových pracovných miest a skvalitňovanie existujúcich so zreteľom na vyššie mzdy, zvyšovanie kúpnej sily a príležitosti pre poskytovateľov služieb - nového formy financovania aktivít zo Štrukturálnych fondov - vstupom do EÚ získanie jednoduchšieho prieniku na nové trhy - možnosť rozvíjať agroturistiku v rámci obce Čierne - možnosť rozvoja oddychovej turistiky v mikroregiónu a jeho okolí - možnosti rozvoja cykloturistických, jazdeckých a náučných chodníkov - vytypovanie lokalít na rozvoj rekreačných aktivít v rámci obce - výstavba rekreačných zariadení, výstavba rekreačného príslušenstva - spracovať multimediálne propagačné materiály obce v rôznych jazykových mutáciách - zefektívnenie spolupráce obce s okolitými obcami a mestami - možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ - rozvíjať rodinnú rekreáciu - vypracovať projekt obnovy nevyužívaných objektov pre cestovný ruch v rámci územia obce Čierne - dostatok ľudských zdrojov s dostatočnými skúsenosťami v oblasti poľnohospodárstva, existencia vhodných podmienok na jej rozvoj 	<ul style="list-style-type: none"> - investori hľadajú nové trhy a lacnejšiu pracovnú silu ďalej na východe - slabá stabilizácia nových investícií v krajine a v konkrétnej lokalite, a tým labilita domáceho trhu - vstup do EÚ spôsobil jednoduchší prístup na vnútorné trhy pre konkurenciu - vstup do EÚ vytvoril tlak na ďalší odliv pracovných síl do krajín EÚ - slabý záujem o investičné príležitosti zo strany zahraničných investorov - nevyváženosť a ohrozenie systémového komplexného prístupu k dlhodobému hospodárskemu a sociálnemu rozvoju obce Čierne - bez koordinovaného a riadeného postupu rozvoja obce bude vytvorený priestor pre individuálne záujmy nadradené a nepodliehajúce celkovej strategickej vízii - nezáujem o obec zo strany súčasných a potenciálnych partnerov - a investorov zo všetkých oblastí života obce a jej obyvateľov - prítomnosť prírodných hodnôt výrazne obmedzí rozvoj aktivít cestovného ruchu - nízka tvorba disponibilných zdrojov ekonomických subjektov zamedzí rozvoju podnikateľských aktivít - náročné získavanie úverových zdrojov - neochota ľudí investovať a začať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu - prípadne zaostávanie obce v rozvoji cestovného ruchu sa nakoniec odrazí v úrovni kvality života jej obyvateľov - predstih „konkurenčných obcí a mesta“ v oblasti poznávacej turistiky, športovej a pobytovej turistiky - pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry - administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu v rámci obce Čierne - veľká administratívna náročnosť pre získanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EÚ, nedostatok investičného kapitálu - neochota obyvateľov uskutočňovať podnikateľské aktivity v obci - neochota obyvateľov investovať do ďalšieho vzdelávania

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

- maximálna podpora podnikateľov a vytváranie vhodných podnikateľských podmienok
- rozvoj technickej infraštruktúry, rozvoj informačných technológií - lepší prístup k informáciám,
- zlepšenie prístupu malých a stredných podnikateľov k finančným prostriedkom - možnosť vstupu zahraničných investorov do existujúcej infraštruktúry v priemyselnom odvetví na území obce Čierne
- možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ
- rozvoj environmentálne vhodných technológií, zahraničné investície
- podpora rozvojových investícií
- vytvorenie nových pracovných miest najmä v oblasti malého a stredného podnikania a v oblasti služieb
- spájanie pravidelných tradičných kultúrnych aktivít s podnikateľskými aktivitami, resp. organizovanie kultúrnych aktivít na podnikateľské účely (poznávacia a kultúrna turistika)
- zlepšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva môže byť hybnou silou rozvoja podnikateľských aktivít v rámci obce Čierne
- využitie prírodného potenciálu na rozvoj cestovného ruchu
- využitie geografickej polohy obce Čierne pre jej rozvoj

- neochota ľudí investovať a začať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu
- malá ponuka kvalifikovaných pracovných príležitostí
- prítomnosť CHKO Kysuce výrazne obmedzujúca rozvoj aktivít cestovného ruchu

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

3 Rozvojová stratégia obce Čierne

Rozvojová stratégia nadväzuje na výsledky komplexných analýz uvedených v rámci ekonomických a sociálnych východísk, pričom sa snaží odstrániť alebo zmierniť identifikované disparity pomocou faktorov rozvoja. Hlavným cieľom určenia rozvojovej stratégie je vytvorenie programovej štruktúry pre nové programovacie obdobie 2015 - 2022.

Vízia v oblasti regionálneho rozvoja pre Slovensko s výhľadom do roku 2030 je nasledovná: *Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.*

3.1 Strategická vízia obce Čierne

Pre roky 2015 - 2022 s rešpektovaním hore uvedeného spracovateľa navrhujú víziu rozvoja obce Čierne, ktorá je zameraná hlavne na kvalitu života občanov a jej zvyšovanie: *„Bezpečná obec priateľských, vzdelaných a pracovitých občanov s pozitívnym vzťahom k obci, ktorá rozvážnym a cieľavedomým rozvojom zabezpečuje obyvateľom zvyšovanie kvality života. Úspešnou spoluprácou v regióne, realizáciou regionálnych politík a využitím investícií má dôjsť k využitiu vnútorného potenciálu a k vyváženému rozvoju obce.“*

Strategická vízia: *Obec Čierne bude príjemným a pokojným miestom pre bývanie s vidieckym rázom, kvalitnou infraštruktúrou, základnou občianskou vybavenosťou a spoločenským životom. Hlavným cieľom obce je zvýšenie schopnosti obce rozvíjať sa komplexne, so zámerom zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce so zreteľom na svoj kopaničiarsky charakter, to je vnútorného rozvoja obce vo svojich hraniciach tak i upevňovanie jej pozície ako neoddeliteľnej súčasť regiónu Kysúc. Vízia bude pokračovaním rodinných tradícií v rozvoji a živote obce. Obec bude príťažlivým a vyhľadávaným miestom pre bývanie ako aj návštevníkov.*

Čierne bude obcou, v ktorej budú obyvateľom vytvárané podmienky na pokojný a príjemný život. Bude spoločenstvom ľudí, ktorí majú k svojej obci vzťah ako ku skutočnému vlastnému domovu, ktorí si navzájom rozumejú a vážia si jeden druhého. Čierne bude obcou bezpečnou vo vzťahu k ochrane majetku a zdravia jej obyvateľov i návštevníkov. Bude obcou s atmosférou prirodzenej pohostinnosti a širokou ponukou dostupných a kvalitných služieb.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Čierne bude obcou vzdelaných, aktívnych a občiansky angažovaných obyvateľov, bude kvalitou života i sociálne zdravým životným prostredím. Bude ponúkať dostatočné množstvo podnetov a podmienok na všestranný občiansky život, na činnosť spolkov, združení a organizácií v širokom spektre záujmových oblastí.

Obec má výbornú geografickú a územnú polohu, leží na slovensko-česko-poľskom trojmedzí, v bezprostrednej blízkosti sídla regiónu a má napojenie na dopravné siete medzinárodného charakteru. Tieto potenciálne hodnoty bude v plnej miere využívať pre svoj komplexný rozvoj. Zvlášť aktívne bude napomáhať partnerskej spolupráci s obcami Skalité a Svrčinovec v rámci Kysuckého triangu a koordinovať cezhraničné aktivity v záujme rozvoja všetkých troch obcí.

Čierne má nádherné a jedinečné prírodné prostredie, bohatú a pestrú históriu, kultúrne a historické hodnoty. Jej obyvatelia budú tieto danosti uchovávať, chrániť a ďalej rozvíjať ako ničím a nikým nezastupiteľný a nenahraditeľný potenciál odkazu z minulosti, života v prítomnosti a základu pre život v budúcnosti.

Strategická vízia bude postupne napĺňaná dôslednou realizáciou Obecným zastupiteľstvom obce schváleného Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čierne na roky 2015 - 2022 a po vyhodnotení a schválení Územného plánu obce ako základných strategických dokumentov jej ďalšieho rozvoja.

3.2 Zhodnotenie zámerov a cieľov v strategických oblastiach Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Čierne 2007 - 2013

V oblasti „Kvality prírodného a životného prostredia“ sa obec zaviazala vytvoriť podmienky na ochranu prírodného a životného prostredia na svojom území. Zaviazala sa zabezpečiť koordináciu všetkých subjektov vstupujúcich do prírodného a životného prostredia obce Čierne tak, aby ho tieto svojou činnosťou a aktivitami ekologicky, technologicky a inak nezaťažovali. Taktiež sa vo svojom Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2007 - 2013 zaviazala, že bude podporovať a napomáhať vzniku a funkčnému pôsobeniu najnovších systémov a technológií v oblasti efektívneho využívania energií, úspor energií, ekologickej výroby a produkcií.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

V oblasti „Ľudských zdrojov a vzdelávania“ sa obec zaviazala, že vytvorí vzdelávacím a výchovným zariadeniam pôsobiacim na území obce všetky potrebné podmienky na plynulý, nerušený, personálne, materiálne a technicky vhodne zabezpečený vzdelávací a výchovný proces. Zaviazala sa aj, že aktívne napomôže k vytvoreniu podmienok na možnosť vzdelávania sa tým sociálnym a vekovým skupinám, ktoré nespádajú do zákonom stanovenej školskej dochádzky, ale sú v dôsledku nízkej vzdelanostnej úrovne ohrození sociálnou exklúziou - vylúčenosťou s následkom obmedzených možností nájsť si zamestnanie.

V oblasti „Sociálneho rozvoja a zdravotníckej starostlivosti“ sa obec zaviazala, že bude vytvárať priaznivé sociálne podmienky života pre všetky skupiny obyvateľstva. Taktiež mala zabezpečiť podmienky pre záujemcov o výstavbu nových rodinných a bytových domov. Pre sociálne odkázaných obyvateľov obce sa zaviazala zabezpečiť dôstojný život v primeranom sociálnom prostredí a na základe potrieb a záujmu obyvateľov sa obec zaviazala zabezpečiť kvalitné služby zdravotníckej starostlivosti v relevantných súvislostiach blízkosti zdravotníckych pracovísk a regionálnej nemocnice s poliklinikou a jej službami.

V oblasti „Kultúry, športu a oddychu“ sa obec Čierne zaviazala, že bude ďalej aktívna v ochrane, uchovávaní a rozvíjaní tradícií, zvykov a hodnôt kultúrno-historického charakteru. Pre svojich obyvateľov a návštevníkov sa snažila vytvárať vhodné podmienky na bohatý a pestrý duchovný a kultúrny rozvoj a poznanie. V rámci potrieb a záujmov svojich obyvateľov sa zaviazala zabezpečiť podmienky na aktívne trávenie voľného času, športovanie a oddych na vybraných a k tomu určených miestach. Snažila sa vytvoriť také predpoklady a podmienky umožňujúce celoročné športové a relaxačné vyžitie sa obyvateľov a návštevníkov obce.

V oblasti „Podnikania, služieb, investícií a zamestnanosti“ sa zaviazala, že podporí rozvoj podnikateľských subjektov pôsobiacich na svojom území. Taktiež, že bude nápomocná ich hospodárskemu rastu a v záujme rozvoja zamestnanosti vytváraníu vhodných podmienok pre vznik a dlhodobé udržanie nových pracovných síl. Zaviazala sa tiež, že obec Čierne bude podporovať rozvojové aktivity malých a stredných podnikateľov v jednotlivých priemyselných a pôdohospodárskych oblastiach, že bude nápomocná pri rozvoji súčasných a vzniku nových služieb a produktov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

V oblasti „Cestovného ruchu a propagácie“ sa obec Čierne zaviazala, že sa bude plnohodnotne zaoberať aktívnym rozvojom cestovného ruchu na svojom území, nakoľko obec definovala a stanovila cestovný ruch, služby a produkty s tým spojené ako nezastupiteľnú integrálnu súčasť hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Zaviazala sa, že cestovný ruch bude založený na potenciáli:

- prírodného prostredia a kultúrno-historických hodnôt
- tvorby a ponuky ubytovacích a reštauračno-pohostinských kapacít
- agroturistických a s nimi spojenom systéme doplnkových služieb
- systému komplexných služieb a produktov pre celoročné využitie
- spolupráce a koordinácii činnosti a aktivít s cezhraničnými partnermi
- prepojenia najmä so strediskami a subjektmi cestovného ruchu v regióne Kysúc, Slovenska, Poľska a Českej republiky.

Taktiež sa obec Čierne zaviazala, že bude vytvárať podmienky na vlastnú komplexnú a trvalú prezentáciu s využitím všetkých dostupných prostriedkov a foriem v intenciách kvalitnej marketingovej prezentácie a propagácie obce.

Obci Čierne sa darilo úspešne naplňovať svoje ciele z daného programovacieho obdobia. Tie ciele, ktoré sa jej podarilo naplniť iba čiastočne, prípadne nepodarilo naplniť, budú súčasťou živého dokumentu - Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čierne na roky 2015 - 2022.

Vrcholový cieľ obce
Čierne na roky 2015 - 2022

„Bezpečná obec priateľských, vzdelaných a pracovitých občanov s pozitívnym vzťahom k obci, ktorá rozvážnym a cieľavedomým rozvojom zabezpečuje obyvateľom zvyšovanie kvality života. Úspešnou spoluprácou v regióne, realizáciou regionálnych politík a využitím investícií dôjde k využitiu vnútorného potenciálu a k vyváženému rozvoju obce.“

„Obec Čierne bude príjemným a pokojným miestom pre bývanie s vidieckym rázom, kvalitnou infraštruktúrou, základnou občianskou vybavenosťou a spoločenským životom. Hlavným cieľom obce je zvýšenie schopnosti obce rozvíjať sa komplexne, so zámerom zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja obce so zreteľom na svoj kopaničiarsky charakter, to je vnútorného rozvoja obce vo svojich hraniciach tak i upevňovanie jej pozície ako neoddeliteľnej súčasti regiónu Kysúc. Vízia bude pokračovaním rodinných tradícií v rozvoji a živote obce. Obec bude prítiahľivým a vyhľadávaným miestom pre bývanie ako aj návštevníkov.“

4 strategické oblasti obce
Čierne

1. Dopravná a technická infraštruktúra, životné prostredie

2. Sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie a služby občanom

3. Vzdelávanie, kultúra, šport, voľný čas, mládež

4. Cestovný ruch a marketing, práca, podnikanie, moderná samospráva

Strategická oblasť 1 Dopravná a technická infraštruktúra, životné prostredie

Špecifické ciele v oblasti dopravnej a technickej infraštruktúry, životného prostredia:

- 1.1** Presadzovať dobudovanie a modernizáciu dopravnej a komunikačnej infraštruktúry v obci Čierne
- 1.2** Zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy
- 1.3** Zlepšiť kvalitu životného prostredia
- 1.4** Zvyšovať uplatnenie nízkouhlíkového hospodárstva a podporovať prispôbovanie sa zmenám klímy

Špecifický cieľ 1.1 Presadzovať dobudovanie a modernizáciu dopravnej a komunikačnej infraštruktúry v obci Čierne

Opatrenia špecifického cieľa 1.1:

- 1.1.1** Rekonštrukcia cestnej komunikácie prechádzajúcej obcou Čierne - cesta I. triedy I/12 a prístupových komunikácií do jednotlivých osád
- 1.1.2** Alternatívna doprava obyvateľov obce do zamestnania
- 1.1.3** Budovanie, rekonštrukcia, smerovanie a rozšírenie miestnych komunikácií a chodníkov na území obce
- 1.1.4** Podpora dostupnosti celého územia obce Čierne širokopásmovým internetom
- 1.1.5** Rekonštrukcia miestneho rozhlasu a v prípade potreby rekonštrukcia verejného osvetlenia
- 1.1.6** Pokrytie územia obce Čierne kamerovým systémom a káblovou televíziou

Špecifický cieľ 1.2 Zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy

Opatrenia špecifického cieľa 1.2:

- 1.2.1** Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba zastávok, tvorba vyhradených jazdných pruhov a iných opatrení na preferenciu verejnej osobnej dopravy
- 1.2.2** Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba infraštruktúry pre nemotorovú dopravu a zavádzanie prvkov na zvyšovanie bezpečnosti nemotorovej dopravy
- 1.2.3** Tvorba analytických, koncepcných a strategických dokumentov na zabezpečenie zvýšenia atraktivity verejnej osobnej a nemotorovej dopravy vrátane jej propagácie

Špecifický cieľ 1.3 Zlepšiť kvalitu životného prostredia v obci Čierne

Opatrenia špecifického cieľa 1.3:

- 1.3.1** Skvalitnenie zásobovania miestnych častí pitnou vodou a systému odvádzania a čistenia odpadových vôd
- 1.3.2** Skvalitnenie systému zberu, separácie a zneškodňovania / zhodnocovania odpadu a odstraňovanie environmentálnych záťaží
- 1.3.3** Realizácia opatrení na zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000
- 1.3.4** Úprava, regulácia a revitalizácia potokov v katastri obce Čierne
- 1.3.5** Regulácia a humanizácia brehov riek a potokov na území obce Čierne
- 1.3.6** Rozšírenie verejnej zelene, dobudovanie parku a kultivácia životného prostredia obývaných častí obce
- 1.3.7** Revitalizácia centra obce a vybudovanie oddychových zón
- 1.3.8** Zlepšiť výchovu obyvateľov k environmentálnemu spôsobu života formou prednášok, prípadne propagáciou eko života ...

Špecifický cieľ 1.4 Zvyšovať uplatnenie nízkouhlíkového hospodárstva a podporovať prispôsobovanie sa zmenám klímy

Opatrenia špecifického cieľa 1.4:

- 1.4.1** Zintenzívnenie využívania obnoviteľných zdrojov energií
- 1.4.2** Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov, bytových domov, školských zariadení ...
- 1.4.3** Realizácia preventívnych opatrení na zníženie rizika povodní, požiarov a iných rizík

Strategická oblasť 2 Sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie a služby občanom

Špecifické ciele v oblasti sociálnych služieb, zdravotníctva, bývania a služieb občanom:

- 2.1** Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti hlavným výzvam súčasnosti
- 2.2** Podporovať sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín a ich uplatnenie na trhu práce
- 2.3** Podporovať rozvoj bytovej výstavby a výstavby sociálnych zariadení

Špecifický cieľ 2.1 Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti hlavným výzvam súčasnosti

Opatrenia špecifického cieľa 2.1:

- 2.1.1** V reflexii na demografický vývoj v obci prispôsobenie kapacít a foriem sociálnej a zdravotnej starostlivosti
- 2.1.2** Rozvíjanie externej formy sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti s dôrazom na seniorov a osôb so zdravotným postihnutím
- 2.1.3** Koncepcia sociálnej a zdravotníckej starostlivosti v obci Čierne

Špecifický cieľ 2.2 Podporovať sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín a ich uplatnenie na trhu práce

Opatrenia špecifického cieľa 2.2:

- 2.2.1** Podpora zamestnanosti v obci Čierne
- 2.2.2** Možnosti vzdelávania sa obyvateľov obce ohrozených nezamestnanosťou a sociálnou exklúziou

Špecifický cieľ 2.3 Podporovať rozvoj bytovej výstavby a výstavby sociálnych zariadení v obci Čierne

Opatrenia špecifického cieľa 2.3:

- 2.3.1** Výstavba nájomného bytového domu v obci Čierne
- 2.3.2** Výstavba denného stacionára alebo komunitného centra na území obce Čierne

Strategická oblasť 3 Vzdelávanie, kultúra, šport, voľný čas, mládež

Špecifické ciele v oblasti vzdelávania, kultúry, športu, voľného času a mládeže:

3.1 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo

3.2 Podporovať spoluprácu na národnej a medzinárodnej úrovni

3.3 Modernizovať vzdelávanie vrátane ďalšieho vzdelávania a vybudovať prípadne rekonštruovať športoviská v obci

Špecifický cieľ 3.1 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo

Opatrenia špecifického cieľa 3.1:

3.1.1 Vytvoriť podmienky pre etablovanie tradičných ľudových zvykov a remeselných zručností do života obce

3.1.2 Ďalej zveľaďovať hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo

3.1.3 Zachovávať kvalitu a rozmanitosť prírodného dedičstva

3.1.4 Podporiť renováciu kultúrnych pamiatok a iných historických objektov na území obce Čierne

3.1.5 Vytváranie podmienok pre rozvoj občianskeho, duchovného a športového života obce (spolky, združenia, podujatia ...)

Špecifický cieľ 3.2 Podporovať spoluprácu na národnej a medzinárodnej úrovni

Opatrenia špecifického cieľa 3.2:

3.2.1 Vytvárať siete a partnerstvá pre potreby projektovej spolupráce na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni

3.2.2 Rozvíjať cezhraničnú, interregionálnu a medzinárodnú spoluprácu regionálnych subjektov

3.2.3 Podporovať spoluprácu pri organizovaní športových, voľnočasových a kultúrno-spoločenských aktivít a vytvárať podmienky na ich rozvoj

Špecifický cieľ 3.3 Modernizovať vzdelávanie vrátane ďalšieho vzdelávania

Opatrenia špecifického cieľa 3.3:

3.3.1 Zlepšenie podmienok pre zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materskej škole

3.3.2 Zabezpečenie modernizácie vzdelávania na základnej škole v obci Čierne

3.3.3 Vybudovanie siete malých ihrísk, prípadne rekonštruovanie športového areálu futbalového klubu ŠK Čierne

Strategická oblasť 4 Cestovný ruch a marketing, práca, podnikanie, moderná samospráva

Špecifické ciele v oblasti cestovného ruchu, marketingu, práce, podnikania a modernej samosprávy:

- 4.1** Rozvíjať cestovný ruch v obci Čierne
- 4.2** Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie v obci Čierne
- 4.3** Rozvíjať služby a podporovať zavedenie inovácií
- 4.4** Zabezpečiť účinnú a otvorenú modernú samosprávu vytvárajúcu priaznivé prostredie pre podnikanie

Špecifický cieľ 4.1 Rozvíjať cestovný ruch v obci Čierne

Opatrenia špecifického cieľa 4.1:

- 4.1.1** Podpora budovania celoročnej ponuky atraktívnych produktov cestovného ruchu vrátane zvyšovania kvality služieb a ľudských zdrojov
- 4.1.2** Podpora udržania a ďalšieho rozvoja inštitucionálneho zázemia koordinujúceho a podporujúceho rozvoj cestovného ruchu
- 4.1.3** Budovanie a obnova turistických trás, cyklotrás a trás pre bežecké lyžovanie a modernizácia služieb pre ich užívateľov
- 4.1.4** Udržiavať jedinečné črty obce a využiť ich na tvorbu produktov cestovného ruchu
- 4.1.5** Koncepcia rozvoja cestovného ruchu, turizmu a rekreácie v obci Čierne

Špecifický cieľ 4.2 Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie v obci Čierne

Opatrenia špecifického cieľa 4.2:

4.2.1 Vytváranie vhodných podmienok na vznik, uchovanie, obnovu a rozvíjanie podnikateľských aktivít a služieb v obci

4.2.2 Dlhodobá podpora miestnych podnikateľských subjektov

4.2.3 Rozšírenie siete služieb v obci Čierne

Špecifický cieľ 4.3 Rozvíjať služby a podporovať zavedenie inovácií

Opatrenia špecifického cieľa 4.3:

4.3.1 Systematická podpora začínajúcich podnikateľských subjektov v obci

4.3.2 Vytváranie podmienok pre rozvoj rôznych druhov priemyslu

4.3.3 Podpora rozvojových aktivít malých a stredných podnikateľov v jednotlivých podnikateľských oblastiach

Špecifický cieľ 4.4 Zabezpečiť účinnú a otvorenú modernú samosprávu vytvárajúcu priaznivé prostredie v obci

Opatrenia špecifického cieľa 4.4:

4.4.1 Posilnenie a zefektívnenie obecnej samosprávy

4.4.2 Vytváranie vhodných podmienok pre vznik a dlhodobé udržanie nových pracovných síl v záujme rozvoja zamestnanosti

Programová a realizačná časť PHSR obce Čierne - Zoznam indikatívnych aktivít

Špecifický cieľ 1.1 Presadzovať dobudovanie a modernizáciu dopravnej a komunikačnej infraštruktúry v obci Čierne

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
1.1.1 Rekonštrukcia cestnej komunikácie I. triedy I/12I a prístupových komunikácií do jednotlivých osád obce Čierne	Rekonštrukcia a modernizácia cestnej komunikácie I. triedy I/12I	obec, ZMOK, VÚC
	Vybudovanie mimoúrovňových priecestí s miestnymi komunikáciami	
	Spevnenie, klopenie a rozšírenie cestnej komunikácie I. triedy I/12I v súlade s územným plánom rozvoja Žilinského samosprávneho kraja	
	Vypracovanie pasportizácie miestnych komunikácií na území obce Čierne	
	Podpora a udržateľnosť správy a údržby miestnych komunikácií	
	Dobudovanie a rekonštrukcia miestnych komunikácií vrátane prvkov na zvýšenie ich priepustnosti a bezpečnosti všetkých účastníkov cestnej premávky a kvality ŽP	
	Vypracovanie projektových dokumentácií súvisiacich s opatrením 1.1.1.	
	Rekonštrukcia prístupových komunikácií do jednotlivých osád obce Čierne	
1.1.2 Alternatívna doprava obyvateľov obce do zamestnania	Vybudovanie alternatívnej dopravy obyvateľov do zamestnania	
	Zvýšenie povedomia obyvateľov obce o alternatívnych spôsoboch dopravy do zamestnania	
1.1.3 Budovanie, rekonštrukcia, smerovanie a rozšírenie miestnych komunikácií a chodníkov na území obce	Dobudovanie, rekonštrukcia a modernizácia miestnych komunikácií s kvalitnou povrchovou úpravou v obci Čierne	
	Vybudovanie dvojpruhových komunikácií alebo jednopruhových s výhybňami v jednotlivých miestnych lokalitách obce	
	Budovanie, rekonštrukcia a modernizácia chodníkov okolo hlavnej cestnej komunikácie, ale aj na celom území obce Čierne (v jej jednotlivých častiach)	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.1.3 Budovanie, rekonštrukcia, smerovanie a rozšírenie miestnych komunikácií a chodníkov na území obce	Cestné prepojenie Slovenskej, Českej a Poľskej republiky - vybudovanie komunikácie pre motorové vozidlá, prípadne cyklochodníka a doplnenie potrebného vybavenia	obec, ZMOK, VÚC
1.1.4 Podpora dostupnosti celého územia obce Čierne širokopásmovým internetom	Pokrytie územia obce bez možnosti pripojenia dostupnosťou na širokopásmový internet	
	Vybudovanie, prípadne rekonštrukcia vnútorného internetového systému (občania, podnikateľské subjekty, základná škola, materská škola, obecny úrad ...)	
1.1.5 Rekonštrukcia miestneho rozhlasu a v prípade potreby aj rekonštrukcia verejného osvetlenia	Vypracovanie projektovej dokumentácie rekonštrukcie bezdrôtového obecného rozhlasu so všetkými potrebnými náležitosťami (štúdia, ...)	
	Komplexná rekonštrukcia obecného rozhlasu zavedením bezdrôtového systému do všetkých obývaných miestnych častí obce Čierne	
	Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia a činnosti s tým súvisiace	
1.1.6 Pokrytie územia obce Čierne kamerovým systémom a káblovou televíziou	Zavedenie kamerového systému na monitorovanie vybraných častí obce za účelom zníženia kriminality, zvýšenia bezpečnosti a ochrany majetku na jej území	
	Modernizácia a rozšírenie kamerového systému na území obce Čierne	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie kamerového systému v obci Čierne	
	Rozšírenie siete a služieb káblovej televízie na území obce Čierne	

Špecifický cieľ 1.2 Zvýšiť atraktivitu verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
1.2.1 Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba zastávok, tvorba vyhradených jazdných pruhov a iných opatrení na preferenciu verejnej osobnej dopravy	Obnova a budovanie vyhradených jazdných pruhov pre verejnú osobnú dopravu v obci, rekonštrukcia, modernizácia a výstavba zastávok cestnej verejnej osobnej dopravy, rekonštrukcia, modernizácia a výstavba obrátisk cestnej verejnej dopravy a iných opatrení preferencie verejnej osobnej dopravy	obec, ZMOK, VÚC
	Zabezpečenie moderných informačných systémov, zlepšenie informovanosti cestujúcich a zlepšenie informačného a oznamovacieho systému v obci	
	Prestavba, rekonštrukcia a modernizácia železničného priecestia na území obce Čierne	
	Na nechránených priecestiach železničnej trate č. 129 Čadca - Skalité vybudovať signalizačné zariadenia	
1.2.2 Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba infraštruktúry pre nemotorovú dopravu a zavádzanie prvkov na zvyšovanie bezpečnosti nemotorovej dopravy	Obnova a rekonštrukcia už existujúcich cyklistických komunikácií, budovanie nových cyklistických komunikácií a cyklokoridorov na existujúcej cestnej komunikácii I. triedy I/12I a na existujúcich miestnych komunikáciách	
	Zvyšovanie bezpečnosti zraniteľných účastníkov cestnej premávky - odstraňovanie úzkych miest a dobudovanie príslušnej infraštruktúry (chodníky, značenie na komunikáciách) v pešej doprave, výstavba a prevádzka dopravného ihriska pre deti, zavedenie prvkov zvyšujúcich bezpečnosť účastníkov, ...	
	Budovanie odstavných plôch pre bicykle, budovanie cyklostanov	
1.2.3 Tvorba analytických, koncepčných a strategických dokumentov na zabezpečenie zvýšenia atraktivity verejnej osobnej a nemotorovej dopravy	Spracovanie, resp. aktualizácia strategických dokumentov a územnoplánovacích podkladov relevantných pre oblasť dopravy (plán dopravnej obsluhy, ...), spracovanie analytických dokumentov preferujúcich ekologické formy dopravy, tvorba propagačných materiálov, máp, webových portálov, mobilných aplikácií na propagáciu cyklistickej dopravy a pod.	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 1.3 Zlepšiť kvalitu životného prostredia v obci Čierne

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
1.3.1 Skvalitnenie zásobovania miestnych častí pitnou vodou a systému odvádzania a čistenia odpadových vôd	Dobudovanie rozvodnej siete pre zásobovanie pitnou vodou v ďalších miestnych častiach , teda dostavba a rozšírenie obecného verejného vodovodu	obec, ZMOK, VÚC, SEVAK a.s.
	Rozšírenie a zvýšenie kapacity verejnej kanalizácie a čistiarní odpadových vôd v katastrálnom území obce Čierne	
	Vybudovanie individuálnych čističiek vlastníkami rodinných domov, podnikateľskými subjektmi a prevádzkovateľmi zariadení v obci	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie relevantnej pre oblasť skvalitnenia zásobovania miestnych častí pitnou vodou a systému odvádzania a čistenia odpadových vôd	
	Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd	
1.3.2 Skvalitnenie systému zberu, separácie a zneškodňovania / zhodnocovania odpadu a odstraňovanie environmentálnych záťaží	Vypracovanie štúdie o odpadovom hospodárstve obce Čierne v súlade s platnou legislatívou Slovenskej republiky a Európskeho spoločenstva	
	Zvýšenie povedomia obyvateľov obce v oblasti triedeného zberu a zhodnocovania biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov	
	Zriadenie centrálného kompostoviska v rámci združenia miest a obcí mikroregiónu Horné Kysuce, prípadne zriadenie obecného kompostoviska alebo zberného dvora	
	Sanácia environmentálnych záťaží a nelegálnych čiernych skládok v rámci katastrálneho územia obce Čierne	
	Opatrenia na opätovné použitie a zhodnocovanie odpadov so zameraním na domáce kompostovanie (nákup malých a väčších kompostérov, ...)	
	Výstavba zariadení na prípravu na opätovné použitie odpadov, podporu triedeného zberu zložiek komunálneho odpadu a pod., vrátane zariadení na recykláciu a opätovné použitie nebezpečných odpadov	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.3.2 Skvalitnenie systému zberu, separácie a zneškodňovania / zhodnocovania odpadu a odstraňovanie environmentálnych záťaží	Rozširovanie a zefektívnenie separovaného zberu odpadu s cieľom znižovania komunálneho odpadu na území obce Čierne	obec, ZMOK, VÚC, povodie Váhu
	Rekultivácia skládky komunálneho odpadu na území obce	
	Informačné kampane na podporu separovania odpadov a za zníženie zakladania a vytvárania nelegálnych skládok v jednotlivých častiach obce Čierne	
	Osveta mladých, organizovanie podujatí pre deti a mládež s dôrazom na ochranu prírody a efektívne využívanie prírodných zdrojov	
1.3.3 Realizácia opatrení na zvyšovanie ochrany prírody s dôrazom na územia NATURA 2000	Vypracovanie koncepčného materiálu obsahujúceho súhrn a postup činností a aktivít, ktorých realizácia zabezpečí komplexnú ochranu prírodného a životného prostredia obce	
	Všeobecné záväzné nariadenie k ochrane prírodného a životného prostredia schválené Obecným zastupiteľstvom obce Čierne	
1.3.4 Úprava, regulácia a revitalizácia potokov v katastri obce Čierne	Úprava, regulácia a revitalizácia potokov v katastrálnom území obce Čierne	
	Zarybnenie potokov v súčinnosti s rybárskym zväzom	
	Aktualizácia a skvalitňovanie protipovodňových opatrení riek a potokov na území obce	
	Výstavba nových hatí, prípadne rekonštrukcia už existujúcich	
1.3.5 Regulácia a humanizácia oboch brehov rieky Čierňanky a ďalších tokov na jej území	Regulácia oboch brehov rieky Čierňanky	
	Drobná infraštruktúra na brehoch rieky Čierňanky (zberné koše, stojany na bicykle ...)	
	Vybudovanie oddychových zón v okolí rieky a potokov a ich následná kultivácia	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie na vytvorenie oddychových zón	
	Informačné a smerové tabule súvisiace s reguláciou a humanizáciou oboch brehov rieky	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

1.3.6 Rozšírenie verejnej zelene, dobudovanie parku a kultivácia životného prostredia obývaných častí obce	Úprava plôch verejnej zelene v obci Čierne výsadba okrasných stromov a krovín	obec, ZMOK, VÚC
	Doplnenie upravených plôch verejnej zelene lavičkami a preliezkami pre deti	
	Osadenie malých zberných nádob na drobný odpad	
1.3.7 Revitalizácia centra obce a vybudovanie oddychových zón	Rekonštrukcia a revitalizácia centra obce Čierne, vybudovanie peších a oddychových zón v intraviláne obce podľa priestorových možností, servisné a materiálno-technické zázemie	
	Prenosné alebo pevné malé objekty na stánkový ambulantný predaj	
	Vybudovanie malého amfiteátrového priestoru v centre obce Čierne	
	Centrá obce Čierne - modernizácia a kultivácia sídla	
1.3.8. Zlepšiť výchovu obyvateľov k environmentálnemu spôsobu života	Zlepšiť výchovu obyvateľov k environmentálnemu spôsobu života napr. formou prednášok, prípadne propagáciou eko života, ...	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 1.4 Zvyšovať uplatnenie nízkouhlíkového hospodárstva a podporovať prispôsobovanie sa zmenám klímy

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
1.4.1 Zintenzívnenie využívania obnoviteľných zdrojov energií	Výstavba malých zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie pri zohľadnení miestnych podmienok v obci	obec, ZMOK, VÚC, povodie Váhu
	Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo	
1.4.2 Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov, bytových domov, školských zariadení ...	Rekonštrukcia a modernizácia stavebných objektov, energetických zariadení, systémov merania a riadenia, systémov prípravy teplej vody, osvetlenia a pod. vrátane spracovania projektovej dokumentácie a následného monitoringu energetickej efektívnosti	
	Inštalácia malých zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie - fotovoltické panely (výroba elektriny), veterné turbíny (výroba elektriny), slnečné kolektory (výroba tepla), kotly na biomasu (výroba tepla) a tepelné čerpadlá (výroba tepla)	
	Využívanie kombinovanej výroby tepla a elektrickej energie a modernizácia rozvodov tepla z centrálného zásobovania teplom	
1.4.3 Realizácia preventívnych opatrení na zníženie rizika povodní, požiarov a iných rizík	Výstavba a rekonštrukcia vodných stavieb, ako ochranné hrádze, hate a protipovodňové línie, úpravy vodných tokov vrátane manipulačných zariadení, opatrenia spojené so zelenou infraštruktúrou a tiež opatrenia na spomalenie odtoku vody z povodia rieky Čierňanky a opatrenia podporujúce akumuláciu vody v lokalitách obce na to vhodných	
	Aktualizácia máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika a plánov, podpora prevencie, prieskumu a sanácie havarijných zosuvov súvisiacich so zmenou klímy, ako aj hydrologických prieskumov zameraných na vymedzenie deficitných oblastí a zabezpečenie pitnej vody, zabezpečenie komplexnej ochrany územia obce Čierne pred povodňami	
	Zabezpečenie pripravenosti zložiek krízového riadenia a miestnych hasičských zborov na zvládanie mimoriadnych udalostí	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 2.1 Zabezpečiť prispôsobenie sa služieb sociálnej a zdravotnej starostlivosti hlavným výzvam súčasnosti

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
2.1.1 V reflexii na demografický vývoj v obci prispôsobenie kapacít a foriem sociálnej a zdravotnej starostlivosti	Výstavba denného stacionára alebo komunitného centra pre seniorov, teda zariadení sociálnych služieb v zmysle neustále meniacich sa podmienok v oblasti demografického vývoja obyvateľov obce Čierne (následne úprava okolia, ...)	obec, ZMOK, VÚC, ÚPSVaR Čadca
	Budovanie nových zariadení sociálnych služieb a sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately a obstaranie ich vnútorného vybavenia	
2.1.2 Rozvíjanie externej formy sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti s dôrazom na seniorov a osôb so zdravotným postihnutím	Rozvíjanie terénnych foriem opatrovateľskej služby a ošetrovateľskej starostlivosti v zmysle zabezpečenia potrieb klienta prioritne v jeho rodinnom prostredí	
	Vytváranie mobilných odborných jednotiek schopných poskytovať starostlivosť osobám odkázaným na starostlivosť inou fyzickou osobou	
2.1.3 Koncepcia sociálnej a zdravotníckej starostlivosti v obci Čierne	Vypracovanie koncepčného strategického materiálu definujúceho a stanovujúceho celý komplex produktov a služieb sociálnej zdravotníckej starostlivosti v obci Čierne	
	Všeobecné záväzné nariadenie k sociálnej a zdravotníckej starostlivosti v obci Čierne prijaté obecným zastupiteľstvom obce Čierne	
	Udržanie prípadne rozšírenie zdravotníckej starostlivosti v obci Čierne	
	Modernizácia, prípadná rekonštrukcia a technické vybavenie zdravotného strediska s rozšírenými službami zdravotníckej starostlivosti	

Špecifický cieľ 2.2 Podporovať sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín a ich uplatnenie na trhu práce

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
2.2.1 Podpora zamestnanosti v obci Čierne	Podpora profesionálneho správania sa zamestnancov obecnej samosprávy Čierne prostredníctvom školení a vzdelávania	obec, ZMOK, VÚC, ÚPSVaR Čadca
	Zvyšovanie profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre obecnú samosprávu prostredníctvom vytvorenia celoživotného systému vzdelávania	
	Zefektívnenie súčasných a zavedenie nových nástrojov s cieľom zvýšiť aktivity ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením	
	Vytváranie inovatívnych nástrojov zamestnanosti v oblastiach s vysokou prítomnosťou osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením	
	Podpora zamestnanosti v obci s dôrazom na zapojenie znevýhodnených skupín do aktívneho života cez možnosť využívania projektov štrukturálnych fondov EÚ	
	Verejné zamestnávanie dlhodobo nezamestnaných a rizikových občanov nad 50 rokov	
	Spolupráca s ÚPSVaR Čadca na realizácii aktívnej politiky v oblasti podpory a rozvoja zamestnanosti	
2.2.2 Možnosti vzdelávania sa obyvateľov obce ohrozených nezamestnanosťou a sociálnou exklúziou	Vytvorenie podmienok na doplnujúce vzdelávanie sa obyvateľov obce s nízkou vzdelanostnou úrovňou	
	Využívanie informatizačných systémov na sprostredkovanie vedomostí a poznatkov	
	Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne obyvateľov obce s osobitými vzdelávacími potrebami	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 2.3 Podporovať rozvoj bytovej výstavby a výstavby sociálnych zariadení

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
2.3.1 Výstavba nájomného bytového domu v obci Čierne	Výstavba nájomného bytového domu s 12 bytovými jednotkami	obec, ZMOK, VÚC
	Rekonštrukcia a rozšírenie elektrickej rozvodnej siete súvisiaca s realizáciou individuálnej bytovej výstavby, teda inžinierskych sietí v častiach Podvršky, Brehy, Doliny, U Vodárne, ...	
	Dobudovanie infraštruktúry a úprava okolia nájomného bytového domu podľa potrieb a záujmov individuálnych stavebníkov	
	Nájomný bytový dom s využitím malých zariadení obnoviteľných zdrojov energie - fotovoltické panely (výroba elektriny), veterné turbíny (výroba elektriny), slnečné kolektory (výroba tepla), kotly na biomasu (výroba tepla) a tepelné čerpadlá (výroba tepla)	
	Príprava pozemkov pre potreby individuálnej bytovej výstavby v častiach obce Čierne	
	Začlenenie jednotlivých parciel novej výstavby do územného plánu obce Čierne za stavebné parcely	
	Vypracovanie urbanistických štúdií pre lokality v obci a územný plán	
	Majetkovo-právne vysporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom vo vybraných lokalitách v obci a vybudovanie potrebnej infraštruktúry	
2.3.2 Výstavba denného stacionára alebo komunitného centra na území obce Čierne	Budovanie nových zariadení sociálnych služieb a obstaranie ich vnútorného vybavenia	
	Zrealizovanie výstavby denného stacionára v obci Čierne	
	Vývarovňa a roznáška jedál pre starších obyvateľov obce Čierne	
	Vypracovanie a realizácia projektu komplexnej sociálnej starostlivosti v obci - opatrovateľská služba, denný stacionár, komunitné centrum, riešenie krízových situácií rodín a jednotlivcov ..	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 3.1 Racionálne a efektívne využívať prírodné a kultúrne dedičstvo

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
3.1.1 Vytvoriť podmienky pre etablovanie tradičných ľudových zvykov a remeselných zručností do života obce	Tvorba funkčných väzieb medzi inštitucionálnym zázemím podnikateľských subjektov pôsobiacich v obci a prezentátormi ľudových zvykov a remesiel	obec, ZMOK, VÚC
	Vytváranie priestoru pre transfer tradičných ľudových postupov do života obce	
3.1.2 Ďalej zveľaďovať hmotné a nehmotné kultúrne dedičstvo	Identifikácia jedinečných znakov kultúrneho dedičstva obce Čierne a ich využitie pre potreby návštevníkov obce	
	Zvyšovanie reálnej dostupnosti k prvkom kultúrneho dedičstva na území obce Čierne	
3.1.3 Zachovávať kvalitu a rozmanitosť prírodného dedičstva	Zachovanie krajinného rázu typického pre obec Čierne	
3.1.4 Podporiť renováciu kultúrnych pamiatok a iných historických objektov na území obce	Obnova kultúrnych pamiatok a historických objektov ako aj pamiatkových zón v obci a zabezpečenie ich primeranej ochrany a udržiavania	
	Inovatívne formy prezentovania kultúrnych pamiatok	
	Opätovné využívanie objektov na komerčné účely pri zachovaní ich vzhľadu a jedinečnosti	
3.1.5 Vytváranie podmienok pre rozvoj občianskeho, duchovného a športového života obce (spolky, združenia, podujatia ...)	Priestorové podmienky pre činnosť spolkov a združení - rekonštrukcia, obnova a nové dispozičné riešenie objektu kultúrneho domu - kultúrne, spolkové a spoločenské centrum obce	
	Pokračovanie a inovácia v rozvoji odkazu športových a kultúrnych podujatí	
	Obnovovanie a udržiavanie starých remesiel, podpora športových turnajov a súťaží v obci	
	Vytváranie podmienok pre etablovanie tradičných ľudových zvykov a remeselníckych zručností do života obce Čierne	
	Udržiavanie existujúcich ľudových tradícií, podpora remeselníckej výroby, postupné oživovanie ďalších miestnych ľudových tradícií a zvykov (stavanie mája, zábavy ...)	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 3.2 Podporovať spoluprácu na národnej a medzinárodnej úrovni

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
3.2.1 Vytvárať siete a partnerstvá pre potreby projektovej spolupráce na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni	Podpora občianskych iniciatív, projektov multisektorovej spolupráce, efektívne fungovanie sietí	obec, ZMOK, VÚC, cezhraničný partner
	Prehľadovanie spolupráce rôznych socioekonomických partnerov na území obce za účelom jej integrovaného rozvoja	
	V spolupráci so socioekonomickými partnermi pravidelné monitorovanie naplňovania PHSR obce Čierne, operačných programov a ostatných strategických dokumentov relevantných pre územie obce a vyhodnocovať ich dopady na danom území obce	
	Podpora vytvárania partnerstiev na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni s cieľom zvýšenia dostupnosti finančnej podpory obce v regióne Horné Kysuce	
3.2.2 Rozvíjať cezhraničnú, interregionálnu a medzinárodnú spoluprácu regionálnych subjektov	Využitie nadviazaných cezhraničných partnerstiev na ďalší rozvoj bilaterálnej i multilaterálnej cezhraničnej spolupráce	
	Rozvíjanie cezhraničných partnerstiev miestnych akčných skupín	
	Zintenzívnenie účasti obce Čierne na projektoch medzinárodnej a nadnárodnej spolupráce prispievajúcich k naplneniu stratégie PHSR obce Čierne na roky 2015 - 2022	
3.2.3 Podporovať spoluprácu pri organizovaní športových, voľnočasových a kultúrno-spoločenských aktivít a vytvárať podmienky na ich rozvoj	Udržiavanie tradície organizovania etablovaných športových, voľnočasových a kultúrno-spoločenských aktivít a podujatí v obci Čierne	
	Vytváranie podmienok pre zvyšovanie možností zmysuplného využívania voľného času vrátane organizačného zabezpečenia a udržiavania, rozširovania a modernizácie potrebnej infraštruktúry	
	Ďalší rozvoj ľudských zdrojov v oblasti športových, voľnočasových a kultúrno-spoločenských aktivít ako nevyhnutný predpoklad ich skvalitňovania	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 3.3 Modernizovať vzdelávanie vrátane ďalšieho vzdelávania

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
3.3.1 Zlepšenie podmienok pre zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materskej škole	Výstavba nového objektu materskej školy vrátane prvkov inkluzívneho vzdelávania (inovatívneho prístupu v oblasti vzdelávania), prípadne rozširovanie kapacít existujúceho objektu materskej školy a jej materiálno-technické vybavenie	obec, ZMOK, VÚC
	Rekonštrukcia materskej školy v obci zameraná na zvýšenie energetických úspor	
	Rekonštrukcia vnútorného zariadenia MŠ v obci Čierne	
	Vypracovanie projektovej dokumentácie rekonštrukcie MŠ na území obce Čierne	
3.3.2 Zabezpečenie modernizácie vzdelávania na základnej škole v obci Čierne	Prípadná rekonštrukcia základnej školy (vrátane telocvične a športového areálu v obci a prislúchajúcich školských zariadení na zvýšenie energetických úspor a štandardu výučby	
	Rekonštrukcia a dovybavenie vnútorného zariadenia ZŠ v obci Čierne	
	Rekonštrukcia a prestavba budovy telocvične na kultúrny stánok	
	Zabezpečenie vybavenosti ZŠ interaktívnymi triedami a laboratóriami budúcnosti zvyšujúcimi interaktívnosť a participáciu žiakov	
	Podpora projektového vzdelávania vedúceho k zvýšeniu praktických zručností žiakov, podpora mobility žiakov (mládeže) v rámci účasti na voľnočasových aktivitách a neformálnom vzdelávaní	
	Podpora inovatívnych a alternatívnych metód vzdelávania a vyučovacích metód	
3.3.3 Vybudovanie siete malých ihrísk, prípadne rekonštruovanie športového areálu futbalového klubu ŠK Čierne	Komplexná rekonštrukcia budovy starej školy a jej materiálno-technické vybavenie	
	Dobudovanie športového areálu ŠK Čierne na viacúčelové športové a relaxačné centrum, materiálové a technické vybavenie objektov športového areálu - obslužná budova pre verejnosť	
	Dobudovanie novej siete malých ihrísk a rekonštrukcia už existujúcich ihrísk v obci, vybudovanie nových viacúčelových ihrísk, ich materiálno-technické a servisné vybavenie	

Špecifický cieľ 4.1 Rozvíjať cestovný ruch v obci Čierne

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
4.1.1 Podpora budovania celoročnej ponuky atraktívnych produktov cestovného ruchu vrátane zvyšovania kvality služieb a ľudských zdrojov	Tvorba komplexných produktov cestovného ruchu s využitím jedinečností a miestnych atraktivít	obec, ZMOK, VÚC, organizácie cestovného ruchu
	Využívanie nových foriem propagácie cestovného ruchu a kultúry v obci Čierne	
	Zavádzanie produktov a služieb cestovného ruchu prístupných všetkým cieľovým skupinám vrátane seniorov, zdravotne postihnutých, cudzincov a pod.	
4.1.2 Podpora udržania a ďalšieho rozvoja inštitucionálneho zázemia koordinujúceho a podporujúceho rozvoj cestovného ruchu	Zabezpečenie a postupné rozširovanie mechanizmu financovania cestovného ruchu v obci Čierne prostredníctvom platnej legislatívy	
	Prehľbovanie spolupráce obce Čierne s krajskou organizáciou cestovného ruchu, oblasťmi organizáciami cestovného ruchu a ostatnými aktérmi cestovného ruchu za účelom ďalšieho rozvoja cestovného ruchu v obci	
4.1.3 Budovanie a obnova cyklotrás a trás pre bežecké lyžovanie a modernizácia služieb pre ich užívateľov	Doplnenie značenia a mobiliáru trás v zmysle zvyšovania ich atraktivity a zabezpečenie dostatočných informačných zdrojov o atraktivitách územia vo svojom okolí	
	Vzájomné prepájanie trás s trasami v susediacich obciach	
	Zabezpečenie primeranej údržby a obnovy mobiliáru na vytvorených trasách	
4.1.4 Udržiavať jedinečné črty obce a využiť ich na tvorbu produktov cestovného ruchu	Podpora rozvíjania kultúrno-poznávacieho cestovného ruchu v obci	
	Tvorba produktov cestovného ruchu (napr. náučné chodníky, poznávacie trasy ...) postavených na jedinečnosti jednotlivých lokalít v obci Čierne	
4.1.5 Koncepcia rozvoja cestovného ruchu, turizmu a rekreácie v obci Čierne	Strategický materiál stanovujúci smer, postupy a konkrétne aktivity a činnosti v rozvoji cestovného ruchu, turizmu a rekreácie	
	Plán peších turistických, cykloturistických a lyžiarsko-bežeckých tratí v katastri obce s prepojením na okolité obce, plán lokalít oddychu, turizmu a rekreácie	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

4.1.5 Konceptia rozvoja cestovného ruchu, turizmu a rekreácie v obci Čierne	Koncepcia rozvoja cestovného ruchu, turizmu a rekreácie na Trojmedzí a v obci Čierne	obec, ZMOK, VÚC, organizácie cestovného ruchu
	Plán informačného systému a značenia v obývaných častiach a v predmete koncepcie dotknutých častí obce Čierne	
	Koncepcia propagačno-informačnej a marketingovej prezentácie obce	
	Koncepcia špeciálne orientovaná na ponuku produktov a služieb v oblasti cestovného ruchu v rámci obce Čierne	
	Systém plošných informačných a propagačných panelov a značiek orientujúcich návštevníkov v rámci katastrálneho územia obce Čierne	
	Turisticko-informačné centrum obce Čierne	
	Vybudovanie strediska rekreácie a turizmu na území obce Čierne	
	V rámci strediska vybudovanie komplexnej infraštruktúry (parkoviská, prístupové cesty, rozvody elektrickej energie, plynu, kanalizácie, zásobovania vodou, objekty pre služby)	
	V rámci strediska vybudovanie lyžiarskej trate a horského dopravného zariadenia	
	Informačný systém v celom areáli prepojený s informačným systémom na českej a poľskej strane, v rámci regiónu Kysúc a Slovenska	
	Vybudovanie turistickej rozhľadne v katastrálnom území obce Čierne	

Špecifický cieľ 4.2 Podporiť hospodársky rozvoj a spolupracujúce prostredie v obci Čierne

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
4.2.1 Vytváranie vhodných podmienok na vznik, uchovanie, obnovu a rozvíjanie podnikateľských aktivít a služieb v obci	Vytváranie vhodných podmienok na vznik, uchovanie, obnovu a rozvíjanie podnikateľských aktivít a služieb v obci	obec, ZMOK, VÚC podnikateľské subjekty
	Podpora spoločenských služieb a infraštruktúry pre podnikateľov v obci Čierne	
	Podpora službám, tvorbe a ponuke produktov v rámci cestovného ruchu a turizmu	
	Vybudovanie priemyselného parku na území obce Čierne	
	Posilnenie elektrickej siete v častiach U Vodárne, U Putyrov, U Chovancov, Poľana, U Moji, U Slivkov, Rediška, Čerchľa, ...	
	Vybudovanie potrebnej infraštruktúry a siete, dopravné a informačné značenie	
	Služby občanom – obojstranný úžitok (vytváranie vhodných podmienok na vznik, uchovanie, obnovu a rozvíjanie služieb na území obce Čierne	
4.2.2 Dlhodobá podpora miestnych podnikateľských subjektov	Výber vhodných priestorov pre novovznikajúce podnikateľské subjekty	
	Vytvorenie motivačného podnikateľského prostredia za účelom oživenia miestneho podnikania	
4.2.3 Rozšírenie siete služieb v obci Čierne	Rozšírenie siete podnikateľských subjektov poskytujúcich služby v obci, napr. opatrovateľskú službu formou agentúr, kominárske a cintorínske služby ...	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 4.3 Rozvíjať služby a podporovať zavedenie inovácií

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
4.3.1 Systematická podpora začínajúcich podnikateľských subjektov v obci	Organizovanie aktivít a podujatí na stimuláciu podnikateľských aktivít a rozvoj podnikateľského potenciálu	obec, VÚC, podnikateľské subjekty
	Budovanie vhodného podnikateľského prostredia v obci Čierne	
4.3.2 Vytváranie podmienok pre rozvoj rôznych druhov priemyslu	Organizovanie aktivít na stimuláciu rozvoja rôznych druhov priemyslu v obci Čierne	
4.3.3 Podpora rozvojových aktivít malých a stredných podnikateľov v jednotlivých podnikateľských oblastiach	Vytváranie podmienok a podpora rozvojových aktivít v jednotlivých podnikateľských oblastiach malého a stredného podnikania	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Špecifický cieľ 4.4 Zabezpečiť účinnú a otvorenú modernú obecnú samosprávu vytvárajúcu priaznivé prostredie v obci

Opatrenia	Indikatívne aktivity	Vykonávateľ
4.4.1 Posilnenie a zefektívnenie obecnej samosprávy	Podpora rozvoja ľudských zdrojov a optimalizácie procesov obecnej samosprávy Čierne	obec, ZMOK, VÚC
	Zefektívnenie činností obecnej samosprávy	
	Rekonštrukcia a revitalizácia budovy Obecného úradu na spoločenské a administratívno-správne centrum obce Čierne	
	Rekonštrukcia objektu obecného úradu s novým dispozičným riešením a servisným zázemím	
	Vybudovanie viacúčelovej sály a jej materiálovo-technické vybavenie	
	Modernizácia priestorov pre knižnicu s internetom a informačnými službami, materiálovo-technické vybavenie týchto priestorov, prípadne ich rekonštrukcia	
	Zriadenie priestorov pre činnosť a aktivity spolkov a združení, materiálovo-technické vybavenie daných priestorov	
	Informatizačné a materiálno-technické vybavenie priestorov obecného úradu	
	Elektronicky komunikujúca a efektívna obecná samospráva	
	Modernizácia regionálnej a miestnej infraštruktúry pamäťových a fondových inštitúcií	
	Rekonštrukcia a revitalizácia Kultúrneho domu obce Čierne - kultúrne, spolkové, spoločenské a administratívno-správne centrum obce Čierne a jeho materiálovo-technické vybavenie, expozíčné a výstavné priestory	

Finančná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čierne

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

Finančná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Čierne na roky 2015 - 2022 obsahuje najmä finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce. Pre splnenie stanovených opatrení a aktivít programu je potrebné v mnohých prípadoch realizovať finančne náročné projekty, na ktoré obec Čierne nemá dostatok prostriedkov z vlastných zdrojov. Pre ten účel môže obec plánovať využitie finančných prostriedkov z verejných zdrojov alebo zo zdrojov súkromných investorov.

Zdroje financovania programu rozvoja obce Čierne

Finančné zdroje, ktoré môžu byť využité pre financovanie programu rozvoja obcí v Slovenskej republike možno rozdeliť do dvoch základných skupín a ďalších podskupín:

- verejné finančné zdroje
  - ✓ verejné finančné zdroje z rozpočtu samosprávnych krajov
  - ✓ verejné finančné zdroje z národného rozpočtu, resp. štátnych fondov
  - ✓ verejné zdroje zo štrukturálnych fondov Európskej únie
- súkromné finančné zdroje
  - ✓ vlastné zdroje obce, pôžičky
  - ✓ súkromní investori.

Pre získanie grantov alebo nenávratných finančných príspevkov zo strany samospráv alebo štátu (štátne fondy, štátny rozpočet) majú obce v súčasnosti len minimálne, obmedzené možnosti. Preto v mnohých prípadoch pristupujú k získaniu finančných prostriedkov z rozpočtu Európskej únie, ktoré je často previazané so schopnosťou obce podieľať sa na spolufinancovaní rozvojových projektov z vlastných zdrojov, popřípade zo zdrojov súkromných investorov.

Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa mnohým obecným samosprávam otvorili možnosti získania dodatočných finančných prostriedkov z fondov Európskej únie. Cieľom európskej regionálnej politiky je predovšetkým vyrovnanie disparít medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE ČIERNE NA ROKY 2015 - 2022

V programovacom období 2014 - 2020 je európska regionálna politika založená na piatich štrukturálnych fondoch:

- Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR)
- Európsky sociálny fond (ESF)
- Európsky poľnohospodársky fond rozvoja vidieka (EPFRV)
- Európsky poľnohospodársky záručný fond (EPZF)
- Európsky fond pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEPAD).

V rámci jednotlivých cieľov kohéznej politiky EÚ bude môcť v programovacom období 2014 - 2020 obec Čierne čerpať finančné prostriedky z viacerých operačných programov.

Tabuľka 28 Prehľad operačných programov pre programovacie obdobie 2014 - 2020

Operačný program	Riadiaci orgán
OP Efektívna verejná správa (OPEVS)	MV SR
OP Kvalita životného prostredia (OPKŽP)	MŽP SR
OP Ľudské zdroje (OPLZ)	MPSVR SR
OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia (OPZASI)	MPSVR SR
OP Integrovaná infraštruktúra (OPII)	MDVRR SR
OP Informatizácia spoločnosti (OPIS)	MDVRR SR
OP Výskum a inovácie (OPVAI)	MŠ SR
OP Technická pomoc (OTPP)	MV SR

Prameň: vlastné spracovanie.

Využitie vlastných, obecných finančných prostriedkov závisí predovšetkým od rozpočtu obce. Na základe majetkovej a rozpočtovej situácie obce Čierne možno konštatovať, že nie je možné realizovať všetky projektové zámery rozvoja obce z vlastných zdrojov. Obec je však schopná podieľať sa na min. 5% financovaní vybraných rozvojových aktivít definovaných v strategickej oblasti PHSR obce Čierne. Ďalšie finančné prostriedky musí obec získať z iných externých zdrojov, verejných alebo súkromných. Súkromný sektor je vhodnou alternatívou pre spolufinancovanie projektov, ktoré v konečnom výstupe generujú zisky. Ďalšou možnosťou je využitie bankových úverových produktov.